

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

GODINA VIII

Broj 96

TUZLA, LISTOPAD 2000.

Cijena 1 KM, 4 Kn, 1 DM

JUBILEJ OBNOVLJENOG NAPRETKA

1990.-2000.

Tko će pobijediti na slijedećim izborima u državi Bosni i Hercegovini?

“Jedanput se živi, pa nek’ je pošteno”

(Antun Radić)

Poštovani čitatelji, budući da ovaj broj Hrvatskog Glasnika izlazi pred same izbore, red je, koji redak, posvetiti ovom važnom događaju u našoj zemlji.

Teško je prognozirati tko će pobijediti, a još teže opredijeliti za bilo koju političku stranku. Ne kažemo to samo iz formalnih razloga, nego, uistinu, poučeni praksom i iskustvom, koji nas lome više od deset godina.

Naše opredjeljenje da služimo Hrvatima i ostalim građanima Bosne i Hercegovine sili nas, da se izričito ne opredjeljujemo ni za jednu stranku, osim za Bosnu i Hercegovinu i ravnopravnost njenih naroda, narodnosti i ostalih građana. Prema tome, nećemo govoriti o pojedincima ili političkim strankama, za koje bismo se, opredijelili, nego ćemo pokušati iznijeti neke temeljne kriterije kojih bi se trebao držati svaki glasač u Bosni i Hercegovini, te kako bi se konačno našao put za ovaj naš ideal.

Ono što prvo želimo reći: ne želimo da pobijedi ni jedna stranka sama, ili da dobije izbore bilo koja stranka, sa bilo kojim predznakom, bez koalicije i opozicije.

Različita su iskustva u zadnjih sto godina, i kod nas, i u svijetu. Najbolja su bila razdoblja kada je politika dolazila u ruke onih koji su vodili računa o onome što je bitno obilježavalo naše narode u ovim prostorima. O onome što im je bilo zajedničko i različito, a opet, na neki način, zajedničko.

Nema politike bez naroda, ali i naroda bez dobrih političara. Naš nenađmašni političar Stjepan Radić je rekao: **“Politika zadovoljava potrebama života, ona nije mašta, nego djelovanje, rad. Zato ona treba snage, treba društva (naroda). A s društvom ne možeš ideale steći, društvo (narod) se može samo približiti idealima”.**

Potrebno je izaći na izbore! Možda će, upravo naš glas i glasovi naših prijatelja i istomišljenika, pomoći nekoj vrednijoj stranci ili pojedincu da zauzme zasluženo mjesto u parlamentima i tako doprinese svojim zalaganjem u stvaranju boljih društveno-ekonomskih uvjeta za sve građane Bosne i Hercegovine.

Mnogi ljudi govore da ih se izbori ne tiču, jer svejedno im je tko je na vlasti, njima je “raditi i davati poreze i za jedne i za druge”. To je krivo gledanje.

Politika je “djelovanje, rad”, i nas koji glasamo i onih koje odaberemo da nas vode. Veliko je to dostignuće suvremene civilizacije u upravljanju društvom, tako da se ni jedan od članova društva ne može ispričati kako to ne spada na njega, nego na nekoga drugoga.

Iskustvo nam govori da je važno koja će osoba ili grupa ljudi pobijediti na izborima. Pa kad već imamo mogućnost opredijeliti se i birati, trebamo to i učiniti.

Svaki slobodni izbori za savjesna i svjesna čovjeka trebaju donijeti iskrenu dilemu: kome povjeriti glas!?

Nažalost, mi se nismo još navikli na pravo biranje i prave izbore. Živjeli smo u sustavu koji je nudio uvijek iste ljude i slične programe, po onoj narodnoj: “sjaši Kurta da uzjaše Murta”.

Jedna od bitnih karakteristika tih koji su vladali je bilo proizvođenje tzv. neprijatelja društva ili nacije.

Iako imamo višestranačje, slična je situacija i danas, jer se isti ljudi, ili njihovi duhovni potomci, ponovno prikazuju kao neki novi, a nova im je jedino stranačka pripadnost.

Ipak ima i velikih razlika, barem postoji više grupa i pojedinaca koji su višestranačjem sami sebe stavili u konkurenciju. Poznato je naime, da konkurencija pospešuje kvalitetu proizvodnje i vuče ukupno društvo naprijed, time postoje veće šanse za opći razvoj i demokracije u društvu i državi.

ZA KOGA GLASATI!?

Budući da smo, uz sve razlike koje postoje među pojedincima i društvima, opterećeni problemom međuvjerskih i međunacionalnih odnosa (koji su, u svim ratovima, pa i u miru, korišteni kao sredstvo pomoću kojega su mnogi, nezasluzeno, vladali zadnjih sedamdeset godina), trebali bismo o toj činjenici na poseban način razmisliti. Ta je činjenica najveća kočnica za pravo opredjeljenje.

S tim u vezi bi bilo potrebno nastojati nekako se othrvati tom teškom problemu, izvoru nepotrebnih nepovjerenja.

Ovim se ne bi umanjila važnost bilo koje nacije, nacionalne manjine, ili neopredijeljenosti u nacionalnom i vjerskom pogledu.

Trebalo bi duboko razmisliti kako bismo, upravo iskoristili činjenicu različitosti kao šansu za boljitak svijeta nas. Dakle, potrebno je prevrednovati sve dosadašnje politike i njihov odnos prema problemu svekolikih nacionalnih i vjerskih razlika i izabrati one snage koje su najbliže ovom putu.

Putu pomirenja i korištenja naših različitosti, kao i stvaranju takve atmosfere gdje ćemo moći disati punim plućima, ma tko god bili, i što bili.

Preveliko nijekanje nacionalnih razlika, kao i prevelika borba za nacionalne razlike će nas i dalje voditi stranputicom europske povijesti.

Nemoguće je ovu činjenicu zaobići. Ona će neminovno i temeljito usmjeravati ovaj prostor u slijedećem stoljeću.

Bosanski narodi, koliko god se smatrali Bosancima, toliko su Hrvati, Srbi, Bošnjaci-muslimani, Bosanci (Bošnjaci)-Hrvati-katolici, Bosanci-Srbi, Bosanci - Neopredijeljeni, Hrvatimuslimani, Srbi-muslimani, itd.

Iskustvo nas dakle uči da je ovo jedan od najvažnijih problema na prostorima Balkana. Tko uspije pravilno riješiti ovaj problem, riješit će i gospodarstvo i sve drugo što je potrebno za funkcioniranje jedne države. U svakom narodu imamo dovoljno stručnih i dovoljno učenih ljudi koji će naći put k svjetskim ekonomskim procesima, samo ako uspijemo konačno stabilizirati nacionalne odnose i dati im novi pravac.

Treba odbaciti sve one snage koje nisu za ovaj put i koje učvršćuju nepovjerenje i mržnju. Treba dati svoje povjerenje mudrim i dobrim ljudima.

Uvjereni smo da ih u Bosni i Hercegovini ima dovoljno, samo ih treba prepoznati i pratiti!

P. MATANOVIĆ

U SARAJEVU JE OBILJEŽENA 10. OBLJETNICA OBNOVLJENOG DJELOVANJA HKD “NAPREDAK”

Tom prigodom u sarajevskoj katedrali, uz koncelebraciju 20 svećenika, svečano misno slavlje predvodio je uzoriti kardinal Vinko Puljić. Nakon misnog slavlja održana je i akademska svečanost u dvorani Pavla VI. Vrhbosanske katoličke bogoslovije, gdje je Napredak imao svoje sjedište od dana obnove, od 29. rujna 1990. do svibnja 1996. “Napretkovi” su ovom prigodom, na kraju svečanosti, otkrili spomen-ploču u Bogosloviji i na taj način obilježili to vrijeme.

HG: Crkva je u jednom političkom vremenu imala dovoljno pronicavosti, znanja i načina da podupre ideju o “Napretku”, naročito ako se zna da se 1990. neke gradske institucije nisu usudile dati ni dvoranu za prvu javnu tribinu o Napretku koja je održana 1. rujna.

TOPIC: U Stadlerovoj Bogosloviji “Napredak” je djelovao od svojih početaka prvo u podrumskoj sobi od osam

pina ljudi, oko 50-ak obnovitelja. Među prvima, tu su predsjednik odbora i predsjedatelj skupštine Miro Lasić, a tu je bilo i oko stotinu intelektualaca i poznatih književnika Ivan Lovrenović, Mile Stojić, Mile Pešorda i drugi.

Oko obnove Napretka vođene su duge diskusije na brojnim sjednicama neformalnog i formalnog inicijativnog odbora oko toga kakav Napredak treba biti. Iznijete su ideje, od toga da bude akademija pa do folklornog društva, od elitističkog do populističkoga. Prva uprava se opredijelila za jedan integrirajući i sintetički koncept Napretka kao istovremeno elitističkog i populističkoga društva, sukladno njegovom izvornom poslanju i novim prigodama.

HG: U ovih 10 godina obnovljenog djelovanja urađeno je mnogo toga. Samo u posljednjih 9 godina održano je preko 2 tisuće različitih manifestacija.

TOPIC: Za 2000. godinu još uvijek nemamo kompletne podatke. Krajem ovog mjeseca izbacit ćemo kronologiju u kojoj će biti pobrojani, na oko 1500 stranica, samo događaji i manifestacije koje su se dogodile.

Ima toga mnogo više kada se zbroje podatci iz Središnjice i podatci koje smo prikupili na osnovu kronika i dokumentacije iz podružnica.

Ovi podatci dokazuju da je “Napredak” jedno preaktivno društvo, u pozitivnom smi-

Prof. dr. Franjo Topić: “Hrvatski Glasnik” ostavit će velik trag u povijesti, jer je ono što radi izuzetno važno.

Hrvatsko kulturno društvo Napredak je nastalo od “Hrvatskog potpornog društva za potrebe đaka srednjih i visokih škola u BiH” osnovanog u Mostaru 14. rujna 1902. godine i “Hrvatskog društva za namještenje djece u zanate i trgovinu” osnovanog u Sarajevu 11. studenog 1902.

Sarajevskom se društvu 1904. pridodaje ime Napredak i, kako su oba društva bila gotovo identičnih ciljeva i zadataka, 1907. godine se ujedinjuju i djeluju pod zajedničkim imenom NAPREDAK.

Tijekom 100 godina postojanja bilo je prekida u radu, no, jaka želja da se očuva tradicija i kultura hrvatskog naroda učinila je da Napredak i djela ljudi u ovom društvu žive i dan-danas u BiH i svijetu.

Na blagdan sv. Franje Asiškog, 4. listopada, u Sarajevu je proslavljena deseta obljetnica rada obnovljenog “Napretka”.

kvadrata, a onda radi ratnih nevolja, i u gotovo cijeloj kući od studenog 1992. godine.

U ratnim danima vjerojatno nije bilo Sarajlije koji nije znao gdje je Bogoslovija. Bila je jedna od orijentira, a doživljavao sam da je za neke bila i pitanje sigurnosti i preživljavanja.

“Napredak” je zajedno sa Bogoslovijom uz humanitarnu pomoć (436 tona hrane i lijekova u vrijednosti od oko 2 milijuna DM), bio sklonište, imao ambulantu, a podijelio i 403.000 obroka.

HG: Tko je te 1990. godine inicirao obnavljanje rada “Napretka”?

TOPIC: “Napredak” je obnovljen prije prvih demokratskih izbora u BiH. Koordinacijski odbor formiran je 1990. i te godine u rujnu održana je obnoviteljska Skupština.

Ne znam 100 posto tko je sve bio u inicijativnom odboru jer nemamo pismenih podataka. No, moram reći da je to bila velika sku-

slu. Tome u prilog govori i jedan tekst koji je 1992. objavljen u zagrebačkom Večernjem listu. Rečeno je da u Sarajevu rade samo četnici i Napredak. To jeste loše poređenje ali pokazuje što je sve Napredak uradio za ta vremena, kada je rad mnogih državnih institucija bio obustavljen. Mi smo u opkoljenom Sarajevu prvi održali kulturnu manifestaciju krajem svibnja '92.

Napredak je u cjelini organizirao, što stoji u podacima: 461 koncert, 225 drugih glazbenih manifestacija, 219 izložbi, 308 promocija knjiga i književnih večeri, 210 različitih tribina i predavanja, 52 sportska turnira, izdao 219 knjiga itd. Započeto je izdavanje glasila: “Hrvatski Glasnik”, “Stecak”, “Novi” u Novom Travniku, “Glasnik” u Kreševu i Bilten u Malmeu - Švedska.

Uz radio-postaju “Vrhbosna” koja je u vlasništvu Središnjice Vrhbosanske

nadbiskupije, u Varešu je počeo djelovati radio "Bobovac".

HG: Prema ovome što ste kazali lako je zaključiti da je rad podružnica od velikoga značaja u sveukupnom djelovanju Napretka. Koliko, zapravo, ima podružnica i kakva je međusobna suradnja?

TOPIĆ: Evidentirane su 64 podružnice. Najveći broj je u BiH u svim dijelovima, 12 u Hrvatskoj, 2 u Austriji, 2 u Njemačkoj, Švedskoj, New York-u. Imamo i povjereništva.

Kada je riječ o suradnji, ona je definirana statutom i vrlo dobra je. Međutim, tu se postavlja jedno drugo pitanje. **Napredak je malo čudno organiziran jer većina ljudi, pogotovo u podružnicama, radi na volonterskoj osnovi.** I znajući da ponekad nemaju dovoljno ni vremena ni sredstava, pitam se kako uopće stignu napraviti tako značajne rezultate.

kada je obilježavana 90. obljetnica osnivanja Napretka u Tuzli. Bio je to mjesec u kojem je organiziran kvalitetan program.

Tuzla ima brojno članstvo, tamburaški orkestar. Mislim da je važno i to što je ljetos osnovana likovna kolonija na ovome području. Tuzla uistinu radi puno i bilo bi dobro kada bi tako radile i druge podružnice. **Zahvaljujem se ovom prigodom svima, na čelu sa predsjednikom, koji su angažirani na svim ovim poslovima.**

"Hrvatski Glasnik" ostavit će velik trag u povijesti, jer je ono što radi izuzetno važno.

HG: Što najradije čitate u Hrvatskom Glasniku?

TOPIĆ: Trenutačno kao predsjednik Napretka radim i više od radnog vremena. Tako da ne stignem uvijek posvetiti dovoljno vremena za ono što bih želio.

TOPIĆ: Više sam puta rekao svojim starijim suradnicima da mi ne radimo za njih nego za njihovu djecu. Slikovito se može reći da je prioritet rada Napretka rad mladih.

U Središnjici je prioritet da se stipendiraju mladi ljudi jer su oni budućnost ove zemlje i važno je da se mladim ljudima da perspektiva. Mislim da sve nas treba zabrinuti posljednji podatak (anketa Ujedinjenih naroda) da je 62 posto mladih izrazilo želju da napusti BiH.

Kada je riječ o angažiranju mladih, mislim da su mnoge podružnice aktivne u tome, ali ima onih koje bi trebale ovom pitanju posvetiti mnogo više pozornosti. Mi smo lanijske godine stipendirali oko 300 mladih ljudi. Pozivam, ovom prigodom, sve koji nam mogu pomoći da to i urade jer je ova aktivnost veoma važna. Jer bez mladih ljudi neće nam ništa trebati, ni Napredak ni država.

Razgovor u Hrvatskom domu u Tuzli...

Mr. Josip Šimić, predsjednik društva Hrvatski dom

Prof. dr. Franjo Topić, predsjednik HKD Napredak

Dr. Miroslav Petrović, predsjednik Napretkove podružnice u Tuzli.

Ono što je jedno šire pitanje jest da Napredak radi i preko svih mogućnosti i to bez prave potpore onih koji bi trebali takve aktivnosti podržavati. Tu najprije mislim na vlast. Mislim da je sramota reći da nemamo svoga dnevnoga lista, koji naravno ne mora biti isključivo hrvatski, jer ne treba bježati od toga da u BiH žive tri naroda. To je naprosto dio naše stvarnosti. I stoga ne treba biti isključiv i zatvoren.

Naravno, tu je i posebno pitanje televizije. Federalna TV nikako da stane na svoje noge. Tako je i sa radiom Herceg-Bosne i, naravno, lokalnim postajama kao što je Radio Soli i dr. Mislim da bi se ova pitanja trebala riješiti na razini cijele Bosne i Hercegovine.

HG: Tijekom našeg pripremnog razgovora spomenuli smo rad podružnice Župe Soli - Tuzla, koja broji čak 4200 članova. U Tuzli se tiska i jedno od prvih glasila hrvatskog kulturnog društva "Napredak" (nakon obnavljanja rada) - "Hrvatski Glasnik", koji izlazi od 1992. godine.

TOPIĆ: Ja mogu, sukladno onome što spada u ovlasti predsjednika Napretka, reći da je Tuzla jedan od svijetlih primjera. Bio sam uključen i pratio sam rad ove podružnice

No, moram reći da u Glasniku čitam uvođenik, članke glavnog urednika gospodina Jurja Novosela do Cigeljevićevih članaka koji su povijesne naravi. Naravno, rado pročitam i sve ostalo.

HG: Pažljivom čitatelju ne može promaći da Hrvatski Glasnik ali i druga glasila hrvatskog naroda priprema par vrijednih ljudi. Zašto je to tako?

TOPIĆ: To je problem o kojem sam već govorio. Napredak je društvo amatera, ne u smislu struke, već dragovoljnosti. To je valjda uvijek tako i mi se svakodnevno susrećemo s tim.

Da bi stvari funkcionirale, uvijek se mora pronaći čovjek, mislim na predsjednika, odnosno predsjednicu, koji će to voditi. Ako oni ne valjaju ne valja ništa i ako oni, ako se mogu tako izraziti, ne guraju stvari, onda tu nema ozbiljnoga posla. To je nažalost tako.

Tako je i sa Hrvatskim Glasnikom. Da nema par ljudi koji su se tome posvetili od fra Petra Matanovića pa glavnih urednika, nekada prof. Aždajića pa sada Jurja Novosela, naravno da bi sve teško išlo.

HG: Kakva je onda uloga mladih ljudi u radu Napretka? Jesu li uopće, dovoljno angažirani?

Pozivamo mlade ljude da se nama jave u Središnjicu ili podružnice. Spremi smo saslušati njihove prijedloge i zahtjeve, jer smatramo da mladost može biti aktivnija, brža, može brže misliti i djelovati. Mladost ima i tu prednost da se zna koristiti suvremenom tehnologijom kao što je internet itd.

HG: Gospodine Topić, evo putem Hrvatskog Glasnika imate prigodu uputiti poruku čitateljima u BiH, a i van granica naše zemlje jer se Glasnik i tamo čita. Kako bi ona glasila?

TOPIĆ: Ono što je nažalost još uvijek tako je činjenica da kod nekih Hrvata nema dovoljno ljubavi prema BiH. Takvi moraju znati da je ovo zemlja i Hrvata i da o njima ovisi kako će mjesto i ulogu imati naš narod u ovoj državi. Mi trebamo doživljavati BiH kao našu domovinu. To se posebno odnosi na političare i ne trebamo je stoga grješno zapostavljati.

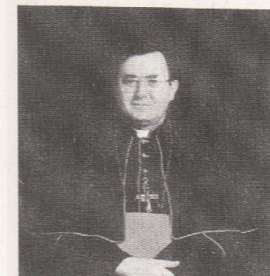
Onima koji će ovo čitati mogu reći da je Hrvatski Glasnik na toj nedvojbenoj crti da je Bosna i Hercegovina naša zemlja, ali i svih ostalih ljudi i građana koji u njoj žive.

HG: Hvala Vam na izdvojenom vremenu. TOPIĆ: Hvala i Vama.

Danijela BOŽIĆ

KARDINAL VINKO PULJIĆ:

KRITIZIRAT ĆU SVE ŠTO JE PROTIV NAŠEG OPSTANKA

Nadbiskup vrhbosanski kardinal Puljić susreo se 6. listopada 2000. sa gospodinom Hansom Koschnikom, pročelnikom Poticajnog odbora Međunarodne zajednice za povratak izbjeglica.

Glavna tema razgovora bile su perspektive i problemi pri povratku. Istaknuto je da je ovogodišnja želja za povratkom ohrabrujuća ali je pomoć Međunarodne zajednice još uvijek nedostatna. Kardinal Puljić je naglasio:

"Poneki ljudi na vlasti prave perfidne pritiske kako bi se priječio povratak. U posljednje vrijeme moji vjernici doživljavaju nepravde. Povratnici u Republiku Srpsku moraju dokazivati da je nešto prije rata bilo njihovo, a oni koji su imovinu okupirali ne moraju dokazivati ništa. Na terenu sam uočio da pojedini predstavnici međunarodnih organizacija imaju vrlo negativne stavove prema Hrvatima.

Međunarodna zajednica ne postupa jednako prema svim narodima u BiH, Hrvate napada s posebnim užitkom. Pitam se da li žele naš odlazak s ovih prostora".

Gospodin Koschnik je naglasio da Hrvatski dio naroda u BiH mora naći svoje perspektive. Političari moraju vidjeti i činiti što je dobro za ljude. Međunarodna je zajednica prenela pitanje obnove kuća u kojima ljudi trebaju živjeti, a pitanje od čega će ljudi živjeti nakon povratka je zanemario. Zahvaljujući gostu na razumijevanju kardinal Puljić je istaknuo:

"Ono što je protiv našeg opstanka na ovim prostorima ja ću kritizirati bez obzira o čemu i komu se radilo".

SJEDNICA MEĐURELIGIJSKOG VIJEĆA BiH

Međureligijsko vijeće Bosne i Hercegovine je 3. listopada održalo XVII. redovitu sjednicu u mitropoliji u Sarajevu kojoj su bili nazočni svi članovi. Na početku sjednice predsjedao je nadbiskup vrhbosanski kardinal Vinko Puljić. Predsjedanje je potom preuzeo mitropolit Dabrobosanski gospodin Nikolaj koji će ovim vijećem predsjedati u svom jednogodišnjem mandatu.

Na sjednici je odlučeno slijedeće:

1. Godina 2001. proglašava se godinom dijaloga u Bosni i Hercegovini;

2. Prihvata se projekt gospodina Jaaquesa Klaina o obnovi i izgradnji četiri vjerska objekta po želji svake vjerske zajednice ili Crkve;

3. Dodjeljuje se plaketa Međunarodnog vijeća BiH uzoritom kardinalu Vinku Puljiću, kao priznanje za njegov predani rad i mudro upravljanje radom Međureligijskog vijeća u vremenu njegova predsjedničkog mandata;

4. Prihvata se poziv ajatolaha Dženetija Međureligijskom vijeću da posjeti Iran u vremenu od 9. do 13. listopada ove godine. Put organizira ambasada Islamske republike Iran u Sarajevu. Predviđeni su susreti s vrhovnim liderom ajatolahom Alijem Hamneijem, Muhamedom Hatamijem, predsjednikom Islamske republike Iran, predstavnicima Skupštine za zbližavanje među religijama, domaćinom ajatolahom Dže-netijem. Predviđen je i okrugli stol u Centru za međunarodno-politička istraživanja Ministarstva vanjskih poslova na temu "Dijalog između civilizacija i religija". Također, bi članovi Međureligijskog vijeća BiH posjetili religijske zajednice koje čine manjinu u Iranu, posjetili bi grad Kom i obišli knjižnice ajatolaha Meraši Nedžefija i sastali se s pravoslavnim i katoličkim vjernicima te pripadnicima Jevrejske zajednice.

KTA

HRVATSKO KULTURNO DRUŠTVO
NAPREDAK

Vijesti iz HKD "NAPREDAK"

DESET GODINA NAPRETKA NAKON OBNAVLJANJA RADA

U studenom 2000. godine HKD NAPREDAK u Tuzli obilježit će desetu obljetnicu nakon obnavljanja rada.

Hrvatsko kulturno društvo Napredak - podružnica Tuzla osnovano je 1909. godine i 1999. godine je obilježilo 90 godina svog postojanja. HKD Napredak je obnovio svoj rad 12 studenog 1990. godine. Tuzla je bila druga po redu od 37 podružnica koje su 1990. i 1991. godine obnovile rad.

Sjećanje na prve

Podružnica se konstituirala i na prvoj Obnoviteljskoj skupštini 12. studenog 1990. godine izabrani su:

predsjednik: Veno Jerković
dopredsjednik: Franjo Mott
tajnik: Lidija Pavić
rizničar: Ivo Petrović

Odbornici: Katarina Barišić, Ivan Pavičić, Zlatko Čolić, fra Petar Matanović, Slavko Pecirep, Jakob Križan, vlč. Marko Lacić, fra Roko Spionjak, fra Marijan Dadić.

Nadzorni odbor: Ivan Martinašević, Josip Biloš, Božo Bonić, Ivo Jurić, Ina Jerković.

U Napretku su osnovane mnoge sekcije: tamburaška, literarno-jezična, likovna i dr. Okupljeni su renomirani glazbeni umjetnici i mladi talenti, književnici, likovni umjetnici i mnogi značajni Hrvati koji danas rade u društvima. Priređivane su: javne tribine, koncerti, izložbe slika, promocije knjiga, književne večeri.

Društvo je sudjelovalo na svim značajnim skupovima, obnoviteljskim saborima hrvatskih društava, obljetnicama, blagdanskim svetkovinama u Tuzli i izvan Tuzle, i u Republici Hrvatskoj, te na drugim manifestacijama, kako za građane Tuzle tako i za strane civilne i vojne organizacije koje su boravile u Tuzli. Održavani su cjelovečernji tamburaški koncerti.

PREDSEDNIK NAPRETKA DOMINISTAR

Predsjednik HKD "NAPREDAK" Tuzla gospodin dr. Miroslav Petrović imenovan je u listopadu 2000. godine za doministra Ministarstva za obrazovanje nauku, kulturu i sport, u Tuzlanskom kantonu/županiji.

Zbog privremene funkcije doministra g. Miroslava Petrovića, funkcija predsjednika "Napredak" se, a zamijenit će ga dopredsjednik Martin Antunović.

POGLAVAR SPC PAVLE U TUZLI

PATRIJARH POZIVA NA SLOGU

Tijekom trodnevnoga posjeta Zvorničko-tuzlanske eparhije, 8. listopada 2000. godine patrijarh Pavle je posjetio Tuzlu. U njegovoj pratnji bilo je deset vladika. Posjet je upriličen u povodu 2.000 kršćanstva i 800 godina manastira "Hilandar" te boravak svete ikone Bogorodice Trojeručice.

Pri služenju crkvenog obreda patrijarhu Pavlu je vladika Zvorničko-tuzlanski gospodin Vasilije Kačavenda poželio dobrodošlicu i zahvalio se za sve što "danas učiniste, jer je današnji molitveni susret s nama izuzetan doživljaj za sve nas".

"Pozivam sve ljude dobre volje da žive u slozi i ljubavi sa svojim komšijama, bez obzira na vjeru i naciju", kazao je patrijarh srpski Pavle pri održavanju svetog sabora u Sabornom hramu SPC "Uspenije Presvete" u Tuzli.

Gospodin Pavle je prije 70 godina bio đak Gimnazije u Tuzli.

Svetu ikonu Bogorodice Trojeručice delegacija SPC iz Tuzle prenosi u ostale crkve koje će visoka vjerska delegacija posjetiti u Zvorničko-tuzlanskoj eparhiji.

Prilikom ovoga posjeta, fra Petru Matanoviću, gvardijanu franjevačkog samostana Svetog Petra i Pavla u Tuzli, uručena je ikona, kao znak zahvalnosti što je nesebično pomagao svim ljudima, bez obzira na vjeru i naciju.

HABITUS ZAPADNJAKA I NAŠE PSOVKE

Psovke izgledaju kao sasvim banalan dio svakodnevnog ponašanja ljudi u životu ovih prostora koje ničim ne zaslužuju da izazivaju posebnu pozornost. Međutim, one su po mom uvjerenju u svom većem dijelu dovoljan i pouzdan znak jednog društveno neprihvatljivog ponašanja i negatorskog raspoloženja većine stanovništva u BiH. Psovke su izraz životnih neuspjeha i neostvarenih mogućnosti takozvanih običnih i prosječnih ljudi, očit znak jedne prazne i uzaludne životne afektacije, izraz emotivne i vrijednosne uskožrdnosti i malicioznosti, svakodnevnih pa i najmanjih patnji, a vrlo često i obično klepetanje koje se odvija samo po sebi i inerciji.

Temeljno pitanje koje se postavlja u svezi s ovakvim nepovoljnim stanjem jeste pitanje o prirodi i vremenu društvenih i povijesnih tokova koji su našega čovjeka učinili takvim kakav jest, te, zašto u čitavom njegovom djelovanju i brizi, prije svega za vlastitu egzistenciju, nema, namjesto psovki, nešto više osmišljenosti i kultivirana ponašanja. Djelovanja svjesno okrenutoga i usmjerenog na budućnost, a na osnovi dosega vlastite prošlosti i povijesti svog narod, baš onako kako je to na razvijenom Zapadu? Sav u čudu, čovjek se onda dalje mora zapitati što se ovdje desilo sa razvojem, napretkom, je li usporen, prekinut, pa čak i to - postoji li uopće?

Ovaj naš prostor je kroz povijest doista bio nesretan prostor i nije nikakvo čudo što ljudi tako mnogo psuju i sasvim uprazno! Ovdje je najprije vegetirala društveno-ekonomski zaostala i do duboko u XIX. st. u krizi, Osmanska Država u BiH, po svemu slična drugim najzaostalijim državama srednje ili prednje Azije, a smještena u (možda) najljepšem dijelu Europe. Nakon toga, u BiH se razvijao kolonijalni gospodarski i društveni poredak Austro-Ugarske, u povijesno relativno kratkom vremenu i zato bez značajnijih pozitivnih posljedica. BiH dalje nastavlja u okviru južnoslavenske, kraljevske, srpske Jugoslavije u kojoj "se kuha sve i svašta", od nacionalizma do komunizma i kraljevskog apsolutizma i u općoj društvenoj konfuziji konačno se raspada begovat. I konačno, SFRJ, sjajno i bajno zamišljena idealna država komunističkog društvenog humanizma, samoupravljanja i nesvrstavanja, radničkog internacionalizma i nacionalne uravnilovke sa megalomanski zamišljenim razvojem temeljnih gospodarskih grana kroz petoljetke! Ukratko, jedna država bez mnogo veze sa živim ljudima i njihovim težnjama za ostvarenjem, ne samo materijalnog blagostanja već i za potvrđivanjem specifično ljudskih mogućnosti, kroz rad i vlastita djela!

Puka briga za preživljavanjem

Rezultat ovakvooga razvoja je da danas u BiH, uključujući i ovo posljednje desetljeće velikog rata i krize, umjesto brige za ostvarivanjem "specifično ljudskih, mogućnosti", imamo puku brigu za preživljavanjem. Čitav nam se život pretvorio u neko jadno okretanje oko sebe na sve strane poput psa kada goni

vlastiti rep ili se češe prepun buha (to znači - prevedeno s alegorije - sastavljanje kraja mjeseca s početkom idućeg), pritom grizući pomalo sve oko sebe psujući i usput očiju-kajući sa susjedima svakodnevnog banalne događaje doživljavajući tako iluziju društvenog života. U takvoj situaciji smatra se uspjehom već i to što se sastavilo kraj mjeseca s krajem ili što se kćer upisala u srednju školu, iako se poslije nje nikada neće zaposliti; ili što smo djeci jednog mjeseca priuštili banane pa su ona vesela, a nama se pričinja život u blagostanju. I tako dalje.

U međuvremenu jasno je dakle da je takav položaj većine stanovnika BiH postao moralno beskrajno ponižavajući, i da to nikoga ne sekira, da za to baš nikoga nije briga! Nikoga nije briga za to što "ljudi žive kao psi", zapravo, GORE NEGO PSI - (pas je kao što je opće poznato prirodno uklopljen u svoju okolicu i ni pod kojim okolnostima ne može doći u stanje vrtnje u krug kao čovjek, izuzev, ako ga ne muče muhe) - JER MI SMO LJUDI, koji se vrte kao psi! I na takav mučan način su dakle sva njihova interesiranja nužno usmjerena na preživljavanje, na egzistenciju, a "dalje od ("tog") nosa se ne vidi" ni vlastiti prst.

Ali nije stvar samo u materijalnom blagostanju, (kako bi netko možda mogao krivo pomisliti) koje je osnovni, ali istovremeno i banalni uvjet da naš život bude u skladu s životom naše ljudske vrste. Naime, nikakvo materijalno bogatstvo neće proizvesti i djelovanje u skladu s istinskim vrijednostima

MALA ANKETA: IZBORI 2000.

POVIJEST SE STALNO PONAVALJA

HG: Oprostite što smetam. Mene bi zanimalo nešto u vezi izbora; hoćete li izaći na izbore - to je Vaša građanska dužnost - i za koga ćete glasovati? Očekujete li promjene na bolje?

Ivica IVANOVIĆ (elektrotehničar, 1954.): Treba glasovati za prave ljude

Trenutno ja radim u Makarskoj. Što da Vam kažem, imam toliko posla da o politici uopće ne razmišljam. Imam objekt pri završetku, ne volim se miješati u politiku.

HDZ postade, od vodeće, progona stranka, bar je tako u Hrvatskoj. Treba glasovati za ljude, za prave ljude. Za prave ljude treba glasovati, a njih je malo! Treba dobro razmisliti prije nego što se glasuje, kako bi nam bilo bolje. Ali opet, mi smo takvi ljudi da uvijek pogriješimo, pa izaberemo pogrešne ljude. Ta povijest se stalno ponavlja, nikako da nam bude bolje.

Amir SIJERČEVIĆ (liječnik, 1969.): Za mlade loša perspektiva

Ne očekujem ništa od izbora. Izaći ću na izbore, ali nemam pojma za koga ću glasovati; za koga god budem glasovao, isto će

homo sapiensa ako on, međutim, nije, kao na Zapadu, na to već naviknut skoro kroz vjekove. Na Zapadu su uljuđeni načini ponašanja i bolji običaji prerasli u tradiciju, a razvoj u znanosti, umjetnosti, religiji se nastavlja na razvoj, iz stoljeća u stoljeće, pa je postala sasvim očigledna i skoro samorazumljiva veza između, na primjer, kamene sjekire pračovjeka parnog stroja s kraja XVIII. st. i kompjutora s kraja XX. st.! Tek iz ovakvih spoznaja o razvoju i napretku, koje su živi i svakodnevni dio života Zapadnjaka, njegov habitus, proizlaze i sva ostala djelovanja čineći njegov život više vrijednim zalaganja i življenja.

Od takvog načina života i tih vrijednosti naš je čovjek vrlo daleko. Posljednje tragično desetljeće kao da je htjelo staviti krvavu točku na cjelokupni naš razvoj kao pečat. Nacionalistički rat se završio "novim Berlinskim kongresom", samo ovaj put u Daytonu i to sa izgledima na jedan jedini rezultat, koji - kako to narod sasvim mudro i poslovično zna kazati - glasi: "Gdje si bio? - Nigdje. Što si radio? - Ništa".

Ali, ni time nije sve rečeno. Strahujući, da nećemo ponovno nastaviti po jednoj drugoj staroj, ciničnoj narodnoj poslovi, "Hajmo Jovo nanovo!" - svejednako se pitam, hoćemo li se i kada pokrenuti s "mrtve točke" razvoja, a tada, konačno, i naš narod imati manje potrebe za nesretnim psokvama.

(Nastavit će se)
Romeo KNEŽEVIĆ

biti. Ako ostanu ovi stari, isto će biti. Ako dođu ovi drugi isto će, također, biti, samo će više pokrasti, jer sad trebaju pokrasti i oni. Perspektiva je loša, pogotovu za mladi svijet. Posla nema, a ništa se ne čini da ga bude. Ulaže se u vjerske objekte, daju se milijuni marka za to, a za ceste i radna mjesta nema ništa!

Sanela PRCIĆ (domaćica, 1980.): Time se have roditelji

O, nemam pojma! Pa, ne znam, nisam nikada do sada izlazila na izbore. Što ja znam, vidjet ću za koga ću glasovati.... Stvarno se ne razumijem u politiku, nikad me ona nije interesirala. Meni je tek 20 godina; to zanima moje roditelje...

Anto JOSIPOVIĆ (umirovljenik, 1937.): Glasovat ću za NHI

...Kako da neću glasovati?! Samo je tajna za koga ću glasovati (kroz šalu).

Pa ne bih ni išao na glasovanje, kada ne bih očekivao, da će sutra biti bolje. Glasat ću za NHI: Dobro, to jest građanska dužnost izaći na izbore, ali država, kada ide na štetu pojedinca, onda se on ima pravo i distancirati.

R. K.

SELJAKE NITKO NIŠTA NE PITA

U bašti tuzlanskog hotela "Bristol" nedavno sam sreo gospodu: **Peju Banovića, dr. Jozu Budimira, Marijanka Divkovića, Ivicu Marinovića i Dragana Petrovića**. Sve sami članovi HDZ-a. Ugodno su pijuckali i časkali, ali me nisu ponudili da im se pridružim. Gospodin Marinović, inače višemandatni ministar bez lisenice u Vladi Tuzlanske županije je samo upozorio ostale da pripaze što pričaju, jer se lako mogu naći u krivom ogledalu. (Zna čovjek iz osobnog iskustva.)

Mlađani **Marijanko Divković**, je slavodobitno naglasio da to i nije neki problem, jer je riječ o malotiražnom glasilu, a ostali su onako, uglas i usputno, dodali da "HRVATSKI GLASNIK" i ne čitaju. Mi koji pravimo ovu novinu se ponosimo urađenim, a gore spomenutoj gospodi prepuštamo sud o tome tko je kriv zbog ne baš velikog tiraža. To što ovu novinu ne čitaju ne može im služiti na čast, bez obzira na to što nekima od njih nije uspjelo da ga pretvore u glasilo HDZ-a.

Poslije izbora **Dragana Petrovića**, za dopredsjednika Županijskog odbora HDZ-a Soli, a čudnovatog izostanka sa te dužnosti gospode: **dr. Jozu Budimira, dr. Zlatka Ungera, Ivicu Marinovića, Ante Pranjica, Ivicu Kovačevića**, neki su se priupitali - je li se to HDZ pretvara u seljačku stranku.

Naime, uvaženi gospodin Petrović, kojeg njegovi Husinjani zovu i ministar, je uspješan farmer u ovom selu, pa se čude kako je prošao u konkurenciji spomenutih doktora znanosti i ostalih fakultetlija.

Moglo bi se reći da je to zarad toga što većina Hrvata u Tuzlanskoj županiji živi u selima, ali je u to teško povjerovati, jer seljake nikada nitko nije ni za što pitao, pa ni za ovaj izbor. Očito, to je bio rezultat nekih lobiranja, iz stranačkog vrha, kojemu su potrebni disciplinirani, a još više poslušni dužnosnici, na nižim razinama.

Liječnik **Srećko Tunjić**, lider HSS-a u Tuzlanskoj županiji i nositelj liste za Skupštinu na predstojećim izborima, polomi se pričajući kako je HSS alternativa HDZ-u, da bošnjački politički sladokusci mogu prepoznati šansu i perspektivu u ovoj stranci itd. i sl.

Uvjerem sam da bi više glasova dobio ukoliko bi seljacima, pa i mojoj malenkosti, podijelio koji kilogram luka za jesenju sadnju, nego što će postići pričom.

Nikola Stijepić, jedan od čelnih ljudi u Novoj hrvatskoj inicijativi Tuzle i Tuzlanske županije je prigodom gostovanja u programu Radio-Tuzla, 4. listopada 2000. godine, između ostalog, rekao da je NHI nova i mlada stranka. U tome gospodin Stijepić ništa nije pogriješio, ali bojim se da NHI ne ostari bez glasova kojima će preskočiti izborno-parlamentarni prag.

To im ne želim, ali ako je suditi po rezultatima proljetno-lokalnih izbora u Tuzli, onda bi mogao biti blizu istine.

Na jednoj od predizbornih press konferencija Županijskog odbora HDZ-a Soli,

priupitao sam predsjednika **Miju Krešića**, je li istina da se **Ante Zvonar** iz NHI-a vratio u HDZ. Gospodin Krešić mi je rekao kako je od Zvonara čuo izjavu da on nikada i nije napuštao HDZ. Do zaključenja narednog broja "HRVATSKOG GLASNIKA" očekujem odgovor od gospodina Zvonara, jer Krešićevim nisam zadovoljan. Tim prije što nije ni politički - ni diplomatski, nego više vojnički.

Liječnik **Jozo Đerek**, je u Tuzli šef Komisije za upućivanje djelatnika u mirovinu. Neki su to pogrešno shvatili pa su mi rekli da medikus Čerek ljudima umanjuje radnu sposobnost.

Ne daj Bože da je tako, jer bi to bilo ravno zločinu. Gospodin Čerek svim svojim pacijentima želi dobro zdravlje i dug umirovljenički život.

Povratak u budućnost

GLOBOID I NJEGOVA KUĆA

Za zdravo bosansko društvo valja se boriti idejom Bosne Fatmir Alispahić

Prije neki dan je kroz kišno i dremljivo Sarajevo protutnjao olinjali "ford" na kome se vijorila zastava Islamske zajednice. Na semaforima zastava grohne, a iz kola izviri mortus pijan vozač i počne urlati na vozače i prolaznike: Tekbir! Allahuekber! Tekbir! Živio Alija! Ovaj nesretnik koji islam hrani alkoholom proizvod je kleronacionalističke politike koja je trivijalizirala svetosti bošnjačko-muslimanskog bića. Kao što se ulea nikada nije ogradila od mitraljeskog proslavljanja Bajrama, tako ni Vrhbosna ne vidi ničeg lošeg u izgradnji soliterskih križeva po Hercegovini. Ta frustracija potiče iz komunističkog doziranja vjere. Sakralne tvornice koje tove religiju za ishranu etnonacionalne politike opakije od komunizma, ugrožavaju vjeru; odnos prema Bogu nasilno je sveden na navijačke strasti. Religija je okupirana od etnovlasti, zašta su krivi poglavari u sve tri bh. konfesije, kojima je uručeno da svjetovno budu prisutniji nego što je normalno. Bježanje vjere iz vjerskih okvira dovodi do njene trivijalizacije. Ona postaje formalna, a ne bitna, čime se društvo sakati za kičmu svoje ljudskosti.

Nikada se naše društvo nije nalazilo u stanju takvog raspadanja i truljenja kao danas. Stranice crnih kronika samo su pipak na vrhu piramide unutarnjeg zla. Narodni mudraci se voze limuzinama i kroz zatamnjena stakla gledaju svijet. Njih ne dotiču muke običnih smrtnika koji se provlače kroz orwelovski život, gdje nasilje i bahatost bivaju jezik komunikacije. Ljudi su poput pustinjačkog pijeska čije oblike stvara vjetar. Stvarnost se time razmnožava. Religija razvrata još nema protuserum za pokretanje kazaljki u smjeru vremena. Čak i kad bi dobili promjenu koja bi ustoličila ideologiju vrline, prošle bi godine dok bi iskorijenili virus omamljujuće izgubljenosti.

Bolest bosanskog društva začeta je pronevjerom povijesnog pravila zajedničkog življenja,

HDZ BiH ovih dana poziva hrvatsko pučanstvo na sveopći referendum o tome kako pristupiti predstojećem glasovanju, odnosno kako promijeniti tamo - nekakvu odluku Privremene izborne komisije i veleposlanika **Roberta Barya**, šefa OSCE-a.

HZD-ovom pozivu se odupiru HSS, NHI, i još neki!

Zbunjeno pučanstvo veli, ovdje nitko nije ni sa kime, pa ne pije voda ni ona zna se! Uostalom, znat će se poslije 11. 11. 2000. godine, ali je više nego izvjesno da nam neće biti bolje. Izuzev onima koji se uvale u saborske klupe i funkcionske fotelje.

Krivo (o)gledao: Nikola J. IVANOVIĆ

kondomizacijom zdravog naslijeđa, te despotizacijom vlasti. Alternativa bi trebala imati suprotno značenje. Zastane dah kad čovjek uoči slične obrasce. Etno-nacionalna trivijalizacija Bošnjaka, Srba i Hrvata ovamo se pretače u sterilizaciju posebnosti. Jasne su interkulturalne vrijednosti našeg zajedništva, ali one proizlaze iz onoga što temeljno jesmo. Nema iskrenog odnosa prema BiH bez uvažavanja njenih tvornih identiteta. Nekritičko insistiranje na zajedništvu, a protiv posebnosti, stvorilo bi dodatnu frustraciju i opet nas udaljilo od zdrave definicije bitka. Opet bi se našli u anarhičnom procjepu ničega. Napose, ta sterilnost odgovara ideologiji globalizacije koja se kod nas prihvaća hvalospjevno. Vizija Bosne time slični na interneta, hamburger i čips. Usto, nespokoje zrače sive informacije o "100 dana vladavine". Pravo je čudo kako su se za tako kratko vrijeme uvezali talovi i procenti. Bilo bi tužno da se građani osvjedoče da promjene bitno ne mijenjaju odgovornost vlasti prema društvu. Dva su faktora koja mogu utjecati na to: međunarodna zajednica nekritički podržava odabranu političku opciju; ta opcija u nekritičkoj potpori sebi dopušta komotnost, što dovodi do njenog moralnog urušavanja. Etno-vlast je uvijek imala nacionalne i građanske alternative, dok favorizirana alternativa nema alternativu, a time ni strah od odgovornosti.

Ovaj za Bosnu ubitačni formalizam mogao bi produbiti stanje zagubljenosti društvenih ciljeva. Bosna ne može ozdraviti uz pomoć kompjutora, ulja za kosu i inih simbola globalizacije. Njoj je potrebno unutarnje suočenje s vlastitim vrijednostima, što bi kroz odgovornost prema identitetu stvaralo bosanskohercegovačku viziju budućnosti. Dokle god se unutarnje političke vizije budu bazirale na srbijanskoj, hrvatskoj i arapskoj hegemoniji, ili s druge strane, dokle god budu sličile na našu globalizacijsku državnu zastavu - to neće biti mjera za vjeru u vrijednost domovine. A bez te vjere nema ni stvaranja futurističkog i uljuđenog društvenog ambijenta. Čovjek jeste globoid, ali mora znati gdje mu je kuća.

KRIVI SU MRTVI ŠTO SU ŽIVI

Etnovlast se plaši duhova prošlosti koji svjedoče da je današnjica tek jedna mrva izuzetka u ogromnom kontinuitetu našeg kulturnog i historijskog zajedništva

Fatmir Alispahić

Sudeći po šljaštećim izborima misica od države do sela, po poplavi narodnjačkih koncerata i festivala, po raznim turnirima koji se završavaju proglašavanjem za pobjednika vola na raznju - mi živimo u nekom bogatom društvu koje višak para razbacuje na trivijalne razbibrige. Zapravo - ne. Mi živimo u jednom siromašnom i izgubljenom društvu koje boluje od neimanja futurističke vizije, svijesti o sebi i o sistemu vrijednosti. Dok vlasti financiraju kulturni otpad, potpisujući vlade, skupštine i predsjednike kao sponzore svekolikih kičeraja, kultura grca u neimaštini i poniženju.

Nekadašnji ministar kulture u Vladi Tuzlanskog kantona u zvanični posjet primio je pjevače folk muzike i s njima se zadržao u dužem i prijateljskom razgovoru. Čega se pametan stidi, pametniji se ponosi. Ministar za kulturu je sazvao novinare da uslikaju taj prosvjetiteljski događaj. Da vidi familija s kakvim to ličnostima on sjedi. U međuvremenu, ni ministar ni njegova kave-kuharica nisu našli za shodno da prime glumce, pisce, slikare. Neki ugledni političari iz opozicije su sponzorirali izbore misica, i sjedili u prvim redovima, kao da je riječ o operi. Pojava proizlazi iz kulturne svijesti narodnih funkcionara o kojima ovisi tretman kulturne produkcije. Što očekivati od nekog ministra kulture koji javno kaže da nikada u životu nije ušao u kazalište, niti će, jer je rođen na selu, jer je njegov estetski sistem formiran ruralnom semantikom harmonike, užičkog kola, podcikivanja i razbijanja flaša u momentu duhovne katarze?! I danas aktualni ministar kulture u Federaciji saz-

vao je jedne godine kamermane da uslikaju kako on osobno kolje kurbanskog ovna. Estradni kleropolitički neukus sezao je dotle da kamermani zumiraju krvavu ruku ministra za kulturu, i krv koja u ritmu srca šikti iz prezezanog vrata. Većina onih koji kroje status kulture trebali bi biti pacijenti u sistemu kultivizacije društvenih odnosa. No, ovo je oblik hijerarhije koji podržava prosječnost, jer je samo tako moguće održati u životu koncept demontiranja bosanskohercegovačkog kulturnog identiteta. Ako bi vlast da strateški preferira turbo-folk nad sevdalinkom, misice nad baletom, patriotsku patetiku nad književnošću, itd. - onda tu nakanu može izvesti samo uz pomoć kadrova koji operu shvaćaju kao Ilija Čvorović iz "Balkanskog špijuna"; za njih je to neopisiva dreknjava koja ničemu ne služi osim da se ljudi prave važni. Suština strategije razvaljivanja naših kulturnih potencijala nije ni slučajna ni bezazlena. Otupljivanjem svijesti o kulturnom identitetu dolazi se do kataklizmičnog ambijenta u kome može egzistirati moralni, etički i kulturni škart.

Odsustvo društvene vizije i kulturne strategije nije stihijski već sistemski proizvod. Etnonacionalna logika ne percipira bilo što osim sredstava koja imaju značenje političkog marketinga. Kako bi Ionesco ili Čajkovski mogli sudjelovati u opijanju naroda? Nikako. To ne mogu ni naši umjetnici. Što vrijedi dobrom glumcu što je dobar glumac, ako ne zna napraviti servilno dnevopolitičko kazalište? Što u kulturi vrijedi vrijediti kad se vrijednost danas mjeri aršinima dnevne politike i podržavanja etnonacionalnih projekata? Kultura nije kultura, ako svoje značenje ograniči na svrhu pripadnosti jednima, a ne i drugima. Takva se krkanijada urušava sama od sebe, po prirodi stvari, jer nitko ne može opstati izoliran; prosperitet se određuje bogatstvom mreže komunikacija, kao što se retardacija određuje stupnjem samoizoliranosti. Tako je u prirodi, pa zašto ne bi bilo i u Bosni.

Kako kulturu spasiti iz dnevopolitičkog živog blata? To mogu učiniti ljudi koji, poput Nijemaca,

razumiju da su Goetheovi stihovi utkani i u posljednji model BMW-a. Civilizirani svijet razumije da ulaganje u kulturu posredno donosi blagodati na ekonomskom, socijalnom i psihološkom planu. Strateško forsiranje estetskih vrijednosti multiplicira se na cjelokupno društvo. No, to je priča koja kod nas ne stanuje.

Kod nas su se u sva tri kleronacionalistička bh. tora okotile turbo-folk face kulturnih narodnja-ka: drečavi sakoi, zlatne narukvice, zalizane frizure kao perika Šabana Šaulića, zadah bijelog luka i "Pitralona" iz trafike. Oni su poput papagaja sviještili priču o ugroženosti naroda i njegove kulture, pa nam ne trebaju ni Beckett (kakav reket?) ni Kundera (kakve kundure?) dok se ne revitaliziramo guslama, ilahijama i drugim napojezijama koje se kukumaču sa štipaljkom na nosu. Loš tretman kulture u BiH proizlazi iz prirode etnonacionalne vlasti koja neizlječivo teži klaustrofiliiji i zatočeništvu "svog" kulturnog ambijenta. To je hibrid nad hibridima! Pa ni jedan identitet u BiH nije stasavao izloran od druga dva! Kako čitati Šantića bez "Emine" ili "Stojanku" bez Kulenovića? Nemoguće je. Naša kulturalnost je nepopravljivo zajednička koliko god se neko upirao da je iskasapi.

Otuda su se kao neprijatelji sintetičkog koncepta etnonacionalizacije kulture našle pojave koje ma kako podsjećaju na istinitost našeg identiteta. Otuda će vlasti kao prvorazredne kulturne događaje preferirati izbore misica, a na suhom kruhu će ostavljati vrsne stvaraoce koje ima ova zemlja. Nije to samo puki marketinški interes. To je i patologija! Etno-vlast socijalnom bijedom tlači svakoga tko bi da svjedoči o kulturnom zajedništvu. Krivi su i mrtvi što su živi. Etno-vlast se plaši duhova prošlosti koji svjedoče da je današnjica tek jedna mrva izuzetka u ogromnom kontinuitetu našeg kulturnog i historijskog zajedništva. Iza nas koji kulturu razumijevamo otvorenosti stoji gramada zajedničkog civilizacijskog naslijeđa Bosne i Hercegovine.

Sve drugo su ćorsokaci.

Fatmir Alispahić

GLASNIKOV UPITNIK PREDSTAVNICIMA POLITIČKIH STRANAKA PRED IZBORE

MIJO KREŠIĆ,

RAFO JOZIĆ,

JAKOB KRIŽAN,

NIKOLA STJEPIĆ,

predsjednik Županijskog odbora HDZ BiH - Hrvatska demokratska zajednica BiH - Tuzla, i kandidat na kantonalnoj listi HDZ kandidat na Kantonalnoj listi SDP - Socijaldemokratske partije BiH - Socijaldemokrati

kandidat HSS BiH - Hrvatske seljačke stranke BiH, na kantonalnoj listi i na listi Zastupničkog doma Parlamenta Federacije BiH predsjednik Županijskog odbora Nove hrvatske inicijative NHI i kandidat na listi za Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH

HG: U okruženju aktualne političke, socijalne i gospodarske situacije, koja nije najpovoljnija, izlazimo na izbore. Što nudite biračima, koji očekuju rješavanje ove situacije? Ima li razloga za zabrinutost?

uzusima pripada. To između ostalog predstavlja ne obećanje nego zavjet hrvatskom puku.

JOZIĆ: Nažalost, teško je prihvatiti konstataciju da "situacija nije najpovoljnija. Većina građana BiH osjeća da je stanje jako teško, nekim čak katastrofalno i besperspektivno. SDP BiH, a i ja osobno, cijenimo da su, za bilo kakva poboljšanja takvog stanja u zemlji, nužne promjene, počev od koncepta, strukture i nosilaca vlasti u BiH, izbornog sustava, odnosa u gospodarstvu, privatizaciji, poreskom sustavu, obrazovanju. Za te promjene SDP nudi svoju snagu, program, ljude, ugled u zemlji i inozemstvu, a prvenstveno socijaldemokratski ustroj vlasti, utemeljen na pravdi, jednakosti i solidarnosti, koji za razliku od trodijelnog nacionalističkog omogućava normalan razvoj pravne države, a većini građana nadu i perspektive.

KRIŽAN: Svjesni smo činjenice da je politička, socijalna, a posebno gospodarska situacija krajnje nepovoljna. Ne ulazeći u detaljnu analizu uzroka koji su doveli do toga, želimo naglasiti da smo i do sada imali prigodu birati stranke - poslije zajednice, i sl. Rezultati su poznati, te ih sada svi osjećamo na svojoj koži. Sada nam se pruža prigoda da ponovno, prije svega, ispitamo svoje osobno analitičko mišljenje, te da se odlučimo za bolje rješenje.

HSS u ovom trenutku želi istaći da je prirodni zakon ostati na svome i svim silama braniti svoje. Praksa je pokazala da onaj koji se pokrene sa svojega ognjišta, prije ili kasnije, biva izgubljen. Ne smije se nikada zaboraviti da su Hrvati ovih krajeva i prije prolazili kroz iste nevolje, čak i gore, no usprkos tomu, uspjeli su opstati zahvaljujući "zasukanim rukavima", radu, znanju i sposobnostima. HSS je do sada, a i od sada zastupa opciju da svatko mora svoje bolje sutra tražiti na osnovama svoga rada, a ne na račun drugih.

STJEPIĆ: Dobra je konstatacija u vašem pitanju da stanje u BiH nije najpovoljnija glede

političke, socijalne i gospodarske situacije, a mi iz NHI kažemo: Danas u BiH ne postoji ni jedna politička partija koja može sama obrazovati strukture izvršne i zakonodavne vlasti. Jedini način da vlast u BiH u oba entiteta preuzmu političke stranke i grupacije koje imaju sukladne političke ciljeve i programe i koji imaju političku volju da to urade, koristeći pomoć međunarodne zajednice. Ovakva grupacija ili alijansa će dati odgovore i to praktične biračima BiH, i tada neće biti mjesta zabrinutosti.

HG: Kakav je politički položaj Hrvata u Tuzlanskom kantonu i kakvi su odnosi s partnerima u vlasti u okviru ustavno-pravnog položaja Hrvata u BiH?

KREŠIĆ: Kada je riječ o političkom položaju Hrvata u Tuzlanskoj županiji ističem da su Hrvati sa Bošnjacima konstitutivan narod te da trebaju ostvarivati svoja suverena prava u Tuzlanskoj županiji sukladno Ustavu Tuzlanske županije. Naravno, kao konstitutivan narod, Hrvati svoja suverena prava trebaju ostvarivati i u Federaciji BiH i u državi BiH.

Naime, stavom organa u Županiji i općina Tuzlanske županije mora održavati nacionalnu strukturu pučanstva Županije i općina. Sastav izvršne vlasti na razini županije i općina mora održavati nacionalni sastav pučanstva kao cjeline, a što je uvjet da se osigura jednakopravna zastupljenost konstitutivnih naroda. Analizirajući sastave izvršne vlasti na razini Županije i općina u Tuzlanskoj županiji, u cjelini, politički položaj Hrvata u Tuzlanskoj županiji nije pozitivan, dakle, nije sukladan Ustavu Tuzlanske županije i Ustavu Federacije BiH. Zašto je to tako prosudite sami. Županijski odbor HDZ BiH Soli osigurati će u narednom periodu ustavnu jednakopravnost Hrvata kao konstitutivnog naroda na području Tuzlanske županije.

JOZIĆ: Do sada su često izricane ocjene da je politički položaj Hrvata u TK povoljniji nego

Bilježnica

TEATAR BEZ POKRIĆA

U toku izborne kampanje lider Stranke za BiH Haris Silajdžić održao je u sali Narodnog pozorišta Tuzla promotivni skup na kome je govorio o nužnosti redefiniciranja Daytonskog sporazuma, o ukidanju entiteta i regionalizaciji BiH. Takav skup mogle su održati i razne druge stranke i njihovi kandidati i lideri, ali je malo vjerovatno da bi i jedna od njih dobila takav antiteroristički policijski tretman kakav je osiguran Harisu Silajdžiću, jednom od desetine ravnopravnih sudionika predsjednih izbora.

Valja se prisjetiti da su i raniji dolasci Harisa Silajdžića u Tuzlu bili praćeni mamutskim angažmanom policije. Teško da je antiteroristička zaštita Harisa Silajdžića zahtijevala angažman više desetina uniformiranih policajaca i agenata u civilu, čak i kad je bio na funkciji kopredsjedavajućeg Vijeća ministara BiH.

Kao poseban neukus prepričavan je dolazak Harisa Silajdžića i njegove pratnje na komemorativno obilježavanje godišnjice tragedije na Kapiji. Tada se u svetu tišinu mezarja na Slanoj banji, gdje se okupilo nekoliko tisuća Tuzlaka, stuštila kolona džipova. Blokiran je promet, a podugačka

Po čemu su SBiH i Haris Silajdžić za državne organe bitniji od svake druge stranke i svakog drugog lidera?

kolona je velikom brzinom projurila prema svetištu. Prvo su izletjeli specijalci u civilu, sa sunčanim očalima i motorolama, i sjatili se oko džipa u kome je bio Haris Silajdžić. Ni Billu Clintonu u Sarajevu nije priredena takva antiteroristička parada kakva je tada, u svetovj komemorativnoj tišini, upriličena Harisu Silajdžiću. Sve je bilo podređeno liderskom teataru koji je trebao agresivnošću zasjeniti suze i sućut okupljenih Tuzlaka.

Drugi put, negdje početkom ove godine, Haris Silajdžić je u sali Narodnog kazališta održao tribinu. Blokiran je saobraćaj kroz centar grada, kao da se odvija biciklistička utrka. Kao epizodisti su nastupile policijske uniforme, crna odijela, sunčane naočale i ešaloni ozarenih socrealističkih lica. Ali, tada je Silajdžić bio državni funkcionar pa se moglo naći pokriće za toliku brigu policije o važnom rukovodiocu.

Danas je Haris Silajdžić predsjednik jedne stranke, kao što su to i Alojz Knezović, Ibrahim Spahić, Mimes Ajanović ili netko drugi. Svi oni su ravnopravni u izbornoj utrci. To im garantira OSCE. Prema svima državni organi trebaju imati jednakopravan odnos. Ali, tako nije.

Tuzlanska policija, njene anti-terorističke i saobraćajne snage maksimalno su angažirane u pripremi i realizaciji Silajdžićeve javne tribine u Narodnom kazalištu.

Javnost može misliti što hoće o napadnoj težnji lidera Stranke za BiH da svoju pojavnost ukrasi klintonovskim značajem, ali to ne može biti meritorno u akceptiranju ove pojave. Transparentni antiteroristički angažman tuzlanske policije u slučaju Harisa Silajdžića jedino je ispravno mjeriti kriterijima IPTF-a i OSCE-a. Dakle, po čemu su ova stranka i ovaj lider za državne organe bitniji od svake druge stranke i svakog drugog lidera? Ako nisu, onda očekujemo i da javne skupove Sefera Halilovića ili Stjepana Ključića prati isto-vjetan sigurnosni tretman. Ova zemlja ipak nije toliko izdašna policijskim resursima da bi svakom stranačkom lideru priredila teatar apsurdna. Tim prije što nam društvo vrvi od mafije, kriminala, terora nad građanima i terorizma u inkubatoru. Besmislena je i politički upitna ovakva besposlena uposlenost policije.

u drugim dijelovima BiH. No, za mjerodavan i objektivniji sud, treba anketirati građane, više nego političare. Mi iz SDP-a i većine opozicionih partija nismo zadovoljni cjelinom tih odnosa. Smatramo da su za račun političkih i nacionalnih prava naroda, čije tumačenje i zastupanje svojataju nacionalne stranke, zapostavljena individualna ljudska prava i Hrvati i većine građana, počev od prava na rad do svih ostalih, koja su po Ustavu i uz njega važećim konvencijama, zaštićena svima. Posebno se mora naglasiti diskriminacija i opstrukcija vlasti u realizaciji ravnopravnog statusa i prava na povratak i svoj dom, za ogroman broj prognanih građana BiH. To je, nakon rata, najveći razlog zastoja u povratku i daljeg iseljavanja bosanskih Hrvata. A za narod, koji odlazi, ne može se reći da ima povoljan politički položaj.

Za odnos partnera u vlasti TK treba pitati one koji tu vlast vrše. Naša stranka je najjača u opoziciji, a pojedinačno i u Skupštini, gdje nastojimo unapređivati i poštovati demokratske odnose i proceduru. Ali, naš glavni cilj je da, što prije, postojeći koncept vlasti zamijenimo socijaldemokratskim.

KRIŽAN: Volio bi da mogu odgovoriti da je politički položaj Hrvata u Tuzlanskom kantonu dobar i da je prihvaćeno dosljedna ustavna kategorija o konstitutivnosti naroda.

I ovdje, a i drugdje je pobrkana razlika između nacionalne manjine i suverenog konstitutivnog naroda. Naš manji broj partner često tretira kao nacionalnu manjinu, na što često i naši Hrvati u vlasti pristaju. To je slučaj i u kantonaloj i u općinskoj vlasti u Tuzli. HDZ zbog svoje "planetarnosti" često nema osjećaj i odgovornost za jednu principijelniju politiku, ili je to uvjetovano nekim balansom HDZ-SDA u županijama gdje HDZ dominira u vlasti. Vijećnici HSS u prethodnom Općinskom vijeću u Tuzli su insistirali na nekim bitnim pitanjima, ali nisu dobili podršku ostalih Hrvata u Združenoj listi. Sadašnji politički položaj Hrvata u Tuzlanskom kantonu je zabrinjavajuće nepovoljan. Partneri u kantonaloj i općinskoj vlasti i ne drže do nas Hrvata, kao partnera. U praksi je to politika davanja i svodi se na "sadaka politiku". Brojni su primjeri malog ili neznatnog broja Hrvata na istaknutijim mjestima: direktori ili članovi upravnih odbora, šefovi značajnijih službi, rukovodna struktura na Tuzlanskom univerzitetu i sl.

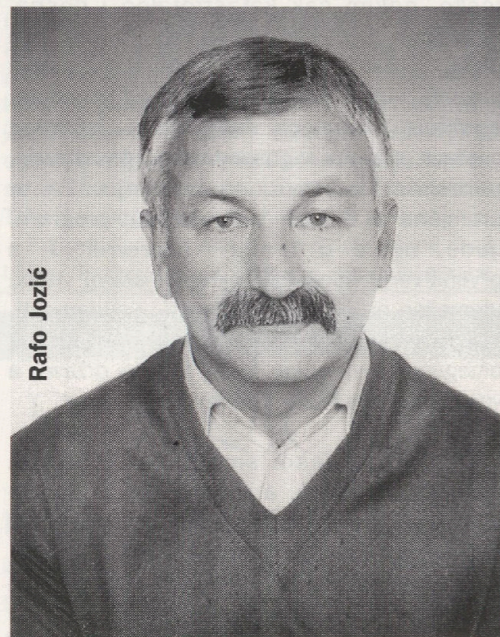
Ukoliko HSS dobije zadovoljavajuću podršku birača i bude sudjelovao u vlasti zalagat će se na dosljednoj promjeni konstitutivnosti i načela-principa političke ustavno-pravne ekvivalentnosti (jednakovrijednosti) svih konstitutivnih naroda

STJEPIĆ: Potpuna provedba odluke ustavnog suda BiH o konstitutivnosti sva tri naroda na cijelom području BiH će dovesti do boljeg napretka u pravima Hrvata Tuzlanskog Kantona jer do danas ni u Federaciji dva konstitutivna naroda nisu ostvarila ustavno zaštićena prava.

HG: Prema najnovijim istraživanjima, Bosna i Hercegovinu želi napustiti 62 posto mladih. Država nema osmišljenu strategiju razvoja i rada s omladinom (sve se više okreće

kriminalu, nezadovoljna je, bježi od stvarnosti - uzimanje droge i sl. ili odlazi izvan zemlje). Ne rješavaju se gospodarski problemi, a time i zapošljavanje mladih. Kakva Vi predlažete rješenja za izlazak iz gospodarske i moralne krize, uopće, rada s mladima?

KREŠIĆ: Veliki odlazak mladih ljudi iz BiH predstavlja uistinu problem za sve strukture, te postavlja izazov kako te mlade ljude zadržati unutar BiH i staviti ih u funkciju razvoja društva i države. Nažalost, dovedeni smo u poziciju da odgajamo i obrazujemo mladi kadar koji nakon toga zbog bezperspektivnosti, odlučuje potražiti sreću u drugim zemljama. U tom kontekstu treba pronaći načina da se mladi ljudi zadrže u BiH, a to se može učiniti jedino kroz razvoj domicilnih potencijala koji će dovesti do uspostave samoodrživog gospodarstva što bi dalo mladima prigodu da svoje potencijale razvijaju u svojoj domovini. U tom kontekstu potrebno je provesti proces privatizacije, vlasnički utemeljiti tvrtke i privući inozemne investitore te na taj način pridonijeti ozdravljenju i razvoju gospodarstva. No, isto tako, nužni su nam i strateški projekti koji neće samo jednokratno zaustaviti odlazak mladih ljudi nego će i u dugoročnom smislu determinirati sustav vrijednosti, odnosno, sustav odgoja i obrazovanja koji bi podržao kvalitetnu naobrazbu i razvoj mladih ljudi te na taj način pridonio i njihovom aktivnom sudjelovanju u svim društvenim procesima.

Rafo Jozic

JOZIĆ: Po nama je ovo najznačajniji pokazatelj stanja u BiH. Odgovor je naznačen i u vašem pitanju: nema osmišljene strategije i ne rješavaju se gospodarski problemi. Dodao bih, čak, da je to, uz korupciju, imanentno postojećem konceptu vlasti. Uz osnovne značajke našeg, javnosti poznatog, socijal-demokratskog koncepta, mi smatramo da je za rješavanje položaja mladih neophodno izvršiti korjenite promjene, spomenute u odgovoru na vaše prvo pitanje, uz naglasak na obrazovanju i gospodarskoj obnovi, iz čega slijede nova ulaganja i zapošljavanje. Naša strategija obnove je promovirana u Tuzli, prije desetak dana. Radila ju je grupa stručnjaka, na čijem je čelu dr. Božidar Matić, predsjednik Akademije znanosti, jedan od najuglednijih

Hrvata u BiH. Predlažem da Glasnik izvorno predstavi taj dokument i porazgovara sa prof. Matićem.

Također se mora osigurati aktivno angažiranje mladih, a mi to činimo, u vođenju i realiziranju obnove, ali i omogućiti da, pored politike i vlasti, svoju nezamjenjivu ulogu imaju, posebno u duhovnom i moralnom pogledu, obitelj, škola, crkva i druge institucije građanskog društva.

KRIŽAN: Ovo pitanje zasluhuje posebnu pozornost. Prvo što treba naglasiti jest to da li postojeća državna vlast želi ili ne želi promijeniti postojeće stanje?! Logičan odgovor je da ne želi, inače bi u tom slučaju mijenjala stvari i donijela zakonske odredbe koje bi doprinosile kvalitetnom poboljšanju u svim društvenim oblastima života. Međunarodne organizacije u tom pogledu ponašaju se dosta inertno i kako kažu ne žele se miješati u unutarnje stvari suverene države. Ali, kada "kola krenu niza stranu" vrlo brzo koriste svoja mandatna prava i djeluju promptno. Rezultat je poznat - odlaganje rješenja, porast napetosti, beznađe i sl. U tom okruženju mladi gube nadu i, po prirodi stvari, traže rješenja. Nažalost, u toj lepezi "rješenja" najviše ih je s negativnim predznakom. Mnogi kreću u nepoznato i u većini slučajeva im se gubi svaki trag. Oni koji "uspiju" ostaju za stalno u dijaspori, a njihovi starci "dogorijevaju" na svom ognjištu. Slijedi rasturanje obiteljske zajednice gdje starci ostaju prepušteni mukama i bijedi. U ovom okruženju i prigodama nema generalnog rješenja, ali postoji način da se dio mladeži usmjeri da svoje životno opredjeljenje veže za rodnu grudu. Te ljude treba obrazovati, kulturno oplemeniti, te im dati prigodu da rade i postanu aktivni i korisni dio zajednice. Realno je očekivati da za sve navedeno treba osigurati ravnopravnost i mir u široj društvenoj zajednici. To je preduvjet koji za sada nije u potpunosti ispunjen.

Poruku koju želimo uputiti svima je da pomažu izgradnju obrazovnih ustanova, da se ZAKON O RESTITUCIJI što prije donese i u život sprovede, kako bi svi kojima je učinjena "CRVENA NEPRAVDA", došli na svoje, a takvih je prevelik broj.

Konkretna rješenja gospodarskih problema trebalo bi "PRESLIKATI" od zemalja koje su prošle sličan put, uz korekture sukladno s našim prilikama, a to su: Mađarska, Češka, Slovačka, R. Kina i sl. BiH ima gospodarsku alternativu, prije svega, u agraru, prirodnim resursima, turizmu, rudarstvu, hidro potencijalu i dr.

Sadašnje stanje je enormno opterećeno administrativnim blokom države, federalne, kantonalne i općinske uprave. Proizvodni rad je, također, preopterećen velikom stopom doprinosa. Prije ili kasnije ovi odnosi će se morati mijenjati jer "GOSPODA" EKONOMIJA se neda prevartiti ni natjerati na drugačije ponašanje. Sada je na redu glasač da se opredijeli i zato i postoje izbori.

STJEPIĆ: Istraživanja su zabrinjavajuća, a ja bih rekao i više od toga jer će ova zemlja postati zemlja staraca, a poslije staraca ostaje zna se. Mladi moraju preuzeti vodeću ulogu u izgradnji novog slobodnog i demokratskog društva u BiH. Da bih se svi drugi problemi riješili,

neophodno je da BiH ojača toliko koliko je potrebno da se donese jedinstvena vizija u gospodarskoj sferi, a to znači da mora imati:

- jedinstvenu ocjenu stanja u kome se gospodarstvo BiH nalazi,

- jedinstvene ciljeve koje želi ostvariti u gospodarstvu BiH u narednih pet godina,

- jedinstvenu ekonomsku strategiju tj. mjere makroekonomske politike kojima se ti ciljevi žele realizirati.

Jedinstvena ekonomska strategija i njena realizacija preko entiteta, kantona i općina će riješiti nadgradnju društva, a to će riješiti problem mladeži.

HG: Često se čuje riječ KORUPCIJA, imate li kakve pouzdane podatke o nositeljima. Vaš prijedlog za suzbijanje korupcije, ako ona postoji?

KREŠIĆ: Korupcija je pojava koja nije karakteristična samo za BiH nego je obilježje svih zemalja koje prolaze proces višestruke tranzicije. Međutim, treba imati na umu kako s korupcijom problema imaju i mnogo razvijenije zemlje od BiH odnosno čak i one zemlje koje već imaju jasno definiran sustav vrijednosti. To je jednom riječju počast na koju u suvremenom svijetu nije imun nitko. Korupciju treba rješavati sustavno, a ne od slučaja do slučaja. Tu, prije svega, mislim na uspostavu pravosudnog sistema koji bi adekvatno respondirao na sve slučajeve kriminala pa time i na korupciju. Cijenim kako je zadaća zakonodavnih i izvršnih organa vlasti stvoriti okruženje u komu će svatko izvršavati svoj dio obveza počev od organa reda do sudbenih organa. Sve više od toga predstavljalo bi miješanje u poslove suda što je nedopustivo. Dakle, smatram da jednostavno treba osigurati samostalnost i neovisnost rada za sve institucije i uvjeren sam da rezultati tada neće izostati.

JOZIĆ: Dovoljno je očiglednih primjera korupcije, nepotizma, kriminala - jednostavnije lopovluka u vrhu i pod okriljem vlasti, na svakom koraku ove zemlje. Ne treba mnogo tražiti da se vide primjeri bogaćenja preko noći i bez pokrića, sprega vlasti i velikog, često ilegalnog biznisa, zlouporaba u kantonima, općinama, državnom gospodarstvu, bolnicama, školama.

Dokaza ima dovoljno, kod nadležnih organa međunarodnih čimbenika, medija, građana. I mi smo, poslanici SDP u Skupštini TK, tužiteljstvu dostavili neke prijave, a po jednom, manjem dijelu naših zahtjeva, još su u toku suđenja. Temeljni uvjet efikasne borbe protiv korupcije je volja političkih subjekata. Prije svega onih na vlasti. A nje nema. Dovoljno je vidjeti, čak i u TK, zašto te volje nema: pod plaštom borbe za svoj narod, nacionalni "lideri" su stekli nove diplome, stanove, kuće, firme. Već godinu dana pod pritiskom stranaca su u Federaciji uvodi strategija borbe, za sve razine i oblasti. Ali ni SDA, ni HDZ, ne dozvoljavaju njenu primjenu ni u F BiH, ni na svojim interesnim područjima.

Nešto je započeto, također, uz pomoć OHR-a, u našem kantonu, ali i to je tek nagovještaj. Nakon izbora mi namjeravamo tu borbu

organizirati i intenzivirati u cijeloj Federaciji, a sa strankama slične orijentacije u državi BiH. Naš model je sličan onome, koji se trenutačno realizira u Hrvatskoj.

KRIŽAN: Kada je u pitanju ova "vječna" prtilja svih epoha, sistema, carevina, republika, emirata i sl. onda se moramo poslužiti povijesnim iskustvom.

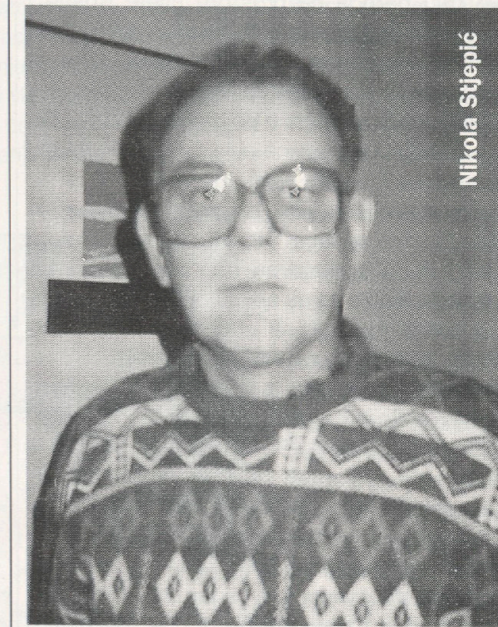
"Tamo gdje je postojala pravda, nepristrana sudska i izvršna vlast i dosljedno provođenje sudskih odluka, ta "BILJKA" nije mogla uspijevati i razvijati se. Slična je situacija i s MITOM. Prilike u Tuzlanskom kantonu po tom pitanju ne zaostaju u odnosu na BiH prosjek. One imaju možda svoje specijalne varijante, što u ovom momentu i nisu tako bitne.

Bitno je da postoje. Bitno je, nažalost, da su u porastu (što je vrlo opasno), bitno je da su rješenja svedena na onu poznatu krilaticu: "ISTRAGA JE U TOKU".

Bitno je da je neizravna poruka:

"NARODE, ČEKAJ DOK SE ISTRAŽE SVE OKOLNOSTI" - ti imaš vremena, da se slučajno ne bi desio pravni promašaj. HSS u tom pogledu, više nego osuđuje, ovaj parazitizam i u svakoj prilici će se boriti protiv toga.

Za utjehu narod zna kako stvari stoje i poneki će vjerojatno na ovim NOVIM izborima "PROGLEDATI".

Nikola Stjepić

STJEPIĆ: Nova Hrvatska inicijativa smatra da borba protiv korupcije i kriminala može biti samo efikasna ako se na razini države donese plan i osnuje posebna policijska jedinica kao i ekspertni timovi za otkrivanje i sprječavanje tih pojava i primjena zakonskih mjera na te radnje.

HG: Kakva je Vaša ocjena situacije u obrazovanju i kulturi, položaju hrvatskoga jezika u svim oblicima komuniciranja, posebno u prosvjeti, medijima i drugim oblicima društvenog života u Tuzlanskom kantonu?

KREŠIĆ: Kada je riječ o obrazovanju, Hrvati župe Soli, nalaze se u doista delikatnom položaju. Uporaba hrvatskog jezika, što nam je kao jednom od tri konstitutivna naroda zaštićeno, još uvijek je pravo koje Hrvati ovih prostora imaju samo na papiru. Kada se 1997. godine pokušala

organizirati nastava na materinskom jeziku ta inicijativa je dočekana na nož te i samo postavljanje toga pitanja smatralo se udarcem na suživot ili multietičnost. Rabljene su teške riječi, spominjan je i nacizam i segregacija, te razni termini i uvrede iz nesretnog razdoblja Drugog svjetskog rata. Valjda svima treba, napokon, biti jasno da u Bosni i Hercegovini žive tri konstitutivna (jednakopravna) naroda kojima i po Božjem i ljudskom zakonu pripada pravo na svoj jezik i svoju kulturu. Pitam se, kakva je to demokracija ukoliko netko želi Hrvatima naturiti obvezu da se obrazuju na jeziku koji nije njihov. Isto se to odnosi i na preostala dva konstitutivna naroda u BiH. Hrvatska strana je jedan od supotpisnika Deklaracije i sporazuma o obrazovanju i iskreno se nadamo da će te odredbe vrlo brzo zaživjeti na cjelokupnom prostoru BiH. Hrvati župe Soli mogu biti sretni što imaju svoje, hrvatske kulturne institucije. Svoj "Hrvatski dom", HKD "Napredak", "Hrvatski Glasnik", Udrugu "Hrvatska žena", Hrvatski teatar Soli, HK "Ivan Mažuranić", svoju radio postaju Soli, hve folklorne skupine, itd. Oni su bili i trebaju ostati glavni nosioci i čuvari hrvatskoga jezika, kulture, povijesti i tradicije na ovim prostorima. U njihovom nastojanju da svoje programske zadatke realiziraju trebamo, prije svega materijalno, svi pomoći bez obzira kojim stranci pripadamo. Pomoć ovim kulturnim institucijama mora biti trajna zadaća svih Hrvata, koji obnašaju dužnosti u izvršnoj vlasti.

Izuzev lista Hrvatski Glasnik na prostorima tuzlanske županije još uvijek nemamo list koji izlazi na hrvatskom jeziku. Identična situacija je i u oblasti elektronskih medija. Jedini svijetao primjer je Hrvatski radio - radio postaja Soli. Kada je prosvjeta u pitanju, hvala dragom Bogu, da imamo Katolički školski centar koji je otvorenog tipa i u kojemu naša djeca mogu učiti i uče svoj materinski jezik. To je rezultat velikog zalaganja naših crkvenih velikodostojnika i isti predstavlja neprocjenjiv dar katoličke crkve Hrvatima ovih prostora.

JOZIĆ: Stanje u svim tim oblastima je loše i teško je dati kratak odgovor, posebno o temama, koje su uzrok navodnih sukoba u vlasti TK - koalicije CD i HDZ. Da su željeli, mogli su riješiti, ili bar započeti rješavanje nekog od ovih problema. No, oni su, svojim odnosom, čak pomogli daljem pogoršanju, iseljavanju, pogotovo Hrvata, time i kadrovskom siromašenju postojećih institucija, pa i novih, pretežitno nacionalnih, koje, sa časnim izuzecima, ne mogu dati trajan kvalitet. Izuzetima smatram i vas u Glasniku i neke druge, koji nisu podlegli utjecaju politike.

KRIŽAN: U vezi s ovim pitanjem HSS se pridružuje aktualnom rješavanju obrazovne problematike, koju pokreće Međunarodna zajednica. To podrazumijeva rješenje na razini cijele države BiH, a ne parcijalno-kantonalno. U dio zajedničkog programa ulazi sve ono što pripada oblasti prirodoslovnih znanosti, a onaj dio što spada u sferu posebnosti čini domen JEZIKA, POVIJESTI I UMJETNOSTI. HSS će se zalagati za kvalitetno rješavanje mjesta Hrvatskog jezika u osnovnim školama i visokoškolskim ustanovama. De Jure, Hrvatski jezik se izučava na Filozofskom fakultetu u Tuzli, a

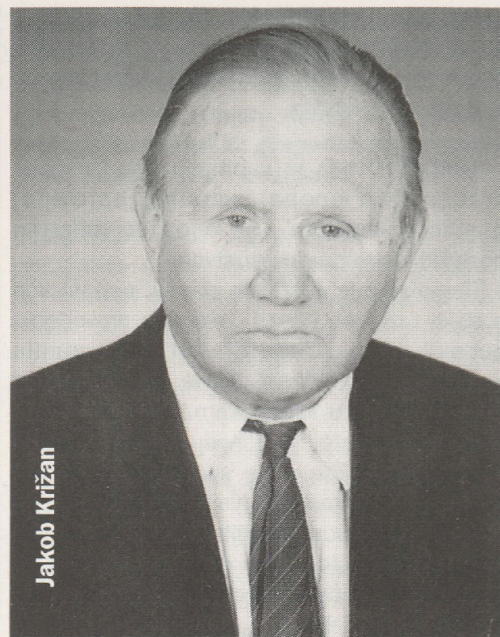
de facto on se čak ni kurtoazno ne spominje u javnim nastupima profesora i studenata. Tuzlanski univerzitet je ustanova gdje studiraju i studenti čiji je materinski jezik hrvatski. Emancipacija katedre bosanskohercegovačkog jezika u hrvatskom segmentu nedovoljno je uočen problem i već desetak godina na toj katedri nije diplomirao niti jedan student koji bi bio kvalificiran profesor hrvatskog jezika (iz tog razloga nema lektora s tom kvalifikacijom na televiziji, ostalim medijima i školstvu). Treba li se ta problematika rješavati formiranjem posebnih odsjeka ili fakulteta, ili u okviru postojećih katedri?! Ovo je goruće pitanje i ne treba ga odlagati.

STJEPIĆ: Po ovom setu pitanja poznati su stavovi NHI kako politički tako i programski. Oblast obrazovanja, kulture, položaj uporabe Hrvatskog jezika u svim oblicima komuniciranja, posebno u povijesti i medijima i drugim oblicima društvenog života Tuzlanskog kantona je nepovoljno regulirana, a i neiskorištena. Razlozi su nedovoljno funkcioniranje Federalne vlasti - nema zakona, a to se reflektira i na kanton. Primjerice radi: Hrvati kao konstitutivan narod imaju pravo na svoj tiraž knjiga na svom jeziku, imaju pravo na svoj jezik, kulturu, obrazovanje itd. Što podrazumijeva isto pravo i Muslimanima-Bošnjacima kao i Srbima.

HG: Kako gledate na odluku voditelja misije OESS-a za BiH gospodina Roberta Barrya o izboru zastupnika u Dom naroda Parlamenta F BiH i BiH?

KREŠIĆ: Odluka gospodina Barrya o izboru zastupnika u Domove naroda ne vodi samo vaninstitucionalnom, nezakonitom i neustavnom detroniziranju jedne stranke neovisno o volji izbornog tijela, nego najzravnije ugrožava temeljna prava hrvatskog naroda da izabere zastupnike za koje smatra da će ga najbolje zastupati. Ja ne mogu ne promatrati ovu odluku kao pokušaj dekonstituiranja hrvatskog naroda koji bi ovom odlukom bio doveden u situaciju da uz legalitet pružen Barryevom odlukom drugi odlučuju o njegovoj sudbini u državi u kojoj barem ustavno slovi za konstituirajući njezin dio. S toga ovu odluku ne treba promatrati sa stranačkih pozicija nego kao izravno ugrožavanje temeljnih nacionalnih interesa koji bi po svemu sudeći trebala voditi novom egzilu hrvatskog naroda iz BiH d njegova konačnog nestajanja. Međutim, prema podacima sa terena hrvatski narod će još jednom pokazati svu svoju političku i poglavito nacionalnu zrelost i osviještenost te demokratskim putem na izborima i eventualno referendumu o komu će dluka biti donesena na hrvatskom nacionalnom saboru 28. listopada demonstrirati svoje stavove i posljednjim odlukama, o svojoj poziciji u BiH i svojim viđenjima hrvatske budućnosti na prostorima BiH.

JOZIĆ: Odluku nisam detaljno analizirao, pošto je nametnuta od OSCE-a, kao i one ranije, jer se ni ovdje ne možemo dogovoriti, Cini mi se da, konačno, prilika za izbor u Dom naroda dobivaju i Hrvati iz cijele Federacije i svih parlamentarnih stranaka, što je pravednije nego prije. Time će, uz ostale poraze, HDZ izgubiti pozicije u tom Domu, pa nije čudo da su nezadovoljni.

Jakob Križan

KRIŽAN: Odluka šefa misije OESS-a za BiH gospodina Roberta Barrya o načinu izbora zastupnika u Dom naroda Parlamenta Federacije BiH je u najmanju ruku nespretna i donesena u pogrešno vrijeme, u finišu izborne kampanje i izaziva nedoumice. Ako je odluka imala za cilj početak prve faze implementacije Odluke Ustavnog suda BiH o konstitutivnosti sve triju naroda na prostoru cijele Bosne i Hercegovine, trebalo je djelovanje ove odluke proširiti i na entitet Republike Srpske. Ona je manjkava i u dijelu zastupljenosti broja Hrvata i Bošnjaka-Muslimana iz pojedinih kantona. Da je ova odluka donesena prije 5-6 meseci moglo se raspraviti o svim nejasnoćama. HDZ BiH u panici od gubljenja vlasti zagovara "Svehrvatski sabor" i referendum Hrvata. Naša stranka (HSS) neće sudjelovati na "Svehrvatskom saboru" ukoliko se na njemu bude raspravljalo o referendumu, ali ne odbijamo razgovor o bitnim pitanjima za sudbinu Hrvata u BiH. Javnosti je poznato da je HSS BiH bila inicijator sazivanja Prvog sabora Hrvatskog narodnog vijeća BiH, još ratne 1994. godine (6. 2. 1994) kada smo insistirali na jednakopravnosti, suverenosti i konstitutivnosti. Tada to Hrvatsku demokratsku zajednicu nije interesiralo. Njeni suci u Ustavno sudu BiH i sada su glasovali protiv konstitutivnosti sva tri naroda na prostoru cijele Bosne i Hercegovine. E, pa, poštovani čitatelji Hrvatskog Glasnika procijeniti, tko je tu principijelan i dosljedan.

STJEPIĆ: Nova hrvatska inicijativa se o ovom pitanju oglašila priopćenjem za javnost dana 12. 10. 2000. godine koje u suštini znači sljedeće: Ovom odlukom dovodi se u pitanje načelo zakonitosti s jedne strane, a s druge strane uvodi dvostruki kriterij u primjeni odluke Ustavnog suda BiH o konstitutivnosti naroda na cijelom području BiH. (opaska) U Tuzlanskom kantonu se donose zakoni jer se ne mogu čekati federalni, zbog neefikasnosti rada parlamenta.

HG: Kakve rezultate očekuje Vaša stranka na ovim izborima?

KREŠIĆ: Držim da sam dijelom u prethodnom pitanju odgovorio i na ovo. Naime,

obzirom da sam aktivni sudionik predizborne kampanje često boravim na terenu i mogu odgovorno ustvrditi kako hrvatsko izborno tijelo pokazuje odlučnost koje se može usporediti jedino sa onom pokazanom na izborima 1996. odnosno referendumom iz 1992. U tom svjetlu ne samo da očekujem nego sam duboko uvjeren kako će hrvatski narod na ovim izborima ukazati plebiscitarno povjerenje hrvatskoj demokratskoj zajednici te u punom smislu za HDZ očekujem opetovanje rezultata iz 1996. godine. Dakle, bez obzira na sve konstrukcije i pokušaje instrumentalizacije te monstrozne izborne inženjeringe HDZ sigurno pobjeđuje čime će hrvatski narod pokazati svoju neprijepornu veličinu u ovom teškom povijesnom trenutku.

JOZIĆ: U TK i F BiH očekujemo apsolutnu pobjedu, u RS značajnu ulogu u parlamentu, a za razinu BiH da ostanemo i budemo još utjecajnija, najjača parlamentarna stranka, koja bi, s partijama slične orijentacije, sudjelovala u izvršnoj vlasti. Zahvaljujem Vam na pozivu i prigodi da, u ime SDP BiH, iskažem dio naših stavova. Također, želim da uspješno nastavite svoj rad i misiju, koju ste do sada imali na prostoru TK i šire.

KRIŽAN: Na prošle Općinske izbore HSS je ušao kao koalicioni partner u LDS (Liberalni demokratski centar). Postignuti rezultati su bili ispod očekivanja. Različiti ovisno o mjestu izbora. No, sumirajući postignuto, stranka u globalu, nije bila zadovoljna. Na ove izbore stranka izlazi samostalno. Budući da su se političke prilike tijekom vremena bitno promijenile i da je prosječni glasač sagledao mnoge poteze vladajućih stranaka (koje nisu u interesu građana), smatramo da će se broj glasova za program HSS-a bitno povećati.

Ovu tvrdnju potkrepljujemo činjenicom da je naš program uvijek bio u skladu sa svjetskim tradicijama i nakon braće Radić. Kada je u pitanju Tuzlanski kanton, mi Hrvati moramo na vrijeme sagledati da je program HSS-a jedina i prava alternativa s jedne strane zahuktaloj unitarnoj politici SDP-a neprincipijelnoj i nedosljednoj politici HDZ-a, s druge strane brana dominaciji politike SDA. Posebno treba istaći da Hrvati tuzlanskog kraja imaju pravi uvid u karakter, taktiku i strategiju navedenih opcija, jer su jedini u kantonu, a drugi u Općini Tuzla već deset godina na vlasti.

Sada je došlo vrijeme da promjenama iznađemo bolje rješenje. Na koncu želim pozvati sve građane da izađu na izbore 11. 11. 2000. godine i svoj glas daju onima u koje imaju najveće povjerenje. Očekujem da je tu i HSS BiH prepoznatljiv.

STJEPIĆ: Nova hrvatska inicijativa je sada nakon dvije godine od svog osnutka na svim razinama vlasti u BiH počev od općinske pa do državnih tijela, te kao takva na ovim izborima će to i ostati. Primjera radi, nakon općinskih izbora a i povratka Hrvata u srednju Bosnu, a osobito u Posavinu u tri općine predsjednici skupštine Općine su Hrvati članovi NHI, to su općine Bosanski Brod, Pelagićevo i Kotor Varoš.

Zato se Nova hrvatska inicijativa i dalje bori: "ZA BOLJI ŽIVOT I BOLJU I PRAVEDNIJU BiH"
Priredio: J. NOVOSEL

PATRON ŽUPE U ŠIKARI

I ove godine, 4 listopada, na dan sv. Franje Asiškog što ga je župa Šikara odabrala za svog Patrona, održana je svečana sveta misa u jedanaest sati u crkvenom dvorištu pred oko 1.500 vjernika.

Prije sv. mise dekan tuzlanske Dekanije don Šimo Janjić obavio je posvetu križa ispred crkve u svečanoj procesiji vjernika i 12 subraće svećenika okolnih župa.

Svečanu svetu misu predvodio je fra Ivo Pavić, vikar franjevačkog samostana u Tuzli. On je nadahnutom propovijedi o svom utemeljitelju reda ostavio dubok dojam na vjernike, koji su ga veoma pažljivo slušali, kao i braća svećenici.

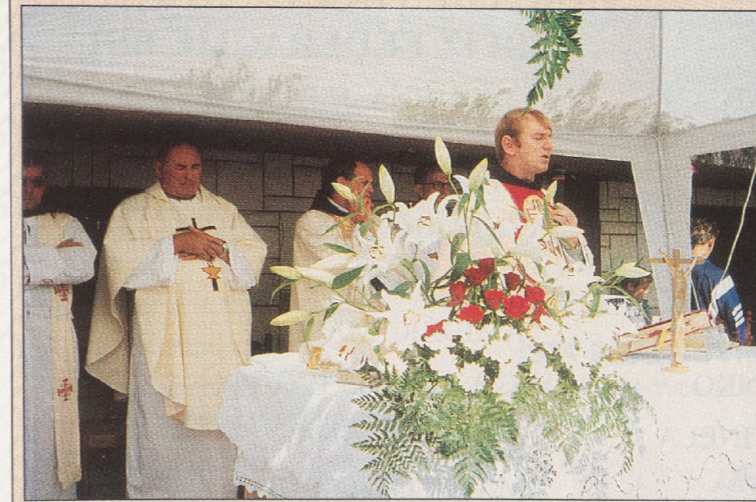
Veoma lijepo se dojmio i kip svetog Franje, uklopljen u visoku kamenu podzidu kojemu su se vjernici molili. Župnik fra Franjo Martinović razmišlja dogodine postaviti još veći križ sv. Franje kojemu će se moliti trećoredci i ostali štovatelji.

Lijepo vrijeme je doprinijelo još većem ugođaju proslave Patrona kada su mnogi poslije misnog slavlja u narodnim nošnjama veselo zaigrali narodno kolo i zapjevali uz šargiju i violinu.

Tako je proslava svetog Franje Asiškog, patrona župe Šikara protekla svečano i dostojanstveno uz veoma dobru organizaciju župnika fra Franje Martinovića i njegovih pomoćnika.

Svjestan da vizualni prikazi ljepše i zornije prikazu događaj, završit ću prilaganjem fotografija Šikare, 4. listopada 2000.

Zvonko Bosankić

PROGLAŠENJE BLAŽENIM KARDINALA ALOJZIJA STEPINCA

U spomenici Nacionalnoga Marijina svetišta Majke Božje Bistričke u Mariji Bistrici zlatnim je slovima ispisan datum 3. listopada 1998. godine.

Tog subotnjega, Mariji posvećenog dana i mjeseca, sam rimski prvosvećenik Ivan Pavao II., papa Poljak iz Bijele Hrvatske, hodočasnik Marijinih svetišta diljem svijeta, sav Marijin ("Totus tuus"), proglasio je ispod čudotvornoga crnoga kipa Majke Božje Bistričke - Kraljice Hrvata, na molbu, koju je pred gotovo pet stotina tisuća hodočasnika izrekao sadašnji zagrebački nadbiskup, mons. Josip Bozanić (1997.), bivšeg zagrebačkoga nadbiskupa i bistričkog hodočasnika kardinala Alojzija Stepinca (1898.-1960.) blaženim. I dok je vjerničko mnoštvo pjevajući zahvaljivalo i radosno klicalo riječima hrvatske pučke božićne pjesme "To sad nebo navješćuje i glas s neba potvrđuje", nebo, koje je do tada bilo lagano prekriveno oblacima, progovorilo je sunčevim zrakama. U tom činu beatifikacije nadbiskupa mučenika Alojzija Stepinca, hrvatski je narod prepoznao pravednu pobjedu nad zlom, a osobito nad totalitarizmima fašizma, nacionalsocijalizma i komunizma. Nema popuštanja kad je u pitanju istina. Bila je to pobjeda i priznanje pravedne borbe za istinu, slobodu i ravnopravnost, za vjeru u Boga i poštivanje čovjeka, za dostojanstvo pojedinca i ljubav prema svima.

U znak zahvalnosti prema Svetom Ocu Poglavarstvu općine Marija Bistrica preimenovalo je glavni bistrički trg od Trga Republike u Trg pape Ivana Pavla II. Papa Ivan Pavao II. ostavio je u trajni spomen bistričkom Marijinu svetištu kalež i zlatnu kunicu.

Blaženi Alojzije Stepinac i Marija Bistrica

Zagrebački nadbiskup i kardinal blaženi Alojzije Stepinac (1837.-1960.) kao veliki štovatelj Majke Božje Bistričke. Pješačiči iz Zagreba predvodi zagrebačka zavjetna hodočašća, propovijeda u Mariji Bistrici i okružnicama potiče na pobožnost prema Blaženoj Djevici Mariji. Godine 1939. poziva hrvatske biskupe, svećenike i vjernike s molbom da podupru uređenje bistričkog svetišta. Iste je godine, predvođeni hodočašće u Rim o 1300. obljetnici prvih veza hrvatskoga naroda sa Svetom Stolicom, najavio posvetu hrvatskog naroda Blaženoj Djevici Mariji, te izgradnju bistričke Kalvarije s postajama križnoga puta. Posljednje nedjelje mjeseca listopada, na blagdan Krista Kralja 1939. godine polaže kamen temeljac za kapelu svetoga Petra, na podnožju brijega ispod bazilike i župnoga dvora, a koja će služiti za dijeljenje pričesti u vrijeme velikih hodočašća. Kapela svetoga Petra danas je kapela zavjetnih darova, a u pojedinim zgodama služi i kao svečana dvorana za razne skupove.

Stepinčev zavjet Isusovoj majci Mariji

"Obećajemo da ćemo ti ostati vjerni i iskreni štovatelji! Vjerni dok budu žuborili potočici naši, šumile rijeke naše, dok se bude pjenilo sinje more naše! Vjerni dok se budu zelenile livade naše, dok se budu zlatile njive naše, dok se budu sjenile tamne šume naše, dok bude mirisalo cvijeće domovine naše". (Marija Bistrica, 7. srpnja 1935.)

hrvatska
demokratska
zajednica BiH

stranka sadašnjosti
i budućnosti

ZASTUPNIČKI DOM PARLAMENTA
FEDERACIJE BiH

IZBORNA JEDINICA 3

MARINOVIĆ IVICA
MADŽAREVIĆ VLADO
VUJANOVIĆ-ĆEMALOVIĆ GORANKA
UNGER ZLATKO
CERIĆ VUK
FRANKOVIĆ MARIJA
TOMIĆ JOSIP

IZBORNA JEDINICA 4

ŽEPIĆ VENO
PAJEK FELIKS
KNEZOVIĆ SLAVICA
TERZIĆ VINKO
MIŠIĆ MARINKO
JURIĆ MARTINELA

KANDIDATSKA LISTA ZA OPĆE
IZBORE TUZLA

KANTON 3

BANOVIĆ PEJO	PEŠTIĆ ŽELJKO
PETROVIĆ MIROSLAV	MIŠIĆ GORAN
CVJETIĆ MARA	BABIĆ NADA
KREŠIĆ MIJO	MAZIĆ SIMO
PETROVIĆ DRAGAN	JOKIĆ GABRIJEL
TADIĆ RUŽICA	BANOVIĆ IVANA
ANDRIĆ MARINKO	PAVLOVIĆ IVAN
TUNJIĆ BOŽO	JURIĆ ANTO
KEROŠEVIĆ JANJKA	MILIČEVIĆ IVANA
JURIĆ GORAN	PAVIČIĆ MARKO
ČAJIĆ BOŽO	KREŠIĆ FRANJO
MARKOVIĆ BOŽANA	MARTIĆ VIKICA
JOZIĆ BRANKO	PAVLOVIĆ STJEPAN
VAREŠKIĆ IVICA	MILJANOVIĆ ANTO
ILIĆ RENATA	

ZASTUPNIČKI DOM
PARLAMENTARNE SKUPŠTINE
BiH IZ FEDERACIJE BiH

IZBORNA JEDINICA 5

ANDRIĆ-LUŽANSKI IVO
ŽUPARIĆ BLAŽ
BOŽIĆ IVKA
AMIDŽIĆ MARKO
KOVAČEVIĆ IVO
ŽIVKOVIĆ ANA
MATUZOVIĆ ĐURO

Kakva je razlika u suštinskoj političkoj koncepciji Alije Izetbegovića i SDP-ovih lidera Bešlića ili Lagumdžije? Sva trojica se zalažu za građansko uređenje Bosne i Hercegovine i otvoreno propagiraju ustavno uređenje na principu "jedan čovjek - jedan glas". U takvom uređenju Hrvati bi bili marginalizirani - politički, ekonomski i svekoliko.

Kome smetaju programi Hrvatske televizije? Nisu li i SDA i SDP i međunarodna zajednica bili najljući protivnici emitiranja HTV-a u BiH? I nisu li svi oni tu televiziju ponajviše, krišom, i gledali?

Zbog čega nema općine Soli?

HDZ je u proceduru Zastupničkog doma Federacije BiH uputio Zakon o formiranju Općine Soli. Zbog čega nije došao na dnevni red? Iz istog onog razloga iz kojega su sada Kreka i Husino u istoj mjesnoj zajednici! SDP je najljući protivnik općina s hrvatskom većinom u Tuzlanskoj županiji, jer, kako ističu, to bi bile nacionalne općine. Sve

postojeće općine u Tuzlanskoj županiji su s bošnjačkom većinom pučanstva, i, po SDP-u, valjda nisu nacionalne općine.

Zašto hrvatska djeca ne mogu učiti hrvatski jezik?

I zbog čega se uopće samo postavljanje toga pitanja smatra kao udarcem na suživot ili multietičnost?!

Zbog čega nema pokretanja gospodarstva, zapošljavanja, socijalne zaštite?

Jednostavno, u Bosni i Hercegovini postoje jake političke snage koje nisu zadovoljne Washingtonskim i Daytonskim mirovnim sporazumima. Ne treba posebno pogađati koje su to snage. Oni se sami predstavljaju - "građanskom državom", "Bosnom bez entiteta" ili "Bosnom kao federacijom kantona". Te snage su izvor svake opstrukcije. Oni pokušavaju zaustaviti napredak u Daytonskoj Bosni i Hercegovini kako bi pokazali da ona nije moguća!

hrvatska
demokratska
zajednica

croatian
democratic
union

HRVATICE I HRVATI,

Ne dopustite da prethodna pitanja trajno ostanu bez odgovora. Izdižite 11. studenog na izbore i kažite NE svima koji se zalažu za nejednakopravnost, majorizaciju i neizvjesnu budućnost vaše djece.

HDZ se zalaže za Daytonsku Bosnu i Hercegovinu, za ravnopravnost svih naroda i građana. Nažalost, jednakopravnost se danas ne podrazumijeva. Za nju se moramo izboriti. Moramo se izboriti za hrvatski jezik u školama, za Hrvatsku televiziju, za pravo na lokalnu samoupravu.

Ta borba počinje na izborima, a završava se donošenjem propisa u parlamentima. No, izbori su temeljni uvjeti za ostvariti svako pravo.

ZBOG TOGA SVI IZIDIŽITE NA IZBORE. SVAKI GLAS JE VAŽAN U OVOJ BORBI!

HDZ je za:

- Daytonsku Bosnu i Hercegovinu
- punu jednakopravnost svih građana
- hrvatski jezik u školama, novinama, radiju i na televiziji
- skrb invalida, obitelji poginulih branitelja i razvojačenih branitelja iz Domovinskog rata
- poboljšanje statusa umirovljenika, socijalno ugroženih, starih i nemoćnih
- programe novog zapošljavanja i novi koncept gospodarstva
- denacionalizaciju i povratak zemlje seljacima
- neometan razvitak sela i poljoprivrednih gospodarstava

HDZ je za HVO, za Hrvatski dom, za Napredak, za Zrinski, za Hrvatski radio Radio-postaju Soli i za sve ostale hrvatske institucije. Zalažemo se za povratak oduzete imovine ovim institucijama, za skrb o njima iz županijskog proračuna, za njihovu punu slobodu, neovisnost i neometan rad.

HDZ je protiv:

- Tihe revizije Daytonskog sporazuma. Ako treba promijeniti Ustav, mjesto za to je Parlament, a ne Ustavni sud, Privremena izborna komisija ili OHR. Nametnuta rješenja ne prihvaćamo
- Nametanja jezika, posebno djeci u školama i nemogućnost izbora tko će kojim jezikom govoriti
- Ukidanje HVO-a kao hrvatske komponente Vojske Federacije
- Ukidanja stečenih prava braniteljima i populacijama proizišli iz Domovinskog rata
- Ukidanja mogućnosti gledanja Hrvatske televizije
- Smanjenja mirovina
- Korupcije i protekcije
- Nesposobnih direktora

IZADIŽITE NA IZBORE I GLASUJTE

Hrvatski
Demokratski
Zajednički

ISTA PRAVA SVIMA - A NE SAMO NJIMA

Županijski odbor Hrvatske demokratske zajednice BiH Soli upućuje hrvatskome narodu, svome članstvu, simpatizerima i stranačkim podupirateljima

JAVNI POZIV

Izadižimo na Opće izbore i glasujmo za HDZ BiH. Budimo pobjednici. Pobjedimo Hrvatskim Demokratskim Zajedničkim - ZNA SE. Budimo dosljedni pred novim vremenom - imamo pravo na to.

Hrvatice i Hrvati, dugo su naši umirali, a poslije i puno najboljih poginulo braneći naš nacionalni identitet. Sada mi samo ne trebamo izdati. Ne smije nam biti teško vjerovati u sebe i birati svoje zastupnike.

Ima nas dovoljno za narednu izbornu pobjedu, ali samo ako ćemo biti jedinstveni i ako ćemo svi izaći na izbore: I naša punoljetna mladež, i naši sinovi i kćeri izvana gdje se snalaze za život, i mi ovdje koji vjerujemo u bolje dane.

Opet nam hoće svašta raditi, presuđivati i namještati da smo jedni protiv drugih, hoće nam oni birati predstavnike, hoće nam određivati kako ćemo govoriti, što ćemo učiti i gledati. Pokušavaju ali ne uspijevaju. I neće uspjeti kada ćemo mi biti uz HDZ. Hrvatice i Hrvati, izadižimo na izbore i sami izaberimo naše zastupnike.

Poštovani hrvatski glasači, birajmo mi, a ne dopustimo da nam drugi biraju. Punoljetna hrvatska mladež, počni odlučivati i birati.

**IZADIŽIMO SVI NA IZBORE
POBIJEDIMO
GLASUJMO ZA HDZ BiH**

OBILJEŽEN BLAGDAN KATARINE KOSAČE, BOSANSKE KRALJICE

KATOLIČKI ŠKOLSKI CENTAR I FRAMA SUDJELOVALI U PROSLAVI KATARINE KOSAČE

U Tuzlanskoj crkvi sv. Petra i Pavla, na blagdan smrti posljednje bosanske kraljice Katarine Kosače, 25. listopada bilo je svečano.

Za radni dan bila je neuobičajeno puna crkva. Prije svete mise i nakon gvardijanova nagovora, učenici Gimnazije iz KŠC izveli su monolog Katarine Kosače, praćen odgovarajućim glazbenim okvirom. Tekst i glazbu su napisale profesorica Petrović i Cerić, a učenici su pokazali svoje kreacije koje su nastale na satima izvannastavnih djelatnosti. Kosača se obratila opomenom:

(...) Bosna nije zemlja bez korijena! Što vi znate o meni o Bosni?!

Gledam vas tužnim pogledom, sva u crnom s crvenim koraljima oko vrata i čekam da nam se oči sretnu. Želim napomenuti tko smo i što smo, a netko jesmo.

Ne samo pomoćni radnici na najtežim poslovima, ne samo uplašeni stanovnici tuđih kuća po bespućima Krajine, Banovine i Like koji čekaju dan povratka vlasnika kako bi postojali beskućnici, ne samo uznici u Haagu i kvaritelji demografskih slika diljem Lijepe naše, nego i potomci stare slave. (...)

Katarina Kosača, kraljica je koja ne počiva u svojoj zemlji, ličnost koja se svojim životom nameće kao uzor i mnogo sretnijim narodima nego što su to Hrvati u Bosni.

Zašto je diskretno slavimo, zašto šapatom govorimo njezino ime, zašto naše bosanske Kate ne slave svoje imendane 25. listopada?

Nema nikakve sumnje da je ovo vrlo često ime u Bosni davano njoj na čast, ali, nikada nije naglašeno niti dovoljno emancipirano slavlje u listopadu, na dan koji joj posvećujemo u kalendaru.

Ovaj lik na ljudskoj i kršćanskoj visini, izdvaja se od kontroverznih osoba svojih rođaka, svoga oca i okruženja u kojem se kreće nakon dolaska u Bosnu. Njezino se ime ne spominje ni u kakvim spletkama i baš ta kraljevska diskretnost i dostojanstvo put su ove blažene žene do najvišega oltarskog svetoga mjesta. Tiha patnja kojom je moralo biti rastrzavano njezino majčinsko srce zbog gubitka djece i način na koji je odlučila proživjeti svoj život u izbjeglištvu, mogu biti inspiracija bosanskim majkama koje u našem vremenu imaju isti križ. Da je njezin grob u Bosni, možda bi to bilo mjesto gdje bismo svi, ranjeni ponosa, poniženi i upotrijebljeni, češće nalazili utočište. Daleko je Rim i u njemu crkva s. Maria D' Aracoeli, daleki su putovi koje je naša kraljica prešla bježeći iz Bosne. Hoće li itko moćan i zainteresiran približiti taj grob našim očima i sklopljenim rukama?

Otkud strah pri izricanju ovakve želje? Možda u inflaciji prenošenja zemnih ostataka mnogih ljudi koji imaju značajne podupiratelje i moćne štovatelje? Možda je to utemeljena paranoja bosanskog hrvatskog puka koja nas stalno navodi na krive reakcije u krivo vrijeme. Zbilja, što bi nam se moglo prigovoriti za jednu dobru, glasnu priču, očišćenu petljanja i podilaženja, bez pretjerivanja i patetike? Ponašamo se kao sinovi bleiburških očeva koji, ili šute, ili kada progovore, ne iskažu svoju tragediju na pravi način ili puštaju da u njihovo ime govore oni koji svojom glasnošću pokazuju koliko i sami snose krivnju za bleiburške jade.

Svjedoci smo da se naši životi ovdje žive, da su naše svetinje svima drugima sekundarne i nezanimljive. Kada bismo u nekoj važnoj životnoj, povijesnoj komisiji imali nekoga svoga, koga se stvarno tičemo, možda bismo dobili stipendiju ili barem potporu za sudjelovanje na životnom tečaju gdje se uče narodi kako imati vjeru u svoje vrijednosti i kako se voli svoja domovina. Možda je Katarina Kosača član jedne takve moćne skupine i možda čeka znak naše dobre volje za suradnju na dugom i teškom putu koji nas očekuje i koji moramo proći.

Marica PETROVIĆ

*"Da sam tica i da imam krila,
ja bih cijelu Bosnu preletila.
Letila bih nikad ne bih stala,
dok se Bosne ne bih nagledala!"*

STJEPAN RADIĆ

ŽUPANIJSKA/KANTONALNA ORGANIZACIJA HSS BiH
TUZLA NA IZBORIMA 11. 11. 2000. GODINE

HSS BiH

HRVATSKA SELJAČKA STRANKA BOSNE I HERCEGOVINE

Poštovani čitatelji HG-a, uvažene građanke i građani sela i grada, izbori su sada, vrijeme je za promjenu!

Želimo vas kratko podsjetiti na HSS BiH, koja je s vama i nudimo je kao najpovoljniji izbor. Revnosniji čitatelji Hrvatskog Glasnika imali su priliku susresti se sa svojom HSS u ovom našem obiteljskom glasilu. Ali, ipak podsjetimo se!

Godine 1904. dva nezaobilazna imena u povijesti hrvatskoga naroda, velikani politike, kulture, morala, humanosti i domoljublja braća Antun i Stjepan Radić osnivaju Hrvatsku seljačku stranku.

Pravednost i istrajnost u borbi za narod, dom i domovinu osnovne su karakteristike HSS, koju je Radić tako nazvao da bi od većine

tadašnjeg seljačkog hrvatskog pučanstva napravio politički subjekt umjesto objekta svekolikog izrabljivanja i potcjenjivanja.

Novija povijest hrvatskoga naroda neodvojiva je od političke misli, djelovanja i rezultata političke borbe braće Radić, Vlatka Mačeka i Juraja Krnjevića. **Na temelju i rezultatima te politike, te oslobodilačkoj borbi (domovinskom ratu) i slamanju veliko-srpske agresije, danas imamo samostalnu i neovisnu Republiku Hrvatsku i međunarodno priznatu državu Bosnu i Hercegovinu kao državnu zajednicu u kojoj je hrvatski narod jednakopravan s druga dva naroda.**

Hrvatska seljačka stranka Bosne i Hercegovine, naslanjajući se na svijetlu tradiciju i svestrani nauk braće Radić, u vrijeme općeg

ratnog kaosa obnovila je svoj rad u Sarajevu 1993. a u Tuzli 1994. godine kao samostalna bosanskohercegovačka stranka modernizirana na osnovama suvremenih dostignuća zapadnoeuropske demokracije, sa željom da artikulira političke i druge relevantne interese Hrvata BiH i da postane politički djelatna u danoj bosanskohercegovačkoj političkoj i društvenoj zbilji s ciljevima koji su prosperitetni za sve narode i građane naše domovine i države Bosne i Hercegovine. **Svojim programom okrenuta je svim slojevima stanovništva, tj. svim staležima, jer oni zajedno sačinjavaju narod u pravom smislu te riječi. Naziv HSS i dalje ostaje u uporabi, jer po imenu i skraćenicama - HSS - predstavlja tradiciju, bogatu i pozitivnu političku baštinu**

hrvatskog naroda i sigurnu političku marku, koju mnogi poznaju i u kojoj treba narodna većina da se prepozna. Narod koji ne čuva svoju tradiciju izgubit će se u povijesnoj vjetrovini.

HSS je istovremeno i narodna i građanska, liberalna, socijaldemokratska i demokršćanska, seljačka i radnička. Osobito se obraća mladim naraštajima, nedužnim žrtvama ovoga rata i poraća. Obraća se i penzionerima, kao najugroženijoj kategoriji stanovništva, koji neopravdano trpe i plaćaju ceh nemara i neznanja Vlade. Posebnu pozornost poklanja ženama, također velikim žrtvama rata i poraća, koje nose tri stupa kuće, a muž tek četvrti.

Po svojim bitnim odrednicama HSS BiH se kvalitetno razlikuje spram drugih političkih stanaka na sadašnjoj političkoj pozornici BiH. Taj kvalitet je utemeljen u njenoj političkoj doktrini. Ona je stranka širokog političkog centra, bez lijevih i desnih skrajnosti.

Njeguje i nacionalno i građansko, jer je to lice i naliježe iste medalje. Naša ljubav prema nacionalnom grijeh ne izaziva strasti i požar. Kao što pojedinci čuvaju svoje osobne slobode udružujući se u političke stranke i interesne udruge, tako i svjesni narodi upravo nagoni bdiju nad svojom nacionalnom samosvojnošću i osebujnošću stvarajući svoje zasebne stranke. Jer poput obitelji, **nacija je sudbinska zajednica** uz koju je vezan osobni identitet i kulturna izvornost svakog pojedinca a ne samo ekonomski interes, koji je dakako važan. Kao takva nacija je stabilnija i dugovječnija od bilo koje druge društvene zajednice, klase ili staleža. Dovoljno je steći imetak da se prijeđe iz jednog u drugi društveni sloj, ali nikakvo bogatstvo ni naobrazba ne omogućuju prijelaz iz jedne nacije u drugu. Osjećaj pripadnosti naciji je jedan od najvažnijih oblika zajedničke svijesti, nadmoćan svim drugim iskazivanjima društvene svijesti. Sve ovo HSS nije izmislila. To stanje i pojava je svakodnevno realnost. Svi se ozbiljni sociolozi, filozofi i političari u tome slažu, a HSS ovom svojstvu, realnosti, ozbiljno pristupa, jučer, danas i sutra, dok god nacionalno postojati kao povijesna i sociološka kategorija.

Neki će možda reći, što nam ovom prigodom na nacionalnom inzistirate. Županijska organizacija HSS BiH Tuzla je u uvjerenju da to treba i sada i ubuduće, jer u ambijentu našeg zavičaja kao i cijele BiH, uz sve svakodnevne životne pojavnosti prisutna je i ova.

Dozvolit ćemo sebi da iznesemo naše viđenje kako se koja hrvatska stranka (HDZ, NHI, HSS) i Hrvati u SDP i drugim, tzv. multietničkim, a u biti unitarnim strankama odnose prema ovom obliku zajedničke svijesti.

Jedni tome (HDZ) prilaze s bespotrebnošću, razdiru Hrvate, podgrijevaju strah od drugih i drukčijih, odbijaju druge od sebe, troše se na nevažnim ili neostvarivim idejama, troše se i u glupostima, daju autogolove, rigidni u ponašanju (a takav nije hrvatski narod), guraju nacionalne interese u čorsokak ili "zglajžu". Njihovo nacionalno gori, dovodeći i hrvatski narod u BiH u stanje pregrijanosti u kojem se ne mogu odvijati normalni

evolutivni društveni procesi, pa i nacionalni. **Ne videći ili zanemarujući svoje grješke, guraju narod na stranputicu, drže ga u zabludi, da plaća njihov ceh.**

O drugim (NHI) ne znamo što reći, a da "potrefimo". Možda najbolji odgovor bi bio, luksuz i bježanje od hrvatske političke baštine. Što je to na hrvatskoj političkoj sceni u BiH nova inicijativa. Pa, **HSS BiH je i obnovio svoj rad u Sarajevu 1993. i u Tuzli 1994. godine da bi bio alternativa jednoj rigidnoj i pogrešnoj politici HDZ.** Sve ideje i političke potrebe Hrvata BiH su sadržane u našem programu i unesene u **Deklaraciju Prvog sabora Hrvatskog narodnog vijeća BiH (6. 2. 1994. godine) čiji je inicijator i organizator bila i HSS, u vrijeme kada su sadašnji NHI-ovci bili značajne fore u HDZ, a neki se držali po strani u svom kakvom takvom komforu.** Već 7 godina HSS BiH iznosi javno svoje stajalište prema državi BiH, njenom federalnom uređenju, statusu Hrvata u njoj, putevima izlaska iz duboke političke, gospodarske, socijalne i moralne krize. **Sve to NHI-ovci iznose tek 1998. godine.** Čisto rasipanje političkog kadra i zbuñivanje Hrvata BiH.

Oni treći, **Hrvati u SDP** i drugim, tzv. multietničkim, a u biti unitarnim strankama, uglavnom misle i tako se ponašaju, kao, postigli smo zajedništvo u različitostima i osigurali zaštitu i hrvatskih interesa samim tim što su oni pojedinačno tamo dobro situirani i prihvaćeni, **ne videći da su samo asistenti globalne politike tih stranaka, kojim u biti i po poslanju nije stalo i do interesa Hrvata u BiH.**

Nedostatno formirani i obrazovani i u hrvatskom političkom duhu, **bez hrvatskih čipova i senzora,** dobro pozicionirani u tim strankama misle, a možda i osjećaju da su zaštitnici i hrvatskih interesa. **Impregnirani "bratstvom i jedinstvom"** ne vide i ne osjećaju da se pored njih, a i u ime njih postavlja **sat s polumjesecom u Husinu, kipovi na korzou bez Franje Ledera ili Kristijana Krekovića,** u prospektu Turističke zajednice općine Tuzla **slike nove rimokatoličke crkve bez tornja i križa,** ne spominjanje **fra Blaža Josića i Gradovrha.**

Kad su vijećnici HSS u Združenoj listi kod usvajanja Statuta općine Tuzla inzistirali da u preambuli Statuta gdje se nabrajaju interesi koji se ostvaruju na prostoru općine navede i nacionalni, **nisu dobili podršku ostalih Hrvata u Združenoj listi (UBSD, SDP i RS).** Nisu nas podržali ni u našem prijedlogu načina biranja povjerenika i prijedlogu da donaćelnik općine u tom mandatu bude Hrvat. U uvjerenju smo da bi im "gazde" sve to dopustile da su naši imali čipove i senzore i hrvatstva.

Dopustili smo sebi da damo i ovakav osvrt kako bi se znalo tko je tko i što je što. Poštovani čitatelji procijenite, a materijalne dokaze i provjerite da li smo u pravu.

Županijska/kantonalna organizacija HSS BiH Tuzla izlazi na Opće parlamentarne izbore u BiH, 11. 11. 2000. godine s kandidatskim listama za dvije razine vlasti, za Skupštinu Tuzlanskog kantona - Kanton 3 i za Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH - Izborna jedinica 3 (koju čine općine Tuzla,

Lukavac, Srebrenik i Čelić). Kao što je naprijed navedeno HSS se obraća svim staležima i slojevima stanovništva, s programom izlaska iz teške i duboke političke, gospodarske, socijalne i moralne krize, koji sadrži sve elemente sukladne ustrojstvu i standardima moderne i perspektivne države.

Svjesni, da nijedna politička stranka sama ne može zemlju izvući iz duboke krize surađivat ćemo sa svim demokratskim strankama, a i nevladinim organizacijama na političkoj i društvenoj sceni BiH uz aktivnu i primjerenu suradnju s visokim predstavnicima međunarodne zajednice tražeći razumijevanje i potporu i interesima Hrvata u BiH. Jednom riječi, vodit ćemo realnu i odgovornu politiku.

Prostor nam ne omogućava da šire i detaljnije elaboriramo izvode iz programa HSS, koji su veoma referentni po pitanjima svakog segmenta životnih potreba svih socijalnih kategorija i dat će, toliko potreban doprinos u izgradnji pravne, gospodarski prosperitetne, socijalne države Bosne i Hercegovine, državne zajednice konstitutivnih i jednakopravnih naroda i građana u kojoj će se moći uspješno razvijati svaki pojedinac i kolektivitet.

Naša životna filozofija je:
**Živjeti u skladu
s Bogom, ljudima i prirodom.**

**Kandidatska lista za Skupštinu
Tuzlanskog kantona - Kanton 3**

1. **Tunjić Srećko**, primarijus dr. specijalist medicine rada
2. **Križan Jakob - Braco**, diplomirani inženjer strojarstva u mirovini
3. **Zonić Biljana**, diplomirana ekonomistica
4. **Cvjetić Rado**, diplomirani inženjer strojarstva
5. **Mott Željko**, radio TV mehaničar
6. **Ilikić Jelena**, studentica I godine biologije na Filozofskom fakultetu u Tuzli
7. **Divković Mladen**, apsolvant Defektološkog fakulteta u Tuzli.

**Kandidatska lista za Zastupnički dom
Parlamenta Federacije BiH - Izb. jed. 3**

1. **Cvjetić Rado**, dipl. inženjer strojarstva
2. **Križan Jakob - Braco**, dipl. inženjer strojarstva u mirovini
3. **Zonić Biljana**, dipl. ekonomistica
4. **Divković Mladen**, apsolvant Defektološkog fakulteta u Tuzli

Na listama su **liječnici, inženjeri, ekonomisti, studenti, umirovljenici, čestiti ljudi** koji imaju razumijevanja za sve ljude, njihove probleme i potrebe.

Poštovani čitatelji HG-a, građanke i građani sela i grada izadište na Izbore 11. 11. 2000. godine. Birajte one u koje imate povjerenje. Tu je i vaša HSS.

S TRADICIJOM U BUDUĆNOST

**Županijski/kantonalni odbor
HSS BiH - Tuzla**

Izbori "studeni 2000."

Za bolju i pravedniju BiH

NOVA HRVATSKA INICIJATIVA

NAŠA VIZIJA BiH

Naša vizija razvoja BiH jest trajni mir, demokracija, ravnopravnost naroda i građana, njihova jednakost u pravima na svakom dijelu BiH, poštivanje ljudskih prava i sloboda, gospodarsko blagostanje, jednaka razina socijalne zaštite, sigurnost i stabilnost - kako bi narodi i građani BiH živjeli životom dostojnim čovjeka.

Mi mislimo da to treba ostvarivati u etapama i postupno, a na temelju planova i programa u kojima će planirati način i sredstva ostvarivanja te vizije.

Planovi i programi ostvarivanja vizije trebaju imati široku podršku u narodima i građanima, a odgovornost za njihovo provođenje trebaju preuzeti strukture vlasti koje trebaju služiti narodu, a ne da narod služi vlastima, kao što je to danas slučaj.

Naša vizija u konkretnom znači slijedeće:

- dostići prosjek razvoja Europske unije, kroz brzi rast nacionalnog dohotka po glavi stanovnika;
- broj zaposlenih podići u produktivnim granama do predratne razine, a broj nezaposlenih svesti na razinu Europske unije;
- dostići samoodrživost privrede kroz stvaranje jedinstvenoga ekonomskog prostora u BiH;
- **izgraditi racionalnu, funkcionalnu i učinkovitu državnu organizaciju kantonalnog tipa, po uzoru na Švicarsku;**

- uspostaviti tržišnu privredu u kojoj će dominantno biti privatno vlasništvo;
- uspostaviti pravnu državu i pravni sustav u skladu s europskim normama;
- završiti proces povratka izbjeglih i prognanih, kao i povrat imovine;
- depolitizirati vojsku, policiju i pravosuđe;

- osigurati pouzdane i stabilne izvore financiranja socijalnih potreba;
- provesti međunarodne povelje o pravima i slobodama građana;
- u oblasti obrazovanja, znanosti, kulture, sporta, zdravstva i drugih zajedničkih potreba osigurati građanima BiH prosjek od dostignuća u Europskoj uniji;
- ostvariti trajni mir i stabilnost, kako u BiH tako i u regiji;
- postati članom Vijeća Europe;
- postati članom Europske unije;
- postati članom Partnerstva za mir;
- postati članom NATO-a;
- postati članom WTO-a (svjetske trgovinske organizacije);
- uspostaviti slobodnu bescarinsku trgovinu sa susjednim zemljama.

IZBORNE LISTE

Kantonalna skupština: KANTON 3

1. Šestan Fabijan (Gradačac);
2. Jurić Milenko (Srebrenik);
3. Oreč Ivana (Tuzla);
4. Petrović Vladimir (Hrgovi);
5. Popov Dragica (Tuzla);
6. Mijić Dalibor (Srebrenik).

Zastupnički dom Parlamenta Federacije BiH

IZBORNA JEDINICA 2

1. Anić Mijo (Brčko);
2. Marošević Ivo (Domaljevac);
3. Terzić Janja (Odžak);
4. Karlović Đuro (Orašje);
5. Dominković Ružica (Orašje);
6. Karlović Tomislav (Odžak).

IZBORNA JEDINICA 3

1. Stjepić Nikola (Tuzla);
2. Mijić Milorad (Srebrenik).

IZBORNA JEDINICA 4

1. Miškić Matija (Živnice).

Zastupnički dom Parlamenta skupštine BiH

IZBORNA JEDINICA 5

1. Jurić Marko (Gradačac);
2. Andrić Jela (Orašje);
3. Jović Anton (Orašje);
4. Jurišić Mato (Brčko).

O HRVATSKOJ ENCIKLOPEDIJI

S prvim sveskom *Hrvatske enciklopedije* u izdanju Leksikografskoga zavoda Miroslav Krleža prisjećamo se prethodnih izdanja istoga naslova. *Hrvatska enciklopedija* pojavila se prvi put prije više od stotinu godina u Osijeku 1887. Prvi svezak uredili su Ivan Branislav Zoch, rođen u Slovačkoj, i Josip Mencin. Drugi je svezak izašao 1890., također u Osijeku, i s tim je sveskom prestalo izlaženje prve enciklopedije pod hrvatskim imenom već prije jedanaest desetljeća. Trebalo je proći punih pol stoljeća do izlaska nove enciklopedije s hrvatskim imenom na korice.

God. 1936. zamislio je i god. 1938. pokrenuo istaknuti filolog Mate Ujević izdavanje nove *Hrvatske enciklopedije* okupivši širok krug podupiratelja i istaknutih suradnika. Nakon intenzivnih priprema i užurbana rada pojavio se u doba Banovine Hrvatske, god. 1941. pred sam rat, prvi svezak, a sljedeći svesci, II-V, izašli su već u tijeku rata, s time što je posljednji, peti svezak, koji je završavao natuknicom elektrika, izašao pred sam konac II. svjetskog rata i jugoslavenske su mu vlasti uništile gotovo cijelu nakladu, tako da V. svezak Ujevićeve enciklopedije pripada pravim hrvatskim književnim rijetkostima.

Prva su dva pokušaja da se izda enciklopedija pod hrvatskim imenom prekinuta nakon nekoliko svezaka - Zochov zbog nepovoljnih prilika za takve pothvate, Ujević zbog političkoga nasilja.

Današnja *Hrvatska enciklopedija* pokrenuta je u slobodnoj i neovisnoj Republici Hrvatskoj i uvjereni smo da će biti bolje sreće od svojih prethodnica. Pripada tipu općih enciklopedija, što znači da sustavno, cjelovito, temeljito i povezano izlaže činjenice o čovjeku, o živom i neživom svijetu našega planeta, o svemiru i o svim područjima duha, od povijesti, arheologije, jezikoslovlja i matematike do kemije i biomedicine, strojogradnje, informatike i astronomije, ali istodobno nastoji pružiti i obilje provjerenih podataka o Hrvatskoj u prošlosti i današnjici, o istaknutim Hrvatima u domovini i svijetu, o doprinosu koji su oni tijekom mnogih stoljeća dali svjetskoj povijesti, kulturi, znanosti i umjetnostima.

Posebno valja istaknuti jednu hrvatsku specifičnost. Svi su slavenski narodi primali impulse romansko-germanske kulture i duhovne i materijalne civilizacije preko Njemačke, ili rjeđe, iz francuske kroz njemački filter, ali ne iz Italije, izuzev, i to djelomično, samo Poljske. Hrvati su pak jedini Slaveni kojima poticaji dolaze iz Italije, do XVI. stoljeća isključivo, a poslije usporedno s poticajima s njemačkoga govornoga područja.

Hrvatska enciklopedija treba popuniti one praznine što su u dosadašnjim enciklopedijskim djelima, izdavanima u svijetu ili pak pod jugoslavenskim režimom na našem tlu, nastale sustavnim prešućivanjem nekih činjenica o Hrvatskoj i Hrvatima, a valja i ispraviti ono što je u jugoslavenskim priručnicima (1918-1941. i 1945.-1990.) iskričljivo

upornim umanjivanjem nespornih hrvatskih vrijednosti, prikrivanjem odsudnih podataka o hrvatskome uljudbenom, narodnosnom i državnopravnom kompleksu. Dakle, osim općih znanja *Hrvatska enciklopedija* želi dati potpun i pouzdan prikaz hrvatske povijesti i kulture, geopolitičkoga smještaja, prirodnih bogatstava i prirodnih ljepota Hrvatske, njezinih zemljopisnih obilježja i njezina gospodarstva. Želi dalje iscrpno prikazati tradicionalno pučko blago hrvatskoga naslijeđa, nepristrano prikazati borbu hrvatskoga naroda za slobodu i za samostalnu državu, za očuvanje tih stečevina u Domovinskom ratu, kada se istodobno vodila ogorčena borba u neravnopravnim i krajnje nepovoljnim uvjetima i izgrađivao demokratski ustroj države. **Hrvatska enciklopedija** bit će, dakle, pouzdan izvor svih mogućih podataka o Hrvatskoj i o Hrvatima.

Pri tome nisu zaboravljeni ni Hrvati izvan domovine. Njima se posvećuje posebna pozornost, bez obzira je li riječ o starim hrvatskim naseljima nastali još u doba osmanskih nadiranja (Gradišće i susjedstvo, dio Hrvata u Mađarskoj, Molise, dio Hrvata u Rumunjskoj i u Bačkoj), ili je posrijedi novije iseljeničtvo XIX. i XX. stoljeća, nastalo zbog teških gospodarskih prilika u Hrvatskoj, i političko izbjeglištvo kao posljedica II. svjetskog rata i poratnoga komunističkog režima. Stotine tisuća hrvatskih iseljenika rasute su po zemljama zapadne Europe i po prekomorskim zemljama od Ognjene zemlje do Velikih jezera, od Australije i Novog Zelanda do Južnoafričke Republike.

Osobita pak pozornost posvećena je hrvatskim manjinama u pograničju susjednih zemalja (Mađarska, SR Jugoslavija). Posve istaknuto mjesto zauzimaju Hrvati u Republici Bosni i Hercegovini, državi u kojoj su Hrvati jedan od triju konstitutivnih naroda. Hrvati u Bosni i Hercegovini i Hrvati podrijetlom iz Bosne i Hercegovine nisu izgradili samo vlastitu kulturu u zavičajnome prostoru kao neodvojiv dio cjelovite hrvatske kulture nego su dali i neprocjenjiv doprinos duhovnosti, kulturi, znanosti, politici, vojništvu i gospodarstvu u samoj Republici Hrvatskoj. Zato, a i zbog svoga zemljopisnog položaja, i sama Bosna i Hercegovina zaslužuje razmjerno veću pozornost nego druge zemlje što graniče s Hrvatskom.

Sve to drugim riječima znači da je *Hrvatska enciklopedija* u svojoj biti općom enciklopedijom, ali s pojačanom nacionalnom sastavnicom. U tom pogledu ona nastavlja tradiciju Ujevićeve enciklopedije. Iako je nemoguće u cijelosti razgraničiti opće od posebnoga, jer se u konkretnoj obradi to dvoje često prepleće, može se ipak reći da je, uzevši u obzir prosjek zbog različita karaktera pojedinih slova, u Hrvatskoj enciklopediji oko 30% prostora posvećeno nacionalnoj građi, a oko 70% sveopćemu pojmovniku i Zemlje i Svemira.

Ova je enciklopedija rezultat petostoljetne tradicije hrvatske i leksikografije i enciklopedike. Treba imati na umu da Hrvatska u

starijim razdobljima ne zaostaje za drugim europskim zemljama u rječničkim izdanjima, a što se tiče same enciklopedike, riječ "enciklopedija" prvi je u današnjem značenju upotrijebio Zagrepčanin Pavao Skalić (1534.-1575.) radeći u Švicarskoj. Unatoč općim uvjetima što su vladali do 1990. i usprkos raznim pritiscima izdanja Leksikografskoga zavoda osnovanog god. 1950. zadržavala su koliko je to god bilo moguće osnovnu znanstvenu objektivnost. U tom su smislu ona bogat izvor raznovrsnih podataka za Hrvatsku enciklopediju (njezin je I. svezak 177. svezak zavodskih izdanja). Uz cio niz posebnih strukovnih enciklopedija i leksikona, izdanih od 1950. do danas i visoko ocjenjivanih i u nas i u svijetu, važna su i opća djela, to jest tri izdanja Enciklopedije Leksikografskoga zavoda odnosno Opće enciklopedije i dva opća leksikona, mnoge specijalne stručne enciklopedije, kao i razna druga izdanja (znanstveni atlas, bibliografije, specijalni rječnici, i dr.). Svim tim u širem smislu leksikografskim djelima, i ljudima i opremom što su ih omogućili, stvorena je čvrsta, trajna i visoko vrijedna podloga za Hrvatsku enciklopediju i druga leksikografska izdanja što se pripremaju ili će tek biti pokrenuta. U tome valja vidjeti neprocjenjivu zaslugu velikoga hrvatskog književnika i polihistora Miroslava Krleže (1893.-1981.), osnivača i prvoga ravnatelja Zavoda koji nosi njegovo ime, i Mate Ujevića (1901.-1967.), svestranoga leksikografa i Krležina pomoćnika. Ni mnogo veći narod nemaju takva općekulturnog spomenika kakav su ta dvojica ostavila hrvatskomu narodu.

Hrvatska enciklopedija odlikuje se i nekim prednostima u usporedbi sa sličnim stranim izdanjima. U njima često nalazimo nedosljednosti i neurednosti pri obradi vlastitih imena, s približnom i neusklađenom, a često i netočnom transkripcijom. U Hrvatskoj enciklopediji postupa se jednako s prezimenima i zemljopisnim imenima iz svih stranih jezika. Za one što se pišu latinicom donosi se izvorni oblik, uz točan strani izgovor u podrobnoj fonetskoj transkripciji. S drugih se pak pisama (ćirilica, grčko i arapsko pismo, i dr.) donosi uobičajen hrvatski oblik, uz preciznu latiničku transliteraciju i uz već spomenutu fonetsku transkripciju. To omogućuje nesmetano traženje dopunskih podataka u stranim enciklopedijama. Za strana vlastita osobna imena, zato jer se često ponavljaju, donosi se u uvodnom dijelu abecedni popis uz fonetsku transkripciju.

Hrvatska enciklopedija predviđa se u 11 svezaka, a sadržavat će oko 1 000 000 redaka teksta te oko 10 000 ilustracija, prvenstveno u crno-bijeloj tehnici, ali i u boji. Prvi svezak sadrži članke od A do B, obuhvaća 7400 natuknica, odnosno 80 000 redaka teksta, s 1539 crno-bijelih ilustracija, 164 ilustracije u boji i 17 karata u boji. Čitateljstvu je predstavljena 5. svibnja 1999., na Dan hrvatske leksikografije.

Akademik Dalibor Brozović

MICHELANGELO IZ TUZLE

Kristijan Kreković 1933. u Tuzli, na Korzu, u atelijeru Drage Jovanovića

- U Beogradu sam, za članove kraljevske obitelji i njihove goste, izlagao još '29., u vrijeme služenja vojnog roka. Svoje najranije tuzlanske radove. A sada je, slučajno, nakon portretiranja jednog tamošnjeg liječnika, moj rad zapazio Velimir Dimitrijević, upravnik Dvora. On se jako zainteresirao za mene i predstavio me, kao "retko darovitog umetnika iz Bosne", kralju Aleksandru Karadorđeviću. Kralj me odmah pozvao na svoje odmaralište u Belju. Tu sam proveo dva i pol mjeseca. Portretirao sam ga. U petnaest seansi od po sat vremena. Pokazao mi ga je na naslovnici "Nedeljnih ilustracija", ondašnjih.

Radoznalo sam prelistao tu tiskovinu.

- **Dali ste, kažu** - čitao sam iz nje - "najbolje i najvjernije portrete Njegovom veličanstvu."

Vrlo, vrlo značajan uspjeh za ondašnje prilike. Nije mu bilo puno više od trideset godina, a već mu je iskazana "naročita počast" da portretira Kralja. Poznat u cijeloj zemlji. Nacionalna legenda. Obavio je to uistinu na briljantan način; akademski realan, zanaat i tematika su mu stajali ispred i iznad slikarske tematike. A Kralj ga je bogato nagradio i proglasio ga službenim dvorskim slikarom. To je značilo veoma visoku plaću i druge privilegije.

- **Od tada sam, kao dvorski slikar, radio sve do '38.** - rekao je, vrednovan što je moguće više.

- **Dvorski slikar iz Tuzle?!** - laskalo mi je. - Prvi.

- **Ne ja, Coca Uhlik** - ispravio me je Kristijan brzo. - **On je bio dvorski slikar u Beogradu znatno prije mene.**

- **Tko je On?** - pojam nisam imao. Nikada nisam ni čuo za njega.

- **Oberlajtnant Austrijske vojske za Prvog svjetskog rata** - rekao je jednostavno. - **I u**

ono doba je bilo mnogo akademskih slikara, bilo ih je trojica samo u njegovoj Bosanskoj regimenti, a on je bio samouk, ali je vješto slikao - ponosio se ovim svojim Tuzlakom. - **Poslije je, uskoro, postao dvorskim slikarom, prvim po redu u novouspostavljenoj Jugoslaviji.**

- **Dva Tuzlaka, dva kraljevska slikara. Kolika čast za naš mali grad!**, a mi ne znamo ni da ste postojali, gospodine Krekoviću - bilo je za ne povjerovati.

- **Naši ljudi, kao i obično, prešućuju svoje velikane** - stekao je dojam i nastavio govoriti o sebi: - **Portretiranja radi, a i privatno, u moj atelijer na Topčideru zalazila je kompletna kraljevska obitelj i najbogatiji ljudi. Kretao sam se u visokom beogradskom društvu, no najviše vremena provodio sam s Pajom Jovanovićem i Urošem Predićem, oni su u svoje vrijeme bili najveći srpski slikari. Ne samo s Jovanovićem, i s Predićem sam se poznavao još iz Beča, gdje je neko vrijeme predavao na Likovnoj akademiji.**

- **I važili ste za sjajnog portretista?** - bilo mi je lako pogoditi.

- **Za Parlament sam, u Maloj Sali Narodne skupštine u Beogradu, na kupoli, napravio likove Slavonca, Dalmatinca, Bosanca, Hercegovca, Makedonca, Slovenca, Vojvodanina, Crnogorca, Šumadinca. Žitelje predstavnike svih dvanaest pokrajina tadašnje Jugoslavije** - potkrijepio je moju pretpostavku. - **Objavljeni su na dopisnicama onog vremena, kao i na naslovnicama mnogih, osobito ilustriranih listova i časopisa. Često su me i intervjuirali. posvećivali mi prostor od po nekoliko novinskih stranica, čak.**

- **I sada se ti likovi nalaze u Beogradskoj skupštini** - vjerovao sam.

- **Ali, kako!** - osmijehnuo se gorko, s ironijom. - **Skupština je, govore cinično tamošnji zvaničnici, "ukrašena delima nepoznatog slikara".**

- **Gdje tako piše?** - upitao sam ga, pomalo nervozno, želeći ga razuvjeriti.

- **I u katalogu Zavoda za zaštitu spomenika kulture Beograda** - pokazao mi je publikaciju.

- **U zdanju Skupštine ima još umjetničkih djela** - primijetio sam.

- **Devet fresaka i dvadeset jedna skulptura** - znao je točno. - **Sve su rađene '37., kada i ti moji likovi, ali su njihovi autori poznati, jedino je autor mojih dvanaest slika-portreta, "nepoznat"!**

- **Tako, danas, nitko ne zna da ste ih Vi načinili, iako su dobro očuvane?** - zapanjio sam se.

- **Vjerojatno, jer, po običaju, nisu potpisane, a ja nikada nisam volio da se moje ime ističe i nameće, ni danas mi nije stalo do toga, neka se to zna!** - želio je, kao prvo i najvažnije. - **Ali, evo fotografije na kojoj se jasno vidi kako ih radim** - predočio mi je.

Izbjegao sam njegov pogled, bilo mi je neugodno da se suočim s tom istinom.

Zbunio sam se, osjetio se krivim što je to tako. Usudio sam se pogledati ga tek nakon duže stanke.

- **Oslikati parlament svoje države, pa nepoznat. Gdje je tu logika?**

- bilo je neshvatljivo. Kolika nezahvalnost! A njegova djela koriste kao nezamjenjiva!

Kristijan je uzeo opsežnu knjigu, likovnu enciklopediju iz vremena Kraljevine Jugoslavije, otvorio je na jednom mjestu i pružio mi je pokazujući tekst preko cijele stranice pod naslovom "Dvorski slikar":

- **Zbog ovoga!** - upro je kažiprstom.

- **Posvećen Vam je velik prostor, gospodine Krekoviću! Ovdje je napisano toliko laskavih riječi o Vama.** - ocijenio sam zadovoljno pročitavši ga u jednom dahu. - **Lijepo! Jako lijepo.**

- **Baš naprotiv!** - proturječio mi je, s razlogom. - **U Jugoslaviji me, danas, etiketiraju "rojalističkim slikarom".**

- **Pa što! Zar je to loše?** - Po meni, po mojoj savjesti, o tome nije trebalo ni razmišljati. - **Kako to može biti za osudu?** - ni na um mi nije padalo da bi on zbog toga mogao imati ikakvu neugodnost, a kamoli.

- **Za njih je to kao da sam počinio neoprostivu grešku u životu, pravi zločin** - upoznao me o anatemi koja ga je, zbog toga, snašla.

- **To je njihov problem, ne Vaš, gospodine Krekoviću!** - smatrao sam i dalje bezbrižno. - **Ako im to smeta, onda su ti ljudi u nevoljama. u dubokoj moralnoj krizi. U najmanju ruku, ne treba da vam je stalo do njihovog mišljenja.**

- **Ali,** - ne gubeći smisao za realnost, - oni tamo vladaju! - **slegnuo je bespomoćno ramenima, kao da priznaje poraz i vlastitu krivnju. - Kako ću to zanemariti?** - osjećao se prazno, kao da više nema nade, kao da više ne vjeruje u.

- **Do umjetnika i umjetnosti im je, mislite, samo deklarativno stalo?** - pobunio sam se. Ali, nije li upravo njegov slučaj najbolji dokaz da je tako?

- **U Beogradu sam, osim Kralja, portretirao i druge uglednike svog doba. Među njima se našla i miss Beograda, kćerke danskog ministra i njemačkog veleposlanika, gđicu fon Hasel** - predočio mi je, braneći se, kako je osjetio duh vremena i iskoristio prolazne čudi mode, lako i virtuozno.

No, briga njih za argumente jednog stvaraoča!

Da bih ga nekako smirio i oraspoločio, promijenio sam temu našeg razgovora.

- **Koji su, tada, bili Vaši uzori u slikarstvu?** - zanimalo me.

- **Van Dyckovi sljedbenici u Engleskoj: Reynolds, Lawrence, Romni, Gonsbory.** - spomenuo je, na primjer. - **Oni su u osamnaestom stoljeću predstavljali englesku portretnu školu i englesku umjetnost podigli do vrhunca. Reynolds i**

Lawrence su bili kraljevski slikari. Lawrence čak i predsjednik Royal Academyje, dobiva plemstvo i 1818. u Aachanu slika okupljene europske vladare. Gonsboryev "Plavi dečko" prodan je za pet milijuna dolara.

- **Za pet milijuna dolara?!** - zavrtilo mi se u glavi od tolike svote novca.

Znao je da to nevjerojatno zvuči, ali ne treba pretjerivati.

- **Prava je čast bila toliko mnogo platiti za neko njihovo djelo. Oni su - smatrao je - prave prele u umjetnosti portreta. Kada su u Londonu priređivali izložbe njihovih slika iz privatnih kolekcija, dolazili su iz cijelog svijeta da ih vide. - Išli ste i Vi?** - bio sam siguran.

- **Dvapat** - potvrdio je. - **Jedino su oni od običnog portreta znali napraviti slike neprolazne vrijednosti. I tada su najveći portretisti bili oni koji su pošli njihovim putem. Osobito Sargent, John Singer Sargent, favorizirani portretist ličnosti iz krugova aristokracije, vojske i teatra, a slikao je i genre-prizore, dekorativne figuralne kompozicije ne samo u Londonu, nego i u SAD-u, naročito u Bostonu i Cambridgeu, u Massashutesu, i Filip de Laslo.**

- **Posjetili ste i izložbu De Lasloovih portreta?** - očekivao sam.

Naravno! - potvrdio je. - **Tri tjedna. Dokle god je trajala. Po cio dan. De Laslo je imao veliki ukus, bio dubok psiholog, najvirtuozniji interpret ljepote, duha i dostojanstva. S kraljem Aleksandrom sam se dogovorio da njegove portrete izložimo i u Beogradu.**

Činilo mi se da to ipak nije uredu. Tolika prisnost umjetnika s jednim. Sumnjičavo sam gledao na to.

- **Nije li kralj Aleksandar, koliko mi je poznato iz povijesti, bio uobražen, arogantan. kriv za ubojstvo Stjepana Radića i drugih vodećih hrvatskih političara u Beogradskoj skupštini?** - potegnulo sam pitanje kraljeve odgovornosti za nasilje počinjeno nad političkim predstavnicima nesrpskih naroda u zajedničkoj državi.

- **On je ukinuo Ustav, raspustio Parlament, zaveo diktaturu, mnogo narodnih zastupnika, među ostalima i budućeg Poglavnika Nezavisne Države Hrvatske otjerao u emigraciju, osudio čak i neke katoličke svećenike.**

- **Točno!** - Kreković je klimnuo potvrdno glavom. - **Kralj Aleksandar je bio unitarist. "Nema više Srbije, nema više Hrvatske, nema više Slovenije... od sada je sve Jugoslavija!", izjavio je 6. siječnja '29. i svu vlast uzeo u svoje ruke. Čak je i svojega starijeg brata, Đorđa, prisilio da se odrekne prava na prijestolje, kako bi on postao prijestolonasljednikom! Ali je volio slikarstvo i pomagao slikare, kupovao njihova djela. Sa mnom se i sprijateljio. Često sam izlagao na Dvoru, za njegovu obitelj. Portrete iz Beograda i studije iz Bosne. Polazeći '34. u službeni posjet Francuskoj, svratio je u moj atelijer na Topčideru, da se oprosti sa mnom. Nervozno je gužvao bijele rukavice u ruci. "Predosećam da se više nećemo videti, Kristijane! Savetuju mi da ne idem u Francusku. "U Francuskoj će Vas ubiti, Visosti", kaže ruska gatara. Vjerujem joj",**

reče i ode. Zaboravi jednu rukavicu na mome stolu. Iz nje se cijedio znoj, toliko je bila mokra od njegovog straha. Nije se vratio po nju. U Marseilleu su ga, u atentatu, ubili makedonski emigranti. To je bila njihova osveta za represalije njegove žandarmerije i vojske nad njihovim narodom.

- **A Vi?**

- **Ja sam se sve više priklanjao portretima. - Portretirali ste mnoge okrunjene glave?** - lako se dalo zaključiti.

- **Ni broja im ne znam** - odgovorio je, umoran od toga.

- **Kraljevi su Vam dolazili "na noge"?** - počinjao sam vjerovati.

- **Osobito kraljice!** - pohvalio se muški, malo u šali malo ozbiljno, ali se nije pravio važnim, nimalo.

- **Portretirali ste i englesku kraljicu, Elizabetu, danas britansku Kraljicu Majku?** - zanimalo me posebno.

- **Trideset osme. U Parizu. Za osamdeset tisuća švicarskih franaka**

- dobro se sjećao, kao da je to bilo jučer, a ne prije bezmalo pola stoljeća.

- **Lijepa nagrada!** - pogledao sam ga zavidno u oči.

- **Ne baš** - za njega to nije bilo dosta novca, nije mu ga bio uspjeh zaraditi, niti je bio opsjednut njime. - **Kraljica Elizabeta je, inače, moja vršnjakinja, samo je sedam mjeseci starija od mene. Vedra i nasmijana Škotlandanka - ispričao mi je, uzgred. - Portretirao sam je u povodu prve obljetnice njezinog braka i otkako je postala britanskom kraljicom. Prolazila je kroz krizu. Preplašena, frustrirana, pred nervnim slomom, na rubu da poludi, tražila me da ju portretiram nadajući se da će joj to pomoći.**

- **I, je li?**

- **To se pokazalo točnim.**

- **Zbilja?!**

- **Uspio sam joj vratiti vjeru u samu sebe. Ona je to kasnije i potvrdila.**

- **Kraljice su Vas često tražile, puno hvalile i bogato plaćale** - vidio sam iz novina koje sam u međuvremenu prelistao, letimice

pročitavši članak preko cijele duplerice, koji je pisao o tomu. - **Mora da ste ih uljepšavali?**

- **Malo** - nasmiješio se blagonaklono, u duhu bečke škole. - **Znate, radio se o prvim damama svijeta** - "pravdao" se - **pa sam im morao učiniti taj ustupak. Barem ponekad. Makar nekoj** - bilo mu je zadovoljstvo.

- **Zato Vas je** - uočio sam zadržavši pozornost na jednom istaknutom mjestu u novinama - **tadašnja likovna kritika označila kao najboljeg portretista, a glasoviti francuski likovni kritičar Camille Mauclair u Parizu '38. ubrajao među najznačajnije slikare toga doba?**

- **Mahatmu Gandhija sam portretirao iz ljubavi, srcem.** - spomenuo je velikodušno, nasuprot tomu. - **S njim me, kao velikog pacifista, veže iskreno prijateljstvo, za vrijeme našeg boravka u Parizu.**

- **A gdje ste živjeli i slikali, za to vrijeme?**

- **U Parizu, gdje sam imao veliki, i u Beču i Beogradu, gdje sam imao po jedan mali atelijer.**

- **A što ste radili u slobodno vrijeme, ako ste ga imali?**

- **Odmarao sam se sa Zinom na Bledu, u Sloveniji; ondje sam najbolje razmišljao.**

- **Posjećivali ste i roditelje u Tuzli?**

- **Redovito. I obvezno za Božić i Uskrs.**

Vraćao sam se, tada, na nekoliko tjedana u predragu domovinu, da te blažene dane. najveće katoličke blagdane provedem sa svojim ukućanima i školskim drugovima, među svojim narodom, crpeći novu snagu za moj teški umjetnički rad u inozemstvu.

U Tuzlu je dolazio svaki put sa Zinom, svojom lijepom suprugom, u vlak, gotovo kraljevski luksuzno; zauzimao je polovicu jedinog vagona prve klase, koji je obično, ako bi išao iz Beograda, dijelio sa svojim prijateljem, dr. Mehmedom Spahom, ministrom u Vladi Jugoslavije i čelnikom Jugoslavenske muslimanske organizacije, baš u to vrijeme najjače političke stranke na srezu tuzlanskom.

(NASTAVIT ĆE SE)

Kristijan Kreković u svome beogradskom atelijeru

PROF. DR. IZUDIN KAPETANOVIĆ NOVI REKTOR

Tajnim glasanjem devet članova Upravnog odbora Univerziteta u Tuzli novi mandat rektora povjeren je dr. Izudinu Kapetanoviću, redovitom profesoru Elektrotehničkog fakulteta.

Kandidati za novog rektora su bili: prof. dr. Abdulah Bašić (Rudarsko-geološki-građevinski fakultet), prof. dr. Rešad Begić (Ekonomski fakultet), prof. dr. Enver Halilović (Filozofski fakultet), prof. dr. Izudin Kapetanović (Elektrotehnički fakultet), prof. dr. Enver Mandžić (Rudarsko-geološko-građevinski fakultet), prof. dr. Hamza Mujagić (Medicinski fakultet), i prof. dr. Husein Sušić (Medicinski fakultet).

Nakon što su u prvom krugu glasanja dr. Enver Halilović i dr. Izudin Kapetanović dobili po tri glasa, a dr. A. Bašić, dr. E. Mandžić i dr. H. Sušić po jedan glas, prišlo se drugom krugu glasanja, gdje je prof. dr. Izudinu Kapetanoviću svoje glasove dalo šest članova Upravnog odbora.

Senat Univerziteta razmatrao je programe svih kandidata za izbor rektora i dao pozitivno mišljenje za sve prijavljene kandidate, te uputio Upravnom odboru na odlučivanje. Upravni odbor je utvrdio prijedlog Odluke o imenovanju rektora Univerziteta. Vlada Tuzla-

nskog kantona daje suglasnost, a konačnu odluku donosi Upravni odbor Univerziteta.

Izudin Kapetanović rođen je u Tuzli 01. 09. 1953. godine u Tuzli. Diplomirao je 1976. godine, a magistrirao 1985. godine na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta u Sarajevu. U toku 1985./86. godine obavio je dodatni postdiplomski studij na Technische Hochschule Ilmenau (Njemačka). U ovom periodu aktivno se bavio znanstvenim radom u

Dr. Izudin Kapetanović

Dr. Sadik Latifagić

oblasti numeričkih proračuna elektromagnetnih i temperaturnih 3D polja, metodom konačnih elemenata, kao jedan od pionira u ovoj oblasti. U ovoj oblasti je obranio doktorsku disertaciju 08. 04. 1988. godine.

Na Elektrotehničkom fakultetu Univerziteta u Tuzli od 1976. godine prošao je sva zvanja, od asistenta do redovitog profesora. Do sada je objavio preko 70 znanstvenih i stručnih radova. Objavio je i nekoliko knjiga iz oblasti elektrotehnike. U proteklom periodu bio je mentor kandidatima na izradi magistarskih radova i doktorskih disertacija. U periodu od 1986. do 1988. godine obavljao je dužnost prodekana, a od 1988. do 1998. godine dužnost dekana Fakulteta elektrotehnike i mašinstva Univerziteta u Tuzli. Za doprinos u razvoju Univerziteta u Tuzli dobitnik je srebrene i zlatne plakete Univerziteta u Tuzli (1987. i 1991. godine). U 1996. godini obavljao je funkciju Premijera Federacije Bosne i Hercegovine, a od početka 1997. do marta 1998. funkciju Ministra za energetiku, rudarstvo i industriju u Vladi Federacije Bosne i Hercegovine.

STOGODIŠNJI JUBILEJ NOBELOVE NAGRADE

Nobelovu nagradu za mir dobio je južno-korejski predsjednik Kim Dae Jung 13. listopada u Oslu za uložene napore u poboljšanju odnosa s komunističkom Sjevernom Korejom, a za književnost **Gao Hingjiang**, iseljeni kineski pisac i dramatičar koji živi u Francuskoj.

TKO JE NOBEL...

Nobel, Alfred Bernard (1833.-96.), švedski kemičar, izumitelj dinamita, želatinskih dinamita i bezdimnog baruta. Osnivač "Nobelove zaklade" za nagrađivanje najznačajnijih dostignuća na području fizike, kemije, medicine (fiziologije), književnosti i širenja bratstva među narodima (za mir). Nobelove nagrade dodjeljuju se svake godine na dan Nobelove smrti (10. XII.), počevši od 1901. godine.

NOBELOVA OPORUKA

Ja, potpisani Alfred Bernard Nobel, nakon zrelog razmišljanja, dajem izjavu o svojoj

posljednoj volji u pogledu svog vlasništva, kojim u slučaju moje smrti raspolažem ovako: S ostacima moje pokretne imovine izvršitelj moje oporuke postupat će kako slijedi: sav moj imetak ima se pretvoriti u novac koji se mora uložiti u sigurne banke. Tako osigurana glavnica sačinjavat će temelj, a kamate od te glavnice podijelit će se svake godine onim osobama koje budu prethodne godine dale najveći doprinos dobiti čovječanstva. Kamate se moraju podijeliti na pet jednakih iznosa koji

će se dodjeljivati ovako: jedan dio osobi koja izvrši najznačajnije otkriće u području fiziologije ili medicine, jedan dio osobi koja napiše najzapaženije literarno djelo s ideštičkom tendencijom, i na kraju, jedan dio osobi koja najviše pridonese unapređenju bratstva među narodima, ukidanju ili smanjenju stalnih armija i njihovih formacija, kao i pojačanju djelovanja mirovnih konferencija. Nagrade za fiziku i kemiju dodjeljivat će Švedska akademija znanosti u Stockholmu; nagradu za fiziologiju ili medicinu Karolinski institut za medicinu i kirurgiju u Stockholmu; nagradu za literaturu Akademija u Stockholmu, a nagradu za mir komitet od pet članova što ga izabere Norveški Storting (Narodna skupština).

Izražavam kao svoju najveću želju da se pri dodjeljivanju nagrade ne uzima u obzir nacionalna pripadnost kandidata, što znači da se nagrada dodijeli najzaslužnijem, bio on po podrijetlu Skandinavac ili ne.

Pariz, 27. XI. 1895.
Alfred Bernard Nobel

AUTO - TAXI "VIKI"
(DOLAZAK PO POZIVU BESPLATAN)
GSM: 066 164-438

VL. VIKTOR TOMIĆ
Private: TUZLA ☎ (035) 238-273

MATURALNA EKSKURZIJA

Opća gimnazija u KŠC je ove godine ispratila četvrtu generaciju maturanata na ekskurziju. Nakon dvoumljenja između veličanstvenog Pariza i temperamentne Španjolske, roditelji, profesori i prijatelji ipak su nam poželjeli sretan put u zemlju flamenca.

Nakon tri tjedna dogovora, odabira agencija, uređivanje viza, mnogih savjeta, ispred nas je bio tjedan od kojega smo uistinu puno očekivali, koji smo trebali što bolje iskoristiti. Vjerujem da će se fra Petar Matanović, profesorica Snježana Bilalović i Evica Cerić složiti s nama da smo uspjeli. Iskoristili smo sve pa i više od toga.

Već oko 21,00 tog 22. rujna, dana ispunjenog uzbuđenjima, pred Mejdan su počeli pristizati oni najnestrpljiviji. Bilo je vrijeme za posljednje savjete i zagrljaje. Nikome se nije žurilo osim nama. Htjeli smo što prije krenuti ne želeći maturlnu ekskurziju skratiti ni za sekund.

Krenuli smo, a iza nas su ostali roditelji, vjerojatno prisjećajući se svojih maturlnih ekskurzija, treme pred polazak i tko zna još čega.

Put je tekao u redu. Uz kraće pauze, brzo smo prošli Hrvatsku i Sloveniju (bar se meni tako učinilo!) i stigli na naše prvo odredište, u Veneciju. Brodicom smo plovili vodenim ulicama i neprestano nešto fotografirali. Za nas je svaka građevina bila nova i neponovljiva. Neću pretjerati kažem li da smo, skoro svi, najviše fotografija napravili baš u Veneciji.

Iskrcašvi se, žurili smo za našim vodičem želeći da u što kraćem roku više toga vidimo. I opet gužva s fotoaparatom kod **Mosta uzdisaja** za koji smo svi vezivali neki fini romantični događaj, ali ovaj put bez romantike. Most je dobio ime po uzdasima zatvorenika koji su prelazeći iz zatvora u Duždevu palaču jedino tu mogli vidjeti sunce i more. Samo se Casanovin uzdisaj nije uzalud oteo jer je uspio pobjeći.

Puno turista, uličnih prodavača i još više golubova dočekalo nas je na trgu ispred crkve sv. Marka. Za našeg obilaska Venecije vrijeme je bilo zaista dobro pa se nismo gurali s kišobranima koje smo, za svaki slučaj, ponijeli.

Put smo nastavili prema **Veroni**, romantičnom gradu, gdje smo obišli Julijinu kuću i naravno, dozirivali njenu statuu jer se vjeruje da će svima koji je dodirnu, Julija donijeti sreću u ljubavi. Na koliko se samo voljenih osoba pomislilo uzevši u obzir i činjenicu da su neki Juliju po nekoliko puta pipkali. U svakom slučaju, ne gine nam sreća u ljubavi.

Nastavili smo putovanje, a budući da je pala noć, mjesta na **Azurnoj obali** vidjeli smo samo kroz mnoštvo svjetala u njima.

24. rujna oko podneva stigli smo u **Lloret de Mar**. Očekivala sam da ćemo nakon trideset-satnog putovanja biti jako umorni, ali nismo. Valjda smo se dobro pripremili za napor jer smo se odmah po dolasku rasprišili po ulicama i plaži. Nakon večere otišli smo u **Barcelonu**, jedan od najvećih španjolskih gradova i glavni grad Katalonije. Vidjevši mnoštvo fontana i jednu koja se veličinom, bojama i svime drugim isticala, ostala sam bez daha. U prvi mah mi se činilo da je voda zbilja obojena, da to nije samo "čudo tehnike i reflektora", da sve živi i miče se u ritmu glazbe. Španjolske tj. Barcelonske fontane ostavile su nas bez riječi, a dojam je upotpunila spoznaja da smo posljednji koji će ih vidjeti "obojene i oživljene glazbom" ove godine.

Po povratku svratili smo u diskoteku. Umor je za maturanate bio nepoznanica.

Sutradan smo prijepodne proveli lutajući ulicama i prodavaonicama Lloreta i kupajući se na

prekrasnoj plaži **Costa Brave** (divlje obale). Poslije podne smo išli u **Marineland**, vodeni zabavni park, gdje smo gledali show delfina, foka i papagaja. A onda tobogani, bazeni i sunce.

Navečer smo, preplanuli od jakog španjolskog sunca, opet krenuli put **Barcelone** gdje smo kod španjolskih fontana gledali vatromet. Očarani prizorima, a svaki je bio jedinstven, utopili smo

se u mnoštvo. Gibajući se u ritmu glazbe, nismo dopuštali da nam netko zakloni vidik. Nakon vatrometa opet disko Hollywood, naše glavno okupljalište gdje su samo za nas puštali Coloni.

Slijedeći dan smo poslije doručka opet išli u Barcelonu, grad na moru, grad gdje su održane Olimpijske igre, grad u kojem svatko može naći nešto za sebe. Cijelo smo se vrijeme tiskali po prozorima autobusa da nam nešto ne promakne. Prva znamenitost pored koje smo se zaustavili bila je **crkva Sagrada Familia** koja se gradi od 1882. po zamislima barcelonskog arhitekta Antonija Gaudija y Corneta. I nezavršena na nas je ostavila snažan dojam. (Pa i samoga Gaudija tramvaj je pregazio dok se divio svome djelu!)

Nakon kupovine razglednica na kojima je crkva Sagrada Familia nastavili smo obilazak. S brda Montjuica vidjeli smo skoro cijelu Barcelonu. Činilo mi se da su dojmovi u meni sve jači i jači. Za trenutak sam poželjela zaustaviti vrijeme te se vratiti na početak i sve do detalja obići, vidjeti i zabilježiti.

Olimpijski stadion i pomoćni objekti F. C. Barcelone posebno su se dojmili muškog dijela maturanata. Kako je tih dana bila utakmica Milan - Barcelona tražili smo karte, ali maturantski je džep prilično plitak za takve izdatke. Možda neki drugi put.

A onda kopija tornja sv. Marka, dar Venecije Barceloni za vrijeme Olimpijade, spomenik Kolumbu čija je ruka usmjerena prema luci gdje je bio usidren njegov brod, najstarija ulica La Rambla i njezina tri dijela Rambla slika, cvijeća i ptica, gradske tvrđava, najstarije kazalište Teatre del Liceu, mnoštvo uličica, a u svakoj se krije nešto posebno i nepoznato.

U jednoj takvoj, točnije u ulici Carrer de Montcada nekolicina učenika s profesorima obišla je **muzej Pabla Picassa**. Vidjevši njegova, kako rana djela tako i slike iz kasnijeg perioda stvaralaštva, shvatili smo njegovu umjetničku veličinu. Skoro svi smo u muzejskoj prodavaonici kupili po neku reprodukciju Picassovih djela ili sitnicu koja će nas podsjećati na velikog umjetnika, muzej, Barcelonu i Španjolsku uopće.

Budući da nam je Picasso "oduzeo" skoro 3 sata, nismo imali vremena za obilazak velikih robnih kuća, ali smo kupovinu sutradan nastavili u Lloret de Mar. Imali smo slobodan dan, a opet smo svi žurili jer možda su plaže ipak vrednije od kupovine.

Navečer flamenco. Opet je mladost župe Soli ostala bez riječi gledajući tradicionalni španjolski

ples i pijuci sangriju - tradicionalno piće, vino od voća. I naš je vodič, izveden iz publike na pozornicu pokazao svoje "umijeće" u plesanju i lupkanju potpeticama. Razloga za uživanje i smijeh itekako je bilo. Mada nitko od nas nije ni približno dobro plesao i brzo lupkao potpeticama poput poznatih španjolskih plesača ipak smo svi osjetili duh Španjolske, mentalitet toga naroda i okus sangrije, svakako.

Poslije flamenca disco u bašti, a unutra španjolska glazba, ali su maturanati bili navikli na disco Hollywood pa smo i tu večer posjetili naše okupljalište.

Kako se bližio kraj ekskurziji, nama se sve više ostajalo. Željeli smo sekunde, poput gume, razvući u sate. Da smo uspjeli možda bi baš sada plesali falmenco!

Opraštajnu zabavu napravili smo u Lloretu na plaži. Noćno kupanje, nogomet na pijesku, (Tko kaže da se samo obojka može igrati na pijesku!? Maturanati ne misle tako!) a onda nastavak u discu našeg hotela do ranih jutarnjih sati.

Zadnji obilazak prodavaonica. Onaj tko je slučajno zaboravio, žurio je kupiti sangriju i suvenire.

Poslije ručka smo krenuli. Ali to nije sve. Obišli smo još i muzej Salvadora Dalia koji nas se, kao i sve videno, jako dojmio. Dali nas je ostavio u nevjericu da je njegov muzej izgrađen poslije njegove smrti, a sve je uređeno tako da smo pomislili kako je on u izgradnji imao velikog udjela. Moram istaći da je za života sve svoje radove vratio u Španjolsku.

Poslije ponoći došli smo u **Cannes**, festivalski grad. Iako smo ga obilazili noću, mogu reći da smo sve dobro vidjeli zbog jake osvjetljenosti. Šetali smo po La Croisetti, obišli filmsku palaču, slikali se s otiscima ruku filmskih zvijezda i onda nastavili put prema **Monacu**.

Opet smo vidjeli samo svjetla **Nice**. Iako nam je vodič pričao o tom gradu cvijeća, mirisa i muzeja, bilo nam je jako žao što smo je tek tako mimoišli.

Brzo smo stigli u kneževinu **Monaco**. Imali smo svega nekoliko sati za obilazak, a trebalo je dosta toga vidjeti. Obilazeći rezidencije kneza Renea, Casino, stazu Formule 1, Oceografski muzej, crkvu gdje je pokopana Grace Kelly, gledajući izloge, jahte, hotele i upijajući riječi našeg vodiča, u Monte Carlu smo dočekali zoru. Da smo došli koji sat kasnije upali bismo u gužvu, a možda smo za tim i zalili, jer bismo obišli mnogo više budući da je pred zoru sve bilo zatvoreno.

Opijeni **Monacom, Monte Carlom** i bogatstvom, nastavljamo put prema Bosni.

Zar je već gotovo, zar moramo nazad?! Prespavali smo put kroz Italiju, Sloveniju i Hrvatsku. Budili su nas samo na granicama. Valjda smo u snu sređivali dojmove i nastojali uspomena staviti na odgovarajuća mjesta u pamćenju.

U Tuzlu smo stigli rano ujutro. Dočekali su nas roditelji, a prvo što smo vidjeli bila je školska zgrada. U ponedjeljak moramo u nove "radne pobjede".

Ostaje nada da ćemo se jednom ponovno vratiti na ista mjesta. Pa nismo valjda uzalud bacali novčiće vjerujući da će nas oni dovesti natrag. Do tada, čuvat ćemo uspomena i često se sjećati. Zato, kad na licima maturanata vidite zamišljen izraz i lagan im osmijeh zaigra na usnama, ne prekidajte nas. To mi mislimo o našoj maturlnoj ekskurziji.

Kristina TADIĆ

GINEKOLOŠKO SAVJETOVALIŠTE "MEDIC"

Prof. dr. Nisveta Alispahić
specijalista za ginekologiju i akušerstvo

U Ginekološkom savjetovalištu "Medic" prof. dr. Nisveta Alispahić možete obaviti: ginekološki pregled, kontrolu trudnoće, ispitivanje i liječenje neplodnosti, dijagnostika (ultrazvuk, PAPA, kolposkopija, spermogram, test na trudnoću, pregled vaginalnog sekreta).

Ginekološko savjetovalište radi ponedjeljkom srijedom i petkom, od 9 do 12 i 17 do 19 sati, a subotom od 9 do 13 sati.

Na telefone

066 - 149 - 514 i 217-927

možete zakazati posebno vrijeme samo za vas.

Tuzla, Batva, Ive Andrića br. 11.

ČETVRTA GENERACIJA MATURANATA OPĆE GIMNAZIJE KŠC "SVETI FRANJO"

"Bože, je li uistinu moguće dosegnuti nebo?! pitali su se maturanti naše škole. Poslije toliko umora, straha, priprema... došao je i naš dan, kada smo se na krilima vihara vinuli u nebo Maturalna ekskurzija četvrte generacije naše škole!

Petak, 22. 09. 2000. godine

Konačno je osvanuo i taj petak. Nestrpljivo odbrojavamo sate, minute, sekunde. Telefoni neumorno zvone: "Čao, što radiš? Kako ćemo izdržati do 22,00?". Nitko nije uspio izdržati, jer smo se u potpunom sastavu već u 21,20 našli ispred "Mejdana".

Došli su nas ispratiti mnogi prijatelji, roditelji i uprava naše škole. Konačno u 22,00 kotači autobusa se pokreću. Osjećamo da letimo, a u maglovitoj daljini vidimo one koji ostaju i mašu nam.

U očima naših profesora vidi se uzbuđenje ali i strah, hoće li sve ispasti kako treba? Pored naših razrednica prof. Cerić i Bilalović išao je i fra Petar Matanović. Putovanje smo započeli zamolivši Boga za pomoć pri odvijanju ove ekskurzije.

Subota, 23. 09. 2000. godine

Preko Hrvatske, Slovenije stižemo u Italiju. Smiješi nam se Venecija - kraljica ljepote i starina. Brodićem smo krenuli do Trga sv. Ma-rka. Velika gužva nam je otežavala kretanje, stoga smo svi pažljivo gledali u novine našeg vodiča, koje su nam služile kao orijentir. Ipak, toliko je svijeta, gubimo svaki trag našeg orijentira. Sami se odlično snalazimo. Obišli smo veći dio znamenitosti ovog dragulja Italije.

Iz Venecije krećemo za Veronu - romantičnom gradu Romea i Julije. Posjetili smo Julijinu kuću, a naši dečki nisu propustili priliku da se fotografiraju pored njezina kipa.

Vidjeli smo toliko toga, a pred nama se pruža još više. Krećemo preko Francuske u Španjolsku.

Bože, ima li Francuska kraja? Tako nam se činilo promatrajući iz autobusa, dok nismo ugledali čari Azurne obale.

113 km moderno urađena plaža blještala je noću i svojim sjajem zasjajljivala naše oči, ubijala umor, prizivajući nas da joj se divimo. Zaista, iz naših grudi vinuli su se samo uzdasi oduševljenja.

Konačno smo bliži našem krajnjem odredištu, pred našim očima pružaju se krvavi prevoji Pirineja. Španjolska je pred nama.

Nedjelja, 24. 09. 2000. godine

U preljepi gradić Lloret de Mar stigili smo oko 12,00. Bili smo ugodno iznenađeni hotelom i mjestom našeg boravka. Željeli smo iskoristiti svaku sekundu i poslije tolikog nespavanja imali smo snage za kupanje. I more nam se činilo kao nešto novo. Istina bilo je drugačije nego Jadransko. Mnogo nemirnije i tamnije. U hotel smo se vratili do večere. Poslije večer smo pravili izlet "Barcelona by night". Biser Španjolske pokazao nam se u pravom svjetlu. Fontane koje plešu doprinijele

su da oduševljenje u našim grudima sve više raste. Boje su se prelijevale jedna u drugu. Sve je bilo u skladu s glazbom. U malim trenutcima u vodi je bio prikaz balerine koja pleše. To čovjek treba vidjeti! Teško je povjerovati, da je to tvorevina ljudske ruke.

Poslije "Barcelona by night" išli smo u nezaobilazni disco "Hollywood". Atmosfera je bila toliko cool, da uopće nismo osjećali umor.

Ponedjeljak, 25. 09. 2000. godine

Prije podne imali smo slobodno što smo iskoristili, za malo bolje upoznavanje grada, dobrih shopping mjesta, i na kraju kupanje. Sve je bilo izvanredno! Neki su đaci u odjeći završili u hotelskom bazenu. Naravno, nije bilo ljutnje, jer na maturalcu, sve je dopušteno. Poslije ručka krećemo u "Marineland" Vodeni park u kojem pored mnogo vodenih sprava, foke, delfini i papagaji imali svoj show. Bili smo oduševljeni umijećem tih životinja. Oduševljenje se ogledalo i na licima naših profesora. Poslije večere ponovno krećemo u Barcelonu. Organiziran je rukomet, kojim su obilježavali završnicu sezone. Bio je divan osjećaj, pomiješati se sa masom od oko milijun ljudi sa istim mislima u tom trenutku. Naravno, poslije toga disco se ne preskače.

Utorak, 26. 09. 2000. godine

Ponovno smo u glavnom gradu Katalonije, ali sada danju. Barcelona nam se činila nekako drugačija, ali jednako lijepa kao i noću. Prvo smo obišli katedralu Sagrada Familia (Sveta obitelj) - djela Antonija Gaudija u novogotičnom stilu. Gradi se od 1882. godine, a smatraju da će je graditi barem još 100 godina.

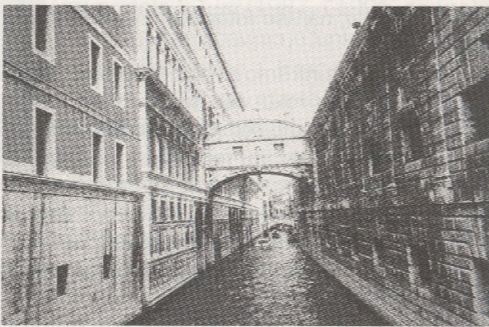
Na stadion Nou Kamp nismo uspjeli ući, mogli smo samo promatrati s vana. Kao utjeha obišli smo "Espanida". Išli smo do dvorca, pod brdom Montjuiconm (1929 m visine) odakle smo vidjeli cijeli grad. Vrlo je zanimljiv spomenik Columba sa ispruženom rukom prema Americi. Posjetili smo i muzej Pabla Picassa i bili smo oduševljeni djelima tog velikog umjetnika. Imali smo vremena i za shopping. Robna kuća El Corte Ingles odvela nam je puno vremena, jer smo željeli sve vidjeti (a ima samo 11 katova!) I ovaj dan disco je neizbježan.

Srijeda, 27. 09. 2000. godine

Imali smo slobodan dan i iskoristili smo ga za kupovanje darova za naše prijatelje i

obitelji. Moramo priznati, Španjolci su jako dobri trgovci i znaju dobro očistiti naše novčanike. Naravno, kupanje je obavezno. Bezbrizno smo se prepustili neumornim valovima, koji su nosili nekoga u daljinu, a nekoga samo do plicaka, gdje smo lako mogli izgubiti nos (čak se i to dešavalo!). Poslije večer išli smo u posjetu Flamenco Clubu. Tradicionalni španjolski plesovi su nas oduševili. Možda živa atmosfera, a možda šampanjac i sangria (tradicionalno španjolsko piće s voćem) na našim stolovima, pomogli su nam da se pridružimo u plesu posjetiteljima.

Poslije predstave organiziran je disco (Otkrit ćemo vam jednu tajnu. Naši profesori super plešu uz rave i tehnno glazbu). To je bila posljednja noć u Lloretu i poslije Flamenca organizirali smo nogometnu utakmicu IVa protiv IVb. Bilo je super! Svi smo igrali bos, iako su nam oštri kamenčići otežavali igru. Poslije utakmice noćno lupanje.

Četvrtak, 27. 09. 2000. godine

Iskoristili smo posljednje sate za oproštaj sa divnim Lloretom i Sredozemnom obalom.

Petak, 28. 09. 2000. godine

Francuska. U ranim jutarnjim satima obilazili smo Cannes. Nadali smo se da ćemo vidjeti neku filmsku zvijezdu. Ali, morali smo se zadovoljiti razgledanjem otisaka šaka slavnih ljudi pred Filmskom palatom.

Dalje krećemo prema kneževini Monaco. Svi smo neko vrijeme šutjeli. Možda smo bili umorni ili smo tek tada shvatili - našem malom raju je kraj?

Ubrzo, naše raspoloženje se popravilo. Imamo još jedan dan pred sobom. pa makar u busu.

Nedjelja, 30. 09. 2000. godine

U Tuzlu smo došli u ranim jutarnjim satima. Dočekali su nas roditelji i uprava škole. Iz busa smo izlazili nekako otežano.

Možda zbog umora, a možda zbog razočarenja što je nečemu ovako lijepom došao kraj. Ali, ostaju nam sjećanja na ekskurziju, koja je nešto posebno i neponovljivo u životu. Ipak, možda ovo i nije kraj?

Dogovorili smo se da desetu godišnjicu mature proslavimo u Španjolskoj, ali tada kao uspješni intelektualci.

Poziv vrijedi za profesore.

MAJA BABIĆ

MARIJA DIVKOVIĆ

Marica PETROVIĆ

OSJEĆALA SAM KAO DA SU SVE NAŠE MAJKE I BAKE UMIJESILE PO ZRNO SVOGA POTISNUTOGA I NEDOVOLJNO CIJENJENOG ZNANJA I UMIJEĆA

Najpotresnije moje iskustvo je, bez dvojbe, 11. srpanj 1995. kada sam, ispred ACF, 7 dana od 7 ujutro do 7 navečer bila na aerodromu u Dubravama, među izbjeglicama iz Srebrenice. Otkuhavala sam za bebe i majke bočice, davala mlijeko i keks. Tih vrućih, ljetnih dana, tragične ratne godine, vidjela sam tako potresne slike ljudskih stradanja koje mi danas pomažu kad god mi se učini nešto teško ili nepravedno.

Vrijeme u kojem živimo nametnulo nam je nove vrijednosti i kriterije pri vrednovanju ljudi. Začeti kao klica iz socijalističkog doba, pred nama su najčešće ljudi koje nazivamo **spasobni**, a višeznačnost ove odrednice doseže neslučen broj sadržaja koji čine skalu od uspješnih, snalazljivih do lopova i kriminalaca.

U tom panoptikumu teško razlučivih vrijednosti, časti i beščasća, morala i nemoral, poštenja i nepoštenja, pored nas prolaze ljudi samozatajni i uplašeni, na različite načine zburjeni životom koji se nisu uočljivo mijenjali i prilagođivali novom vremenu, novom profilu *homo sapiensa*. To su ljudi odgajani u prepoznatljivom bosanskom duhu o kojem se pričaju priče i koji, odavno napušten, jednima služi samo kao paravan, a drugima, među koje se ubraja i sugovornica Hrvatskoga Glasnika, gđa Marija Divković, kao normalan

životni *credo* i svakodnevna komunikacija s bližnjima.

Povod razgovoru nije neko naročito priznanje, nego jedna simpatična nagrada što ju je gospođa Divković ovih dana dobila u Aktivu penzionerki koji djeluje pri Udruženju građana penzionera. To je treća nagrada u kategoriji *Stari bosanski kolači*, u okviru jednog širega kulinarskog natjecanja tuzlanskih umirovljenica. A Marija Divković ima i značajnijih priznanja i to ne mali broj. Ona, međutim, ne želi o njima govoriti, ne želi ih publicirati i tako sebe stavljati u prvi plan. Sve što smo od nje saznali bilo je s puno mjere i opreza, uvijek podcrtano da je za neki uspjeh ili podvig zaslužio netko drugi, a ona je samo izvršitelj i pouzdan djelatnik u službi pomaćanja i dobra za bližnje.

HG: Iako ste umirovljenica, nismo lako ugovorili vrijeme za razgovor. Danas je subota, a Vi ste bili angažirani od jutra do kasnoga poslijepodneva. Gdje ste danas bili?

DIVKOVIĆ: Danas smo, ispred Hrvatske udruge žena, posjetili stare i nemoćne u Drijenči. Naši su posjeti uvijek, s jedne strane, ugodni susreti s ozarenim licem osoba koje trebaju ljubav i brigu, a s druge strane potresna iskustva o vremenu i ljudima koji su na marginama društva i života uopće. Koliko je svijeta i vijeka stara je priča o ostavljenim roditeljima i neodgovornoj djeci, o razumijevanju i opravdanju koje

Prijateljstvo: gospođa Jagić i Marija Divković

usamljeni starci imaju za svoje potomstvo te nebrizi i bezobzornosti djece za roditelje.

Teško je zaključiti tko je odgovoran zbog nedovoljno naglašene četvrte Zapovijedi koja glasi *Poštuj oca i mater da dugo živiš i dobro ti bude na zemlji*, pa je danas logična briga roditelja za dijete, a prava rijetkost pažljiva djeca. Skrb za stare i nemoćne danas je prilično kaotično organizirana i svodi se na rijetke i financijski nemoćne ljude, koji pružaju ono što imaju.

MJESNA ZAJEDNICA

HG: Vi ste medicinska sestra, a čime se, zapravo, bavite?

DIVKOVIĆ: Samo sam sedam godina radila u zdravstvu, kao akušerka. Udajom sam odlučila posvetiti se obitelji. Imam tri uspješne, dobro odgojene i obrazovane kćeri, a moj pokojni muž Julijan Divković, rođeni Tuzlak, bio je ugledan diplomirani pravnik, intelektualac uz kojega sam živjela mirno i sretno. Odgajala sam djevojke patrijarhalno, učila ih

ručnom radu, a u školi su uvijek bile prve. I studijska naobrazba nije im činila poteškoće pa sam vrlo zadovoljna i ponosna majka i baka.

Uz rat je počelo i moje humanitarno djelovanje. U travnju 1992. zvanično sam u Mjesnoj zajednici Solina postala koordinator povjerenika.

HG: Što to, zapravo, znači?

DIVKOVIĆ: Povjerenici su ljudi čija se djelatnost u ratu danas minorizira ili sasvim prešućuje. Pokušala sam govoriti o tome, ali mi se učinilo neprimjereno jer izgleda kao da se zalažem za vlastitu afirmaciju. Ti ljudi su distribuirali bonove, sjemena, popisivali stanovništvo i stambeni fond organizirali akcije u vezi s prognanicima i borcima i davanjem krvi. Osobno sam danomice išla pješice iz Soline do Logističkoga centra na Slatini ili Norveške crkvene pomoći u Kreki. Povjerenici su uradili veliki dio posla pri racionalnom snabdijevanju stanovništva i, koliko god je moglo biti sitnih maknacija, zanemarivanje njihove uloge uvreda je čitavoj vojsci požrtvovnih pozitivnih primjera.

HG: Jeste li još uvijek angažirani u Mjesnoj zajednici?

DIVKOVIĆ: Sada načelnik općine postavlja povjerenike. Član sam povjereničkog odbora, a naimenovao me je osobno g. Bešliagić. Općinska izborna komisija imenovala me je za predsjedavajućeg članovima biračkih odbora na području općine Tuzla, za područje mjesne zajednice Solina.

Ispred Povjereničkoga odbora vodim resor zdravstvene i socijalne zaštite. Kvalitetno surađujemo s Centrom za socijalni rad, Tuzla, Udruhom penzionera te Crvenim križem Mjesne zajednice Solina. Program rada obuhvaća zaštitu djece, zaštitu starijih i bolesnih osoba te suradnju sa zdravstvenim i humanitarnim organizacijama. Postoje posebni upitnici u koje se upisuju podatci o potrebama svakoga pojedinca, i temeljem njih, djelujemo sukladno svojim mogućnostima.

AKTIV PENZIONERA

HG: Neki dan smo vas vidjeli na televiziji. Na koji način djelujete u Aktivu penzionerki?

DIVKOVIĆ: Član sam Glavnoga predsjedništva Aktiva penzionerki koji djeluje pri Udruženju građana penzionera. Ima nas 200 žena iz svih gradskih mjesnih zajednica, svih nacionalnosti, različite starosne dobi i naobrazbe. Na čelu sam komisije za standard i socijalnu zaštitu. Naše su stalne akcije za djecu s posebnim potrebama svih vidova oštećenja, za stare i nemoćne, za Dom penzionera, za naše ugrožene članice itd.

Od 25. kolovoza - 25. studenog traju Dani penzionera. Predviđeni su posjeti galeriji, kazalištu, izleti, susreti s djecom i razne druge aktivnosti. Kruna svega je 25. listopada, na Dan umirovljenika, kada će biti svečani skup.

U tjednu djeteta, od 1. listopada u Klubu penzionera organizirali smo izložbu kolača u dvije kategorije: stari bosanski i suvremeni kolači. Sudjelovalo je 175 žena, a napravljeno

Nastavak teksta na strani 28

Nastavak teksta sa strane 27

je 2700 kolača. Umirovljenicima Doma poklonili smo 800, isto toliko djeci iz "Koraka na de", a 800 gluhoonijem djeci iz specijalne škole. Pošto je ta akcija bila natjecateljskoga tipa, prva nagrada u kategoriji starih bosanskih kolača pripala je baklavi, druga gura-bijama a, treća gibanici. Ispekla sam i kuglof koji je Božićni kolač što nam je stigao iz austrijske kuhinje, a onda sam se odlučila za tradicionalniji oblik Božićnog, zapravo Badnjeg kolača s naših prostora - gibanicu. Ima više vrsta gibanica, ali ova koju su stoljećima spremala naše, Hrvatske, katoličke žene oko Tuzle posebna je i vrlo zahtjevna. Cijele sam noći pekla kore kao za mlince, s ljubavlju i tugom slagala ih s orasima i polijevala jabukovim pekmezom. Ovaj kolač vezuje me za sve moje Božiče, one sretne i one gladne, a posebno za posljednji Božić mog muža, gladne 1992. godine. Obradovala me nagrada, ali ponos s kojim sam izložila ovaj, zaista poseban kolač, nije lako opisati. Osjećala sam kao da su sve naše majke i bake umijesile po zrno svoga potisnutoga i nedovoljno cijenjenoga znanja i umijeća.

HG: Što još radite ovih dana?

DIVKOVIĆ: Na početku školske godine, Udruženje građana "Familia hranitelja" uputilo nam je poziv za pomoć djeci bez roditelja. Svi smo se odazvali i kupili dio školskoga pribora koji je djeci neophodan u ovo vrijeme. Radio Tuzla pratio je ovo uručenje.

KRUH SVETOGA ANTE

HG: Djelujete i u "Kruhu svetoga Ante". Na koji način?

DIVKOVIĆ: Četiri je godine kako radim taj izuzetni posao. Karitativna organizacija Kruh svetoga Ante djeluje pri katoličkoj crkvi. Na čelu svega stoji fra Petar, koji iz pozadine koordinira humani rad s ugroženim, starim i nemoćnim osobama. Posjećujem dva puta

tjedno usamljene osobe i, osim skromne pomoći u kruhu, onima kojima je potreban, razgovaram s njima, jer svima treba razgovor i osjećaj da netko o njima "vodi računa". Nekima pružim i zdravstvenu uslugu. Ima onih koji materijalno ne stoje loše i samo trebaju pažnju i posjet, ali je, nažalost, mnogo veći broj onih koji jedva sastavljaju kraj s krajem. Jedna slijepa i nepokretna nena živi s bolesnim sinom od 35 KM njegove invalidnine, a druga, također nepokretna, istina ima 100 KM sinove invalidnine, ali je njezin sin u kolicima, stopostotni invalid. Jedna pravoslavna gospođa invalid je i živi potpuno sama. Najteže je kad umru pa ih nema tko sahraniti. Tada se angažiramo i čudno je na koje sve načine rješavamo ove probleme.

Ima gospođa s kojima se rado družim i koje me jedva čekaju na kavu i razgovor. To su gđa Leska Četa, supruga pokojnoga uglednoga tuzlanskog zlatara g. Noe Četa iz središta grada i gđa Štefa Jagić, iz Kužića. Iako su Kužići prigradsko naselje, rado posjećujem ovu ugodnu gospođu i uvijek imamo o čemu pričati. Njihova sjećanja na nekadašnji život sadržajna su i zanimljiva pa ove susrete doživljam kao duhovnu obnovu. Zahvalnost koju ove gospođe osjećaju prema gospodinu gvardijanu i njihove molitve, vidljive su u blagoslovu koji prati fra Petra u svim poslovima kojih god se prihvati. Njihove su molitve, između ostaloga, doprinijele da ovaj božugodni čovjek ostane u našem gradu dok je još toliko potreban. I ja sama osjećam snagu njihove zahvalnosti na svojoj djeci i energiji koju imam za obavljanje ovih brojnih obveza.

SREBRENICA

HG: Je li se, dolaskom mira, smanjio ili povećao obim vaših poslova?

DIVKOVIĆ: Razlika je samo u težini, uvjetima za djelovanje. U ratu sam, one teške 1993. radila kao sestra za ACF, jednu

francusku humanitarnu organizaciju "protiv gladi", koja se malo spominje, a mnogo je učinila. Oni su prvi u Tuzlu doveli mlijeko za dojenčad i stare osobe. Davali su pakete za novorođenčad i donje rublje za starce. Njihovi paketi bili su kvalitetni iimalo ponižavajući. Tada smo išli pješice od Simin Hana do Kreke, distribuirajući njihovu pomoć. Danas je to sve jednostavnije. Eto, danas smo išli u Drijenču kolima g. Bosankića iz Hrvatskoga doma.

HG: Izdvojite najpotresnije iskustvo iz vaše praskel

DIVKOVIĆ: To je, bez dvojbe, 11. srpanj 1995. kada sam, ispred ACF, 7 dana od 7 jutro do 7 navečer bila na aerodromu u Dubravama, među izbjeglicama iz Srebrenice. Otkuhavala sam za bebe i majke bočice, davala mlijeko i keks. Tih vrućih, ljetnih dana, tragične ratne godine, vidjela sam tako potresne slike ljudskih stradanja koje mi danas pomažu kad god mi se učini nešto teško ili nepravedno. Imam svojih obiteljskih vrlo teških trenutaka vezanih uz smrt mog muža koja se desila početkom '93. godine, baš u najtežoj godini rata (nismo znali jesu li u Sarajevu žive naše dvije starije kćeri. Moj muž je umro, a da ništa o njima nismo znali!).

U naselju Solina, u jednoj kući s mnogo cvijeća u dvorištu, živi danas gospođa Divković s najmlađom kćerkom Katarinom koja je pri kraju studija medicine. Starija kćer, Milica je u Londonu s mužem i dvoje djece. Srednja Irena, poznata je novinarka zagrebačkoga kontroverznoga časopisa Imperijal. Mnogo je imena spominjala, govoreći o svom humanom djelovanju, skromno nastojeći sakriti svoje zasluge ističući druge. Možda neće biti zadovoljna što smo je prikazali u prvom planu, kako po Božjem i ljudskom redu, i zaslužuje. Sve pripisuje svom vjerskom odgoju i uvjerenju, ali i to se može doživjeti kao jedno u nizu "opravdanja", koja nalazi kako bi umanjila vlastiti značaj. Nije lako pronaći ovakve ljude i privoliti ih na razgovor o sebi. Oni su tu, pored nas, ali se ničim ne nameću.

AKCIJA VRIJEDNA PAŽNJE

Udruga "Hrvatska žena" u svom programu rada između ostaloga brine i o bolesnim i iznemoglim osobama naših udaljenih sela.

Tako je ekipa od pet članova s neophodnim lijekovima i tlakomjerima 21. listopada obišla župu Drijenča. U dogovoru s župnikom fra Markom Kobaš, koji je svojim bolesnim župljanima najavio naš dolazak, obišli smo 39 bolesnika po zaseocima Drijenče, od Dugonja, Kolica, Lučića do perifernih kuća na putu za Tuzlu.

Ne znam kome smo se više divili, brizi i fra Markovom poznavanju svoga stada ili dobrim i priprostim starcima i starićama u tim majevičkim zaseocima, koji nisu krili zadovoljstvo

zbog našega dolaska. Znali su to izraziti i riječima: "Hvala dragome Bogu da ima još netko osim našeg župnika tko makar malo misli i brine o nama, da nismo posve zaboravljeni".

Potreba je natjerala djecu u bijeli svijet trbuhom za kruhom, a stari roditelji su ostali čuvati imanje pa kako im bude. Briga djece

Zvonko Bosankić

U kući prokuratora g. Ivana

POSTANITE ZDRAVIJI

Zaštitite kosti

Osteoporoz - smanjenje gustoće kostiju - javlja se kod svake treće žene i kod jednog od 12 muškaraca. Gustoća koštane mase dostiže vrhunac u životnoj dobi od oko 35 godina, nakon čega kosti gube kalcij i postaju poroznije. Kad žena uđe u menopauzu, manjak estrogena bitno pridonosi još bržem gubljenju kalcija. To slabi kosti zbog čega čak i najblaži udarac izaziva prijelom. Stoga jedite hranu s mnogo kalcija, primjerice sardine, mliječne proizvode i zeleno, lisnato povrće.

Zaštitite srce

Orasi u redovitoj prehrani čine dobro srcu. U jednom istraživanju, žene koje su jele orahe najmanje šest puta tjedno imale su za trećinu manje šanse oboljeti od koronarne bolesti. Ipak, ne pretjerujte. Iako orasi koriste zdravlju, pa čak donekle i smanjuju razinu štetnog kolesterola u krvi, oni ipak sadrže znatne količine masti. Ako ih jedete previše, udebljat ćete se, a to, dakako, nije zdravo.

Odmorite oči

Radite li za kompjutorom, uzmite povremeno predah da odmorite oči. Najmanje jednom svakih sat vremena ustanite od radnog stola i šezite pet minuta. Istegnite pritom ruke i ramena, jer su vam uvijek dok ste ispred ekrana pojačano napeti mišići i tetive ručnih zglobova, vrata i leđa.

Poboljšajte držanje tijela

Provjerite da li stojite uspravno - pravilno držanje tijela poboljšava vaše zdravlje na sljedeće načine:

- dopušta vam da pravilno dišete
 - čini vas pokretnijom i gipkijom
 - ublažava stres (ako se nepravilno držite, već samo to izaziva svojevrsni stres, jer vaše tijelo nije u položaju za koji je "dizajnirano").
- Poboljšani način hoda, stajanja i sjedenja imat će ogroman utjecaj na ublažavanje napetosti mišića i tetiva.

Osim toga, on potiče bolju cirkulaciju krvi i poboljšava način na koji tijelo probavlja hranu.

Jedite rajčicu

Klinička ispitivanja pokazala su da rajčice i proizvodi od rajčice smanjuju rizik obolijevanja od koronarne bolesti srca i raka prostate, pluća te želuca.

Stoga jedite osobito pire ili pijte sok od rajčice, jer će vaše tijelo apsorbirati 25 posto više antioksidanata iz tih proizvoda nego iz svježih rajčica.

Jabuka vam čuva pluća

Jedući jabuke činite mnogo za zdravlje pluća. Od 2.500 ljudi srednje životne dobi koji su sudjelovali u jednom nedavnom istraživanju, najzdravija su pluća imali oni koji pojedu najmanje pet jabuka tjedno.

Jedite češnjak

Češnjak sadrži kemijske tvari koje potiču imuni sustav i, kako neki tvrde, već je pola češnja dnevno dovoljno da vas barem donekle zaštiti od raka i koronarne bolesti srca. Stručnjaci preporučuju jedan do dva sirova češnja dnevno, ali trebali biste pojesti devet puta više kuhanog češnjaka, jer se kuhanjem uništi veliki dio korisnih tvari u češnjaku.

Pijte čaj

Najnovije zdravo piće je šalica ukusnog, jakog čaja. Istraživanja pokazuju da žene koje redovito piju čaj imaju manji rizik doživjeti infarkt srca nego one koje ga uopće ne piju ili ga piju rijetko. Pretpostavlja se da je to stoga što je čaj bogat antioksidantima koji smanjuju oksidaciju štetnog LDL-kolesterola. Zeleni čaj navodno posjeduje prirodna antikancerogena svojstva i donekle štiti od raka.

Pijte dosta vode

U idealnom slučaju, svakodnevno biste trebali popiti najmanje osam čaša vode. Dehidracija može izazvati glavobolju, umor, klonulost, lošu koncentraciju, a na dugi rok štetno utjecati na bubreg i srce. Najbolji način da odredite pijete li dovoljno vode: provjerite boju mokraće. Ako je tamno zlatna, sigurno trebate više piti.

IN MEMORIAM

TUŽNO SJEĆANJE
na našeg voljenog

ŽELJKO (MARKO) MARINOVIĆ
17. 10. 1999. - 17. 10. 2000.

Pridružio si se nebu bisernih zvijezda,
Treptiš blago na svetoj visini,
Otišao si iz toplog gnijezda,
A mi te tražimo u ovoj pomrčini.

TVOJI NAJMILIJ

TUŽNO SJEĆANJE

Dvadesetdrugog listopada 2000. godine navršavaju se četiri godine od prerane smrti našeg dragog supruga i oca

PERE TADIĆA
iz Živinica

Sjećamo Te se s ljubavlju i poštovanjem.

TVOJI NAJMILIJ: supruga Marija, djeca Katica, Gordana, Dražen i Robert.

TUŽNO SJEĆANJE
na voljenu suprugu, majku i baku

JELICU (rod. JURIC) SOLDO

Tri je godine prošlo otkako smo te izgubili, a tuga i bol u našim srcima nisu ništa manji. Hvala onima koji te se sjećaju i posjećuju tvoj tih dom. S ljubavlju te se sjećaju suprug Radoslav, sin Zlatko s obitelji i kći Silva s obitelji.

Počivala u miru Božjem.

TUŽNO SJEĆANJE

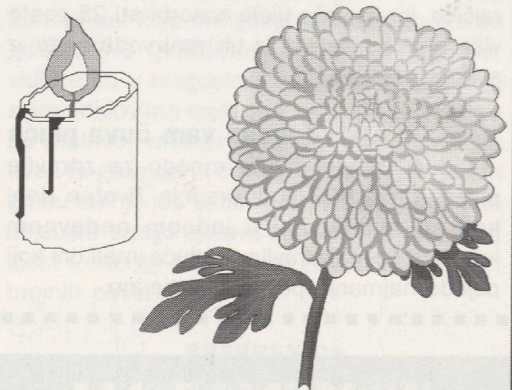
IVKA ČANČAR
06. 11. 1999. - 06. 11. 2000.

Vrijeme prolazi tuđu ne briše, a živjeti bez tebe boli sve više.

TVOJI NAJMILIJ sa kojima si i dalje u mislima i s ljubavlju koju smrt nije prekinula i tugom koju vrijeme ne liječi.

SKANDINAVKA

AUTOR: ROBERT STRAUS	DAN MRTVIH	CIST PRIHOD OD ZEMLJISTA	AFRICKA DVIJLA ZI- VOTINJA	BIBLIJSKO DIVLJE PLEME	MJERA ZA ZLATO	AMER. KRAT. ZA "ALL CORECT"	FILM KOSTE GAVRASA	PRILAGO- DLJIV	ROZALIJA OD MILJA	●	BREME, TERET	"RATNI VOJNI INVALID"	RJEKA NA DALEKOM ISTOKU	JEDAN SVEJI SAKRAMENT	PETI VOKAL	MANIR, NAVIKA	ZELJA ZA JELOM (MNOZ.)	NEISTINE
DURBIN										SUDSKI KO- LEGIJ FIGURA								
IZLET U RANO JUTRO							NIJE NOVO SUZDRZAVA- NJE OD JELA								ZADAH CESKA AFI- RMACIJA			
VRSTA BILJKE, TRSKA,						ZVANJE (MNOZ.) GRAD U POLJSKOJ						LAJANJE KUTNA KO- LICINA GIBANJA						
"HOMEN NESICIO"			NAUKA O TOPLINI SLIKOVITO OBJASNJENJE									SUDSKA VUJEA SLAVENSKO PLEME						
GORA NA KRETI			PUNAC GRAD U ANTIKNJOJ BEOTIJI					SASTAVNI VEZNIK	STAROGRCKI PUTUJUCI PIJEVACI AMERICIJI									ZNANOST (LAT.)
SPANJO- LSKI SLIKAR SALVADORE					MUZAR DRUGE, OSTALE					GRADIC KOD ZADRA ENERGIJA			BOZICA OBMAHE DIELATNIK KARTOTEKE					
PRVO SLOVO ABECEDJE	MORALIST ORUGE					PARAZIT										OZNAKA ZA IRAN MARVA, BLAGO		
UROBENI MOTIV																	SUMPOR KOVNI UKRASI	
PRITOK DUNAVA U NJEMACKOJ NEOVISNOST												TRENUKAT						
GORNIJI DIO CIZME							ISKUSTVO U NEKOM POSLU						LAKO LOMLJIVO					
KONJI U NARODNIM PJESMAMA			PORTUGAL LUKA U IZRAELU										KANAL KO- JIM OTJECE VODA					NAPRAVA (MNOZ.)
KRAT. ZA METAR	SROZBA ZRNO BISERA													UKOP, POGREB,				
GRDNA, STRASNA														JESENJA TRAVA				
KRAT. ZA "SOUTH- EAST"			PERSUN KAT. RED PUSTINJAKA PAVLA			VISOKA STRUCA SPREMA	TALIJAN OPE- RNI PJEVAC TAJA	VECA SEOSKA NASELJA	CIKA, DREKA	KRAT. ZA SPANJOLSKU	POKAZNA ZAMJENICA	YARNI- CITI	POGODBE- NI VEZNIK				ELEMENT IRIDIJ DIVLJA MASLINA	AUSTRIJA NALJEPNICA
MORSKA ZIVOTINJA			BLAGDANI NA DAN 1. STUDENI RASNOPIŠAC											PCELINJA ISPASA RJEKA U BURMI				
VRSTA BIJELOG GIPSA										POSTATI VREMESAN GLAZBENE LJESTVICE								
UZARENA VULKANSKA MASA				ŠVICARSKI ARHEOLOG ARNHOLD ZENSKO IME						DOMACA ZIVOTINJA OBLAST U BURMI				RIMSKI BROJ: 6 BOD U IGRI				GRAD U FRANCU- SKOJ
KRAT. ZA NEUTRON	JAK OTROV ORUZANA BORBA			NJEMACKI SAHIST EMANUEL PASMINA										EPSKO PJESHISTVO MUSKI POTOMAK				
RJEKA U JUZNOJ AMERICI							GRAD U FINSKOJ OSOBNA ZAMJENICA							RUSKO MU- SKO IME SELEN				
DREMLJIVO, POSPANO							TOPITI SE NORVESKA										ELEMENT TELUR TEMPO	
TINA TARNER			NEISKRIV- LIJENI						ISTAKNUT, UZORIT									

Hrvatski Glasnik
GLASNIK HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI
Glasilo
Hrvatskog kulturnog društva
"Napredak" Župe Soli
List za kulturu i društvena
pitanja

Osnivač i izdavač: HKD Napredak • Ravnatelj: Petar Matanović • Glavni i odgovorni urednik: Juraj Novosel
• Lektor: Marica Petrović • Uredništvo: Petar Matanović, Juraj Novosel, Marica Petrović, Romeo Knežević,
Martin Antunović, dr. Miroslav Petrović, Zvonko Bosankić • Adresa: Tuzla, Kazan mahala 2 Tel/fax: 035-237-171
• Kompjutorska priprema i tisak: "PrintCom" D.O.O. Grafički inženjering Tuzla • Račun: ZZZP Tuzla:
12200-678-34618 - HKD Napredak - za Glasnik • List je upisan u evidenciju javnih glasila u Republickom
komitetu za informacije pod rednim brojem 05/93 - 15. 03. 1993. • Na temelju Mišljenja Ministarstva obrazovanja,
nauke, kulture i sporta TPŽ broj 10/1-483-9/98., list Hrvatski glasnik je javno glasilo, te prema članu 19. točka 13.
Zakona o porezu na promet proizvoda i usluga - ne plaća porez. • Cijena za inozemstvo 3 DEM • List izlazi
mjesečno • Tekstovi i fotografije se ne vraćaju

štampa speedmaster HEIDELBERG
repro PrintCom
SCREEN scanner i osvjetljiivač
NOVO
osvjetljavanje
do B2 formata
mogućnošću max.
formata 50x100cm

Gospodarska BANKA Sarajevo

Direkcija:
71000 SARAJEVO, Ferhadija 11
Tel.: 38733 207-023, 207-022
Fax: 38733 444-605

Poslovnica:
71000 SARAJEVO, M. Tita 56
Tel.: 38733 203-910
Fax.: 38733 442-959

Pivara Tuzla

Nek Vam je u kući
sve zdravo i živo
nazdravlje i s čejfom pijte
Tuzlansko pivo

Sa jednog izvora
za cijelu porodicu

Kodak EXPRESS FOTO COLOR ŽUNIC

EXPRESS color laboratorij

Laboratorij 1, Tuzla, Džafer Mahala br. 46, Tel. 34-364
Laboratorij 2, Tuzla, Korzo, Tel. 035/235-899
Laboratorij 3, Tešanj
Laboratorij 4, Gračanica

*S nama Vaše uspomene
nikad ne blijede!*

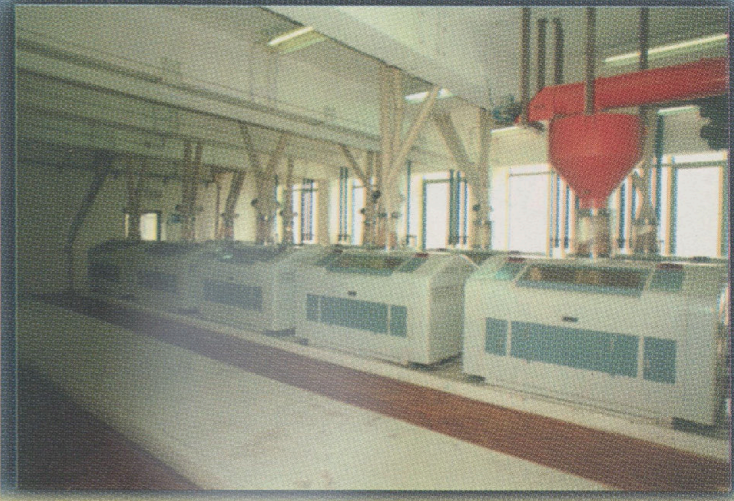
1923
NAPREDAK OSIGURANJE

NAPREDAK OSIGURANJE d.d. SARAJEVO
POSLOVNA JEDINICA TUZLA

SVE VAŠE BRIGE PODIJELITE S POLICOM
NAPREDAK OSIGURANJA

Tuzla, Bulevar 15. maja b.b.
Tel./fax: ++387 35 282 227

m mlin ljubače d.d.
"Husinski rudar"

ključ
uspjeha
tuzlanska banka d.d.

Javno komunalno preduzeće
CENTRALNO GRIJANJE
TUZLA

Ul. Krečanska broj 1
75000 Tuzla Tel: ++387 35 283 443
Bosna i Hercegovina Fax: ++387 35 281 391
E-mail: cen.gr@bih.net.ba

PLIVA

TUZLA
Salineatrans

Vrši usluge prijevoza putnika
Telefoni: Tuzla 239 438 / 239 360
Zagreb 01-615-6911;
615-6906.

PREDSTAVNIŠTVO SARAJEVO
Trg heroja 10, 71000 Sarajevo
Tel. ++ 387 33 65 11 33, 65 39 29
Fax. ++ 387 33 65 39 86

§ FIDUCIA
DRUŠTVO JEDNOC LICA ZA PRUŽANJE POSLOVNIH USLUGA
STRUČNI I KONSULTATIVNI POSLOVI
VEZANI ZA OSNIVANJE I RAD PODUZEĆA
RUDARSKA 72 • TEL.: 282 - 549

**CROATIA
OSIGURANJE D.D.**
MOSTAR
Poslovnica Tuzla

POSJETITE NAS U TUZLI:
Naselje Sjenjak - blok D-2
I. Mujezinovića bb
Tel. 035 230-991, 230-992

Tuzla
PEPEX d.o.o.
Tel./fax: 035/252 - 435

SOLI
HRVATSKI RADIO SOLI
92.7 MHz
103.4 MHz

OBITELJSKI RADIO
98.7 FM

98.7 FM
VALENTINO
STUDIO TEL: ++387 86 (76) 750 500
MARKETING TEL/FAX: ++387 86 (76) 750 447

Osnovan 1992.godine
INDEPENDENT
INDEPENDENT
INDEPENDENT
INDEPENDENT
I Love FM RADIO
Kameleon 102.7 MHz

(+ +387-35) BOSNIA & HERZEGOVINA, TUZLA
Marketing: 250-261, 250-262, 250-263 <http://www.kameleon.delta.com.ba>
Centrala: 250-055 (tel/fax) radio_kameleon@delta.com.ba